

Melding om eierskap i kommunens selskaper og foretak 2022

Vedtatt av Bergen bystyre 22. februar 2023.

BERGEN
KOMMUNE

Forsidebilder: Vintervedlikehold av kraftnettet. Foto: Eviny / Snekkerverkstedet til Nordnes verksteder. Foto: Nordnes verksteder / Kantinedrift hos A2G. Foto: A2G / Henting av bosscontainer. Foto: BIR / Fløibanevognen «Blåmann». Foto: Fløibanen

INNHold

INNHold	3
KAPITTEL I	7
INNLEDNING OG SAMMENDRAG	7
1. Innledning	7
2. Sammendrag	8
KAPITTEL II	10
KOMMUNENS EIERSKAP	10
1. Bergen kommunes økonomiske verdier i selskaper	10
KAPITTEL III	14
DET GODE EIERSKAPET	14
1. Eierstyring og eiers krav til virksomheten	14
2. Prinsipper for god eierstyring	14
3. De ulike byrådsavdelingenes ansvar for eierskapsforvaltningen	20
4. Selskapskontroll	21
KAPITTEL IV	23
ORGANISASJONSFORMER FOR KOMMUNAL VIRKSOMHET	23
1. Innledning	23
2. Kommunale foretak (KF)	23
3. Interkommunalt selskap (IKS)	23
4. Interkommunalt samarbeid	23
5. Aksjeselskap (AS)	23
6. Stiftelser	24
7. Samvirkeforetak (SA)	24
KAPITTEL V	26
GJENNOMGANG AV KOMMUNENS EIERINTERESSER	26
Eviny AS	26
BIR AS	33
Bergen Kino AS	38
Fløibanen AS	41
Bergen Parkering AS	43
Bergen Sentrum AS	44
Bergen Havn AS	45
Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS	47
Arbeidsmarkedsbedriftene	50
Bjørkhaug Arbeidsfelleskap AS	51
Midtun Vekst AS	51
Nordnes Verksteder AS	51
Spekter Pluss AS	51
Grønneviken AS	51
Senter for arbeidslivsforberedelse ALF AS	52
A2G Gruppen AS	52
Magnus Barfotsgate 12 AS	54
Åsane Sentrum Øst AS	54
Kanalveien 52 B AS	55
Knutepunkt Sandsli AS	56
Hardangervegen Næring AS	57
AS Dikkedokken	58
Bergen kommunes barnehageselskap AS	59
Askøy tomteselskap AS	60
Grieghallen IKS	61

Rehabiliteringssenteret AiR AS	62
Bergenstriennalen AS	63
Bergen kommunale kystkultursenter AS	64
Buzz AS	65
Mediefondet Zefyr AS	66
Vestnorsk Filmsenter AS	67
Grieghallen AS	68
Bergen Vitensenter AS	70
Den Nationale Scene AS	71
Carte Blanche AS	71
Biblioteksentralen	71
Vann Vest AS	74
ADO arena drift AS	75
Idrettsklynge Vest AS	77
VEDLEGG	80
Rammer for kommunens eierskapsutøvelse	80
Definisjoner	84

Moppevasken går som en lek.
Foto: Nordnes verksteder

FØLJNE FOR TØMMING AV LOFILTER:

PROGRAM TØRKE TROM

Mopper Coor	1
Klær/benkluor Coor	0
Nettkjøling	1
Arbeidstøy/Vedresser	8
Håndklær	1
Bomulstøy (Garnen/T-skjorte)	4
Matter	9
Kokkeklær A2G	8

SJEKK LOFILTER ETTER HV.ÅR TROMLING. MÅ TØMMES V. ØSTET!

Mobilt batteri leveres for å gjøre bygge-
plassen utslippsfri.
Foto: Eviny

KAPITTEL I

INNLEDNING OG SAMMENDRAG

1. Innledning

Byrådet legger med dette frem en ny eierskapsmelding for Bergen kommune. Meldingen gir det strategiske og prinsipielle grunnlaget for kommunens eierskapspolitikk. Den sier hva vi forventer oss av det enkelte selskap eller gruppe av selskaper.

Byrådet vil føre en aktiv eierskapspolitikk gjennom å gi tydelige krav til samfunnsansvar i selskapene Bergen kommune er eier i. Eierskapet vårt skal, samlet sett, gi størst mulig verdiskaping, men innenfor rammene av hva som er bærekraftig og hva som gir gode tjenester til innbyggerne. Vi skal bruke eierskapet i viktig infrastruktur for samfunnet til å stimulere til endring og omstilling, samtidig som vi skal sikre at klima, miljø og natur blir tatt vare på.

Kommunens eierutøvelse skal bidra til å nå kommunens mål som eier. Høyest mulig avkastning, eller mest mulig effektiv oppnåelse av sektorpolitiske mål over tid, forutsetter at selskapet er bærekraftig. Et bærekraftig selskap balanserer ulike hensyn på en måte som bidrar til langsiktig verdiskaping. Det gjør at behovene vi har i dag kan bli dekket uten å ødelegge mulighetene til kommende generasjoner. Virksomheten i selskapene må være ansvarlig. Hensynet til bærekraft og ansvarlig virksomhet går igjen i hva kommunen forventer av selskapene.

Selskapenes hovedmål står i selskapenes vedtekter og eventuelle andre strategidokumenter. Eierskapsmeldingen viser hvilke overordnede forventninger kommunen har til selskapene. Gjennom meldingen blir styrene i selskapene kjent med disse forventningene og kan bruke dem i det langsiktige arbeidet med å forvalte selskapene. Eierskapsmeldingen gir rammer for en aktiv oppfølging og kontroll av selskapsinteressene, og inkluderer overordnede føringer for selskapsforvaltningen.

I Bergen kommune har bystyret behandlet tre eierskapsmeldinger tidligere. Den siste ble vedtatt i januar 2019. Siden 2011 har det blitt foretatt flere selskapskontroller og forvaltningsrevisjoner av kommunens helhetlige eierskapsforvaltning. Flere anbefalte tiltak fra revisjonene er blitt innarbeidet. Høsten 2021 ga kontrollutvalget revisjonsselskapet Deloitte i oppdrag å foreta en eierskapskontroll av kommunens eierskapsforvaltning. Oppdraget var å undersøke og vurdere om Bergen kommunes eierskapsforvaltning er forsvarlig ivaretatt, blant annet om det er etablert tilfredsstillende system og rutiner for denne. Rapporten fra Deloitte ble levert Bergen kommune i april 2022. Rapporten viser, med noen få unntak, at eierskapsforvaltningen i Bergen kommune er forsvarlig og hensiktsmessig, og utøves videre med tydelige mål og en avklart rolle- og ansvarsfordeling. Styremedlemmer i selskapene har gjennomgående gitt uttrykk for at de er kjent med kommunens eierskapsmelding og tilfreds med kommunen som eier. I rapporten fra Deloitte ble det imidlertid gitt noen anbefalinger om den videre eierskapsforvaltningen. Anbefalingene er nå vurdert og flere forbedringer er innarbeidet i denne meldingen.

Meldingen begrenser seg til å omfatte kommunens eierskap i aksjeselskaper og interkommunale selskaper, samt ett samvirkeforetak. Bergen kommune har nå ingen kommunale foretak.

Eierskapsmeldingen fremsendes i samsvar med *Lov om kommuner og fylkeskommuner* (kommuneloven) fra 2018, kapittel 26 – Eierstyring:

«§ 26-1 Eierskapsmelding

Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Eierskapsmeldingen skal inneholde

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.»

2. Sammendrag

I denne eierskapsmeldingen viderefører byrådet grunnlaget for en forsvarlig og tydelig eierskapsoppfølging i de selskap kommunen har eierinteresser i. Det er viktig at Bergen kommune fremstår som en profesjonell eier, og at selskapene har en sunn drift og er bevisst samfunnsansvaret de har på sitt virkeområde.

God eierstyring forutsetter innsikt og forståelse for den ansvars- og rollefordeling som er mellom eier, styret og daglig leder i selskapene. Byrådet forstår at det i noen tilfeller kan være utfordrende å håndtere enkelte saker tydelig og klart innenfor de rammer for ansvarsfordeling, som blant annet aksjeloven setter. Da er det desto viktigere at kommunen er tydelig og bevisst denne ansvarsfordelingen i vår løpende eierskapsforvaltning. Kommunen vil derfor i all hovedsak utøve sitt eierskap i selskapenes generalforsamlinger eller representantskapsmøter. Dette blir omtalt flere steder i meldingen.

Byrådet har delt meldingen inn i følgende fem kapitler:

- **I kapittel I** gir vi et sammendrag av meldingens hovedinnhold.
- **I kapittel II** gir vi en samlet oversikt over kommunens eierskap samt anslag over de økonomiske verdiene knyttet opp i selskapsporteføljen.
- **I kapittel III** presenterer vi kommunens prinsipper for god eierstyring og våre krav og målekriterier for selskapene. Vi gir generelle retningslinjer og prinsipper for samspillet mellom Bergen kommune som eier og det enkelte selskap. Vi diskuterer særlig styrets rolle, kompetanse og fullmakter, både overfor daglig leder og eier/generalforsamlingen/representantskapet. Vi drøfter også spørsmål om avkastnings- og utbyttepolitikk generelt. Vi forventer at prinsippene som er nedfelt blir lagt til grunn for styrets arbeid i det enkelte selskap.

I dette kapittelet er det videre redegjort for hvordan ansvaret for selskapsforvaltningen er delegert fra bystyret til byrådet, og videre til respektive byråder basert blant annet på faglig kompetanse.

- **I kapittel IV** beskriver vi kort hvilke ulike selskapsformer kommunal virksomhet kan organiseres i.
- **I kapittel V** foretar vi en gjennomgang av det enkelte selskap som kommunen har eierinteresser i. Selskapene er blitt kommentert av de ulike byrådsavdelingene som er ansvarlige for selskapsforvaltningen. I denne gjennomgangen beskriver vi virksomhetene og deres formål nærmere og gir vår vurdering av eierskapet. Vi legger til grunn at føringene fra kommunen blir tatt hensyn til av selskapenes styrer i deres strategi- og budsjettarbeid.

Rammer for kommunens eierskapsutøvelse reguleres av både ulike lovbestemmelser og interne regler. Vi har lagt inn en henvisning til det mest sentrale regelverket som eget vedlegg til slutt i denne meldingen.

Fløibanens øvre stasjon gir et godt overblikk over Bergen sentrum.

Foto: Fløibanen

KAPITTEL II

KOMMUNENS EIERSKAP

1. Bergen kommunes økonomiske verdier i selskaper

Bergen kommune (BK) har pr. 01.12.2022 eierandeler i 35 aksjeselskaper, ett samvirkeforetak og to interkommunale selskaper. Hovedtyngden av den økonomiske verdien kommunen har knyttet opp i selskapsporteføljen ligger i et begrenset antall av selskapene.

De fem største selskapene representerer anslagsvis 98 % av de økonomiske verdiene kommunen har i porteføljen. De øvrige selskapene er forholdsvis små, og utøver i all hovedsak oversiktlige aktiviteter med begrensede investeringer og lav finansiell risiko.

Flere av de mindre selskapene støtter opp under viktige politikkområder. På den måten er selskapene viktige for kommunens virksomhet på politikkområder som byutvikling, kultur, inkluderende arbeidsliv, næring og idrett.

Kommunens aksjeportefølje pr. 31.12.2021 har som vist i tabellen nedenfor en total verdi på anslagsvis 10 milliarder kroner. Eviny AS utgjør den klart største verdien for kommunen med ca. 8,5 milliarder kroner. I tillegg representerer BIR AS en betydelig aksjepost med en selskapsverdi på ca. MNOK 800. Verdijustert egenkapital er lagt til grunn for verdivurderingen av Eviny AS og BIR AS, og for de øvrige selskapene uttrykker bokført egenkapital selskapenes markedsverdi i tabellen. For de selskapene som representerer de største økonomiske verdiene for kommunen er det i bystyresak 107-15 fra 29.04.15 fastsatt avkastningskrav som bystyret hvert år får rapport om.

Selskapene følges i all hovedsak opp av den byrådsavdelingen som har det virksomhetsfaglige ansvaret i kommunen for det som anses å være selskapenes hovedformål. Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom (BFNE) har imidlertid ansvaret for eierskapsforvaltningen for de selskapene som forvalter de største økonomiske verdiene for kommunen.

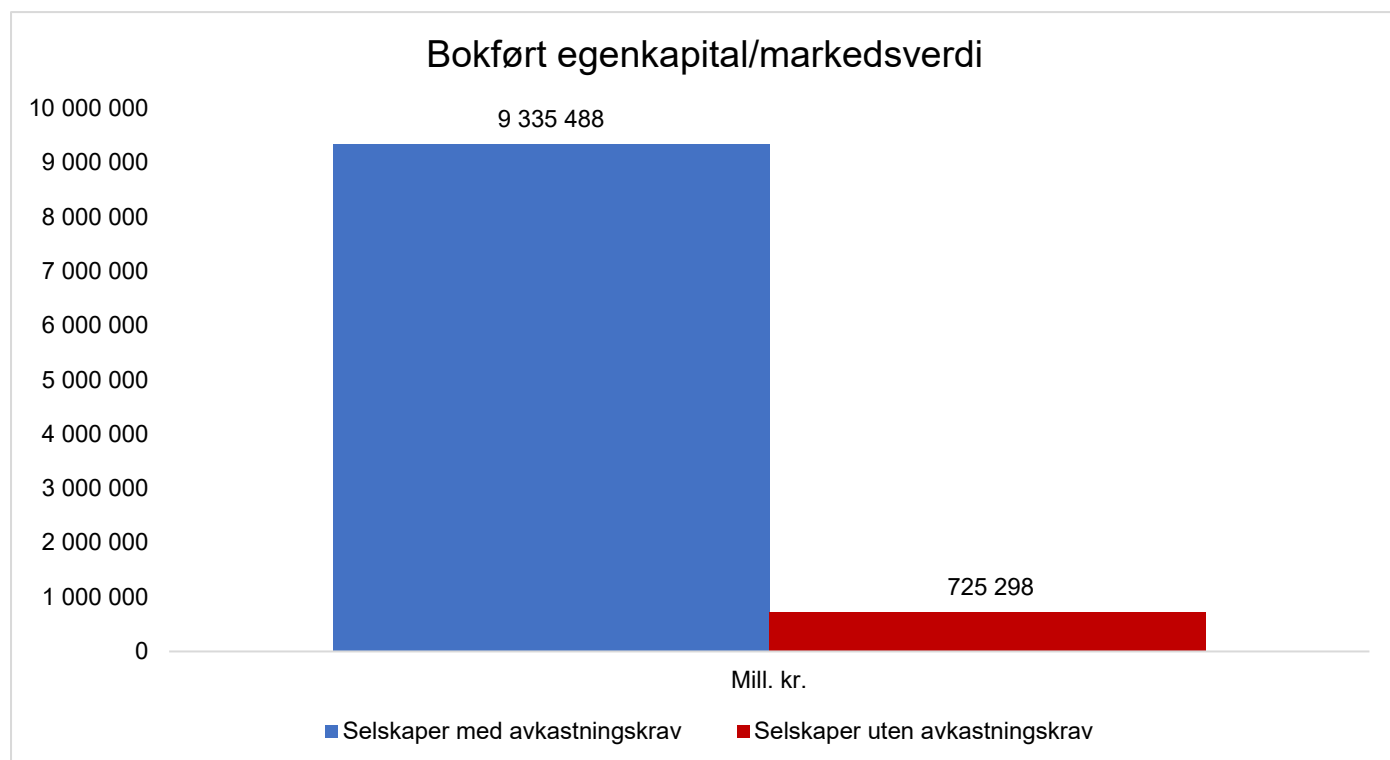
ØKONOMISKE NØKKELTALL FOR SAMTLIGE SELSKAPER FORDELT PÅ ANSVARLIG BYRÅDSAVDELING

Tall fra årsregnskap for 2021 (konsern) i hele tusen.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett (BBSI)	Drifts- inntekter	Resultat før skatt	Total- kapital	Egen- kapital	Anslått markedsverdi (Bergen kommune)	Eierandel
ADO arena drift AS	30 318	622	21 504	5 234	5 234	100,00 %
Idrettsklynge Vest AS ¹⁾	3 157	2 545	2 698	2 570	643	25,00 %
Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling (BKMB)	Drifts- inntekter	Resultat før skatt	Total- kapital	Egen- kapital	Anslått markedsverdi (Bergen kommune)	Eierandel
Arnatunnelen AS ²⁾	0	-89	2 945	2 945	2 945	100,00 %
Vann Vest AS ³⁾	10 962	378	6 537	43	1	3,40 %
Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering (BKFI)	Drifts- inntekter	Resultat før skatt	Total- kapital	Egen- kapital	Anslått markedsverdi (Bergen kommune)	Eierandel
Bergen kommunale kystkultursenter AS	3 523	-135	2 077	469	469	100,00 %
Bergensriennalen AS	5 473	0	10 429	273	273	100,00 %
Buzz AS	813	1 295	10 583	5 370	5 370	100,00 %
Mediefondet Zefyr AS	22 772	644	78 253	27 640	13 820	56,53 %
Vestnorsk Filmsenter AS ⁴⁾	22 927	127	21 292	850	425	50,00 %
Grieghallen AS	80 231	1 841	159 663	41 487	14 023	33,80 %
Bergen Vitensenter AS	45 221	-713	39 299	12 724	3 761	29,56 %
Bergen Nasjonale Veteranskipshavn AS ⁵⁾	0	0	0	0	0	25,00 %
Den Nationale Scene AS	159 943	12 631	214 201	75 517	12 589	16,67 %
Carte Blanche AS	45 739	3 852	32 446	12 474	1 871	15,00 %
Biblioteksentralen SA	162 589	-2 712	311 421	279 867	13 042	4,66 %
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom (BFNE)	Drifts- inntekter	Resultat før skatt	Total- kapital	Egen- kapital	Anslått markedsverdi (Bergen kommune)	Eierandel
AS Dikkedokken ⁶⁾	616	70	5 623	5 590	5 590	100,00 %
Bergen kommunes barnehageselskap AS ⁷⁾	259 455	-11 396	200 297	49 627	49 627	100,00 %
Bergen Parkering AS	150 437	7 153	51 481	25 089	25 089	100,00 %
BTS Utvikling AS ⁸⁾	1 444	1 537	118 566	64 708	64 708	100,00 %
Kaigaten 1 D AS ⁹⁾	0	-564	262	-4 600	-4 600	100,00 %
Kaigaten 1 C og D AS ¹⁰⁾	0	-244	48	-1 993	-1 993	100,00 %
Kanalveien 52 b AS	14 710	7 325	65 919	63 089	63 089	100,00 %
Magnus Barfotsgate 12 AS	8 404	5 158	87 517	17 187	17 187	100,00 %
Åsane Sentrum Øst AS	0	-67	11 930	6 774	6 774	100,00 %
Hardangervegen Næring AS ¹¹⁾	0	-464	4 411	2 175	2 175	100,00 %
Knutepunkt Sandsli AS - under avvikling ¹²⁾	0	-3 049	11 003	4 168	4 168	100,00 %
BIR AS	983 865	140 217	3 291 176	457 712	800 000	80,00 %
Bergen Kino AS	100 849	16 881	181 677	160 694	81 954	51,00 %
Bergen Havn AS ¹³⁾	137 148	-3 620	935 556	621 241	310 621	50,00 %
Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS	8 780	-2 461	22 577	13 638	6 819	50,00 %
Grieghallen IKS	14 584	0	244 483	2 200	1 100	50,00 %
Bergen Sentrum AS	11 420	-19	6 466	2 247	1 101	49,00 %
Fløibanen AS	43 927	-65 999	157 920	74 932	35 488	47,36 %
Eviny AS	7 301 000	2 758 000	31 739 000	11 022 000	8 500 000	37,75 %
Askøy tomteselskap AS ¹⁴⁾	0	-87	93 770	8 593	1 805	21,00 %
Rehabiliteringssenteret AiR AS	90 374	8 964	128 421	90 868	45	0,05 %
Arbeidsmarkedsbedrifter						
Bjørkhaug Arbeidsfellesskap AS	12 190	407	4 312	2 707	2 707	100,00 %
Spekter Pluss AS	26 741	-1 170	10 022	6 666	6 666	100,00 %
Midtun Vekst AS	12 099	706	16 354	14 681	14 681	100,00 %
Nordnes Verksteder AS	20 755	485	9 552	4 277	4 277	100,00 %
Senter for arbeidslivsforberedelse, ALF AS	53 345	612	15 160	8 742	8 742	100,00 %
Grønnevik AS	53 051	155	28 012	20 994	16 405	78,14 %
A2G Gruppen AS	218 582	18 844	184 754	42 166	23 381	55,45 %
TOTALT ANSLÅTT MARKEDSVERDI					10 060 786	

NOTER: ¹⁾ Stiftet i 2021. ²⁾ Avviklingsregnskap pr. 30.11.2021. Meldt endelig oppløst 16.02.2022. ³⁾ Inntreden i selskapet etter vedtak i byrådsak 1307/21 (30.09.2021). ⁴⁾ Eierandel endret fra 50 % til 33 % i 2022 (Møre og Romsdal fylkeskommune inn på eiersiden) ⁵⁾ Under stiftelse høst/vinter 2022. ⁶⁾ Aksjekjøpet gjennomført mai 2022. ⁷⁾ Aksjekjøp september 2021. ⁸⁾ Meldt endelig oppløst 04.03.2022. ⁹⁾ Meldt endelig oppløst 08.03.2022. ¹⁰⁾ Meldt endelig oppløst 08.03.2022. ¹¹⁾ Overført ifm. avviklingen av BTS Utvikling AS. ¹²⁾ Overført ifm. avviklingen av BTS Utvikling AS. ¹³⁾ Bergen kommunes aksjekapital og øvrige EK i Bergen Havn AS består av havnekassemidler. ¹⁴⁾ Overført ifm. avviklingen av BTS Utvikling AS.

Nedenfor følger en illustrasjon som viser kommunens økonomiske verdier i selskap hvor avkastningskrav er fastsatt iht. bystyresak 107-15 av 29.04.15, og som det rapporteres årlig om til bystyret. Av denne figuren fremkommer at disse selskapene forvalter 93 % av kommunens økonomiske verdier i selskapene.

Et skip blir tatt imot i havnen.

Foto: Bergen Havn

KAPITTEL III

DET GODE EIERSKAPET

1. Eierstyring og eiers krav til virksomheten

Formål og vedtekter

Selskaper som Bergen kommune har eierskap i skal tydeliggjøre sin virksomhet og sitt formål i vedtektene. Selskapets vedtekter danner rammen for virksomheten, og selskapet skal ha mål og strategier som samsvarer med eiers ønske for virksomheten. Det ligger til generalforsamlingen/representantskapet å foreta en avveining mellom hensynet til styrets og den daglige ledelses handlingsrom, og eiers ønske om å legge føringer eller begrense dette.

Mål- og målekriterier

For selskaper Bergen kommune har store økonomiske eierinteresser i, har kommunen stilt opp konkrete målekriterier for selskapene. Dette for å sikre at disse selskapene etterlever kommunens krav til en rasjonell og effektiv drift, og at kommunen oppnår en markedsmessig avkastning på den forholdsvis store kapitalen som er bundet opp i disse selskapene. Bergen kommune forventer imidlertid at styrene og den daglige ledelse i alle selskapene kommunen har eierinteresser i, uavhengig av formålet med eierskapet, utøver sin virksomhet så effektivt og rasjonelt som mulig.

For selskaper Bergen kommune har store økonomiske eierinteresser i, har kommunen stilt opp konkrete målekriterier for selskapene. Bystyret får årlig en sak til behandling om årsregnskapet for de største selskapene. I saken blir også selskapene vurdert opp mot satte mål og målekriterier. Det blir også rapportert på [avkastningskravene som ble satt i bystyresak 107/15](#).

Saken omtaler andre selskaper med vesentlige økonomiske verdier for kommunen. Driftsinntekter, egenkapital og markedsverdi utgjør slike vesentlige verdier. Dette er faktorer som kan være dynamiske og vi har derfor ikke fastsatt konkrete tallstørrelser i denne eierskapsmeldingen. En slik vurdering blir gitt innledningsvis i den årlige rapporteringssaken. Rapporteringssaken inneholder relevante nøkkeltall fra samtlige selskaper.

Eiers oppfølging

For de selskapene, der kommunens eierinteresser er av vesentlig økonomisk betydning, bør det i løpet av året bli avholdt eiermøter. Dette er møter selskapene selv eller byråden kaller inn til. For andre selskaper er det tilstrekkelig at eierskapsutøvelsen foregår på den årlige generalforsamlingen, med mindre det signaliseres ønske om det eller oppstår spesielle forhold. I løpet av året kan det også være naturlig med en mer uformell dialog mellom eier og selskapet, blant annet om forhold som kan ha prinsipielle eierskapsmessige sider ved seg. Besøk hos bedriftene vil også forekomme, både på initiativ fra politisk og administrativt hold, eller fra bedriftene selv.

2. Prinsipper for god eierstyring

Som eier er det viktig å nedfelle noen grunnleggende prinsipper for kommunens eierskap. Her tydeliggjør vi kommunens rolle som profesjonell aksjonær, og våre forventninger til selskapene som eier. På nasjonalt plan er det utarbeidet forskjellige anbefalinger til god eierstyring av selskaper i Norge. KS har utarbeidet anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. Norsk utvalg for eierstyring og selskapsstyring (NUES) har utarbeidet anbefalinger for de børsnoterte selskapene. Bergen kommune har ingen eierinteresser i børsnoterte selskaper. Eviny AS følger likevel NUES sine anbefalinger så langt det er hensiktsmessig. Vi har tatt hensyn til de nasjonale anbefalingene i utformingen av Bergen kommunes prinsipper for god eierstyring.

Noen av kommunens prinsipper omtalt nedenfor vil gjelde uavhengig av det økonomiske omfanget på eierskapet og eierandelen, mens andre påvirkes naturligvis i vesentlig grad av disse to sentrale forholdene ved kommunens eierskap. Eksempelvis kan nevnes at punktene 1 og 2 nedenfor vil gjelde for alle selskapene kommunen har eierinteresser i, mens relevansen av de øvrige prinsippene må i oppfølgingsøyemed vurderes særskilt i forhold til det konkrete eierskapet. Dersom en vurderer kommunens eierskap i eksempelvis Biblioteksentralen SA, vil en se at prinsippene fra 3 til 10 har svært begrenset relevans. Det understrekes således at kommunens eierskapsforvaltning hele tiden må vurderes i relasjon til sentrale forhold som økonomisk omfang av kommunens eierskap og eierandel. Dette for å unngå en unødig byråkratisering av eierskapsforvaltningen.

Bergen kommunes 10 prinsipper for god eierstyring

1. Det skal være åpenhet knyttet til kommunens eierskap og eierskapsutøvelse i selskapene og selskapenes virksomhet.
2. Kommunens eiermyndighet skal utøves i generalforsamlinger og representantskapsmøter.
3. Kommunen fastsetter resultatmål for selskap som forvalter betydelige økonomiske verdier for kommunen. Styret er ansvarlig for realisering av målene.
4. Kapitalstrukturen i hvert selskap skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.
5. Styresammensetningen skal kjennetegnes av relevant kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskaps formål og egenart.
6. Styret har det overordnede ansvar for forvaltningen av selskapet, og skal ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eierne.
7. Kommunen skal i den grad det er relevant medvirke til at styret utøver en effektiv virksomhetsstyring og evaluerer sin virksomhet.
8. Bystyremedlemmer, byråder og politiske rådgivere skal ikke velges inn i styrene i aksjeselskap og kommunale foretak av habilitetshensyn.
9. Lønns- og insentivordninger bør utformes slik at de fremmer verdiskapingen i selskapene og fremstår som rimelige.
10. Selskapet skal være bevisst sitt samfunnsansvar.

PRINSIPP 1 - DET SKAL VÆRE ÅPENHET KNYTTET TIL KOMMUNENS EIERSKAP OG EIERSKAPSUTØVELSE I SELSKAPENE OG SELSKAPENES VIRKSOMHET.

Åpenhet og forutsigbarhet øker tilliten til det kommunale eierskapet. I Norge har vi prinsipp om offentlighet i forvaltningen. Forvaltningsloven stiller krav til saksbehandlingen, og offentlighetsloven skal sikre innsyn i saksdokumenter, journaler og lignende, i offentlig eide selskaper. Lov om offentlige anskaffelser setter rammer for hvordan anskaffelser i offentlig regi skal foretas. Muligheten for innsyn og dermed til å gjøre seg kjent med, påvirke og kontrollere forvaltningens virksomhet, bidrar til å øke tilliten til forvaltningen. Selskaper som Bergen kommune har eierinteresser i, og som kommer innunder nevnte lover, skal selv være ansvarlig for å påse at regelverket følges. Kommunen ønsker at det legges til rette for meroffentlighet i selskapene så langt det er praktisk og forretningsmessig mulig. Høy grad av åpenhet vil kunne begrense mulige misforståelser knyttet til kommunens eierutøvelse og øke forutsigbarheten.

PRINSIPP 2 - KOMMUNENS EIERMYNDIGHET SKAL UTØVES PÅ GENERALFORSAMLINGER OG REPRESENTANTSKAPSMØTER.

Formelt sett skal kommunens eiermyndighet i aksjeselskaper, IKS-er og kommunale foretak utøves henholdsvis i generalforsamlingen, representantskapet og i foretaksmøte. Kommunen skal som eier ikke involvere seg i virksomhetens daglige drift. I aksjeselskapene er generalforsamlingen beslutningsarena der kommunen opptrer som eier. Dette skal likevel ikke være til hinder for en uformell kontakt mellom eier på den ene siden, og styre og administrasjon på den andre siden, om viktige og prinsipielle saker.

Styret er ansvarlig for måloppnåelsen. Dersom styret ikke klarer å oppfylle de krav som eier har definert, må styret og eier vurdere årsakene til at målene ikke ble nådd. Gjennom generalforsamlingen har eier myndighet til å velge styremedlemmer, og ved manglende måloppnåelse kan styret bli skiftet ut. Dette vil være gjenstand for en fortløpende vurdering.

Styreleder skal fortrinnsvis velges av generalforsamlingen og ikke av styret.

PRINSIPP 3. KOMMUNEN FASTSETTER RESULTATMÅL FOR SELSKAP SOM FORVALTER BETYDELIGE ØKONOMISKE VERDIER FOR KOMMUNEN. STYRET ER ANSVARLIG FOR REALISERING AV MÅLENE.

Kommunen skal som eier ikke involvere seg i virksomhetens daglige drift, men god og ansvarlig eierskapsutøvelse forutsetter informasjonsutveksling mellom eier på den ene siden, og styre og administrasjon på den andre siden om selskapets forutsetninger, utfordringer, mål, strategier og gjennomføring, samt andre prinsipielle saker. Dette kan skje i eiermøter, eller en annen uformell kontakt.

Når eier har oppstilt sine eierkrav, jf. bystyresak 107-15 av 29.04.15, skal kommunen begrense seg til overordnet styring. Detaljstyring fra eier kan pulverisere styrets ansvar. Det er viktig å her understreke at Bergen kommune ved byrådet som utgangspunkt må utøve sine aksjonærrettigheter i aksjeselskapene gjennom generalforsamlingene. Forvaltningen av selskapene som sådan hører inn under styret, og det er styret som skal sørge for en forsvarlig organisering av virksomheten og at denne utøves innenfor formålets rammer. Dette prinsippet er uttrykkelig nedfelt i aksjeloven, blant annet i § 6-12. Bergen kommune verken skal eller vil gripe inn i de oppgaver som etter lovgivningen ligger under styret, da dette ville skape uforutsigbarhet og uholdbare situasjoner for selskapene.

For selskaper som helt eller delvis forvalter eller følger opp viktige sektorpolitiske forhold, kan det i noen tilfeller også bli stilt nærmere definerte mål. For selskap med slike sektorpolitiske formål vil det imidlertid være normalt med en mer løpende uformell dialog mellom selskapet og eier for å bidra til å sikre gjennomføring av politiske vedtak og prioriteringer.

Bergen kommune skal som eier kontrollere selskapenes eventuelle måloppnåelse og holde styret ansvarlig for denne. Eierkravene bør være tydelige og ikke gi grunnlag for tvil om hva eier egentlig vil oppnå. Kravene må ha en utforming som gjør at måloppnåelsen kan etterprøves. Det må på objektivt grunnlag kunne fastslås om eierkravene er innfridd eller ei. Eiers krav bør være utfordrende og krevende, men innenfor de rammer som det vil være mulig å oppnå.

Kravene må videre sikre forutsigbarhet for selskapene. Når kommunen som eier har fremsatt sine eventuelle krav må selskapet få tilstrekkelig frihet og selvstendighet til å realisere disse.

PRINSIPP 4 - KAPITALSTRUKTUREN I HVERT SELSKAP SKAL VÆRE TILPASSET FORMÅLET MED EIERSKAPET OG SELSKAPETS SITUASJON.

Kapitalstrukturen skal være tilpasset formålet med eierskapet og virksomhetens situasjon.

Kapitaliseringen av et selskap, vurdert etter forholdet mellom gjeld (fremmedkapital) og egenkapital, er et relevant eierspørsmål. For mye eller for lite egenkapital kan medføre effektivitetstap. Ideelt sett bør det for hver virksomhet foretas en nærmere vurdering av kapitalstrukturen. Forretningsrisiko, bransjemessige særtrekk, prisen på fremmedkapital og finansiell styrke er alle forhold som er relevante når virksomhetens kapitalstruktur vurderes.

Vanligvis er verdiskaping over tid det overordnede mål for eier. Som eier vil kommunen kunne påvirke kapitalstrukturen både gjennom avkastningskrav, forventninger til utbytte, kapitalnedsettelse og emisjoner.

Avkastningen fra virksomhetene kan kanaliseres til eier på flere måter: Renter på lån til selskapet, aksjeutbytte, kapitalnedsettelse og verdiøkning av virksomhetenes egenkapital.

For mange av de kommunale selskapene ligger sektorpolitiske formål til grunn for eierskapet, eksempelvis nærings-, kultur-, samferdsels- eller sosialpolitiske formål. Uansett om kommunen velger å prioritere sektorpolitiske mål i selskapene, forutsettes som nevnt ovenfor at selskapsstyrene og den daglige ledelse også utøver en rasjonell og effektiv drift.

Den direkte avkastningen eller utbyttene kommunen hever fra sine selskaper går med til å drive kommunens velferdstilbud for innbyggerne. Utbyttene setter kommunen i stand til å yte bedre eller flere tjenester overfor sine innbyggere. Det er derfor god velferdspolitikkt at kommunen som eier krever høy direkteavkastning på sine verdier som står i samsvar med risikoen. Utbyttensnivået skal overveiende ta utgangspunkt i selskapets økonomiske situasjon. Likevel skal eiers kapitalbehov, og eiers muligheter for alternativ investering, vektlegges i en totalvurdering av utbyttensnivået.

Utbytter/Overføringer

Utbetalinger fra selskapene i 2022 for regnskapsåret 2021:

Selskap	Utbetalt utbytte for 2021
Eviny AS	345 829 457
BIR AS	46 514 550
BTS Utvikling AS*)	75 000 000
Bergen Parkering AS	0
Fløibanen AS	0
Bergen Kino AS	0
Sum utbytte	467 344 007

*) Oppløst i 2022.

Bergen Parkering AS, Bergen Kino AS og Fløibanen AS ble alle rammet av Covid-19 pandemien i større eller mindre grad gjennom årene 2020, 2021 og 2022. Sistnevnte selskap gjennomførte i tillegg betydelige investeringer i nye vogner, oppgradering av stasjonene, teknisk infrastruktur m.m. Med bakgrunn i ovennevnte vedtok generalforsamlingene i disse selskapene å avstå fra utbytte i 2022.

Utbyttepolitikk

For å ivareta behovene for en rimelig direkteavkastning på kommunens risikokapital i selskap som forvalter vesentlige verdier for kommunen, vil det bli tatt ut minimum 50 % i utbytte i tiden fremover om ikke særlige forhold tilsier noe annet.

PRINSIPP 5 - STYRESAMMENSETNINGEN SKAL KJENNETEGNES AV RELEVANT KOMPETANSE, KAPASITET OG MANGFOLD UT FRA DET ENKELTE SELSKAPS FORMÅL OG EGENART.

God styrerekruttering er en viktig oppgave for kommunen som eier. Styrets sammensetning bør avstemmes virksomhetens strategiske og forretningsmessige karakter. Styret bør sammensettes slik at det kan ivareta aksjonærfellesskapets interesser og selskapets behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. Styret må være en ressursbase som tilfører innsikt og kunnskap på de områder som er viktige for virksomhetens utvikling, vekst og lønnsomhet. Det er svært viktig at styrets medlemmer forstår den virksomheten som selskapet bedriver.

Rekruttering til styrer i aksjeselskaper skal skje på grunnlag av kompetanse og ikke på grunn av politiske verv eller bakgrunn. Sittende medlemmer av bystyret og byrådet skal ikke ha styreverv i selskaper eid av kommunen. Dette skal også gjelde for kommunale foretak.

Ved valg av styremedlemmer er det viktig å klargjøre forventningene til styrene som kollegium og hvilke krav som bør gjelde både til kompetanse, kapasitet og mangfold. Disse forhold kan i det følgende kort kommenteres slik:

Kompetanse- og kunnskapshensyn

Styresammensetningen må samlet sett gi den ønskede kompetanse og kunnskap for selskapet. Det er vanligvis nødvendig med bransjekunnskap fra den sektoren virksomheten opererer i. For kommersielle virksomheter bør det søkes å velge representanter med erfaring fra næringsvirksomhet. Kjennskap til offentlig forvaltning og politikkutøvelse er relevant i alle selskaper.

Kapasitetshensyn

Styreverv krever betydelig innsats. Omfanget av aktuelle kandidaters øvrige stillinger og verv, må være forenlig med den tidsbruken det er rimelig å påregne at styrevervet krever. Styremedlemmene må hver for seg ha tilstrekkelig tid til å utføre styrevervet slik at styret har kapasitet til å utføre sine oppgaver.

Mangfold

Ulik erfaringsbakgrunn vil være en styrke i styrearbeidet. Styrets evne til å analysere et sakskompleks fra ulike synsvinkler blir bedre dersom det er bredt sammensatt, og det er viktig at det også sikres en god kjønnsfordeling i styrene. Det vises her til kommunelovens § 21-1, og aksjelovens § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styrer.

PRINSIPP 6 - STYRET HAR DET OVERORDNEDE ANSVAR FOR FORVALTNINGEN AV SELSKAPET, OG SKAL IVARETA EN UAVHENGIG KONTROLLFUNKSJON OVERFOR SELSKAPETS LEDELSE PÅ VEGNE AV EIERNE.

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet, og for å føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet. Et kompetent styre skal være en viktig diskusjonspartner og støttespiller for virksomhetens ledelse. Samtidig må styret kontrollere ledelsens arbeid ut fra gitte målsettinger. Styret må derfor ha en uavhengig rolle overfor ledelsen. Styret må i forlengelsen av kontrollfunksjonen vurdere selskapets ledelse og endringer i denne.

Med styrets forvaltningsansvar menes blant annet ansvaret for å organisere virksomheten på en forsvarlig måte, ansvaret for å fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet, ansvaret for å holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og at dets virksomhet, formuesforvaltning og regnskaper er gjenstand for betryggende kontroll, jf. AL §6 -12.

Styret skal ivareta den strategiske ledelsen av selskapet innenfor de rammene som er gitt av eier. I denne rollen bør styret lede den strategiske planleggingen for selskapet og ta føringen i diskusjoner om strategiske veivalg.

De enkelte styremedlemmer og daglig leder i aksjeselskap er ved sin forvaltning av selskapet underlagt personlig erstatnings- og strafferettslig ansvar. Når det gjelder styreforsikring vil dette være opp til det enkelte selskap å avgjøre, avhengig av selskapets størrelse og kompleksitet.

Valgperiode og tjenestetid

I henhold til aksjeloven § 6-6 tjenestegjør styremedlemmer i to år. I vedtektene kan det imidlertid fastsettes kortere eller lengre tjenestetid, herunder at styremedlemmene tjenestegjør på ubestemt tid.

Ved hver ny byrådsperiode utpeker byrådet samtlige av sine styremedlemmer for fire år.

Det anbefales at det foretas en løpende vurdering av tjenestetiden for styremedlemmer. Dette blant annet fordi forhold knyttet til selskapets behov kan endres. Det anbefales derfor i denne meldingen at det på generelt grunnlag settes en øvre grense på 8 -10 år for hvor lenge et styremedlem bør sitte sammenhengende i det samme selskapsstyre.

Rekruttering til styret bør foregå slik at ikke alle styremedlemmene skiftes samtidig.

PRINSIPP 7 - KOMMUNEN SKAL I DEN GRAD DET ER RELEVANT MEDVIRKE TIL AT STYRET UTØVER EN EFFEKTIV VIRKSOMHETSSTYRING OG EVALUERER SIN VIRKSOMHET.

Årlig plan

Styret skal ha en plan for sitt arbeid med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring.

Styreinstruks

I aksjeselskaper hvor styremedlemmer er valgt av og blant de ansatte, skal styret etter aksjeloven fastsette en styreinstruks med nærmere regler for styrets arbeid og saksbehandling. Instruksen skal blant annet inneholde regler om hvilke saker som skal styrebehandles og daglig leders arbeidsoppgaver og plikter overfor styret. Instruksen skal også inneholde regler for innkalling og møtebehandling.

Evaluering

Når det gjelder de selskaper hvor kommunen har store økonomiske verdier som Eviny AS og BIR AS, bør styret foreta egevalueringer 1 – 2 ganger i den kommunale valgperioden. Det anbefales videre at også øvrige selskapsstyrer bestående av mer enn 4 styremedlemmer foretar egevalueringer. Utover dette står det enkelte selskap fritt i sin vurdering av hvorvidt det er behov for slike egevalueringer. Styret kan evaluere sammensetning, kompetanse og måten styret fungerer med tanke på å nå virksomhetens mål.

Kurs i styrearbeid

Det er fra byrådets side lagt til rette for at selskapsstyrer/styremedlemmer etter egne behov kan bli tilbudt relevante kurs i styrearbeid gjennom inngått avtale med leverandør av denne type kurs. De styremedlemmene som føler behov for å få styrket sin kompetanse, vil således kunne få tilbud om dette i selskapets regi. Det kan også være aktuelt at ansvarlig byråd ber styremedlemmer om å ta konkrete kurs.

PRINSIPP 8 - BYSTYREMEDLEMMER, BYRÅDER OG POLITISKE RÅDGIVERE SKAL IKKE VELGES INN I STYRENE I AKSJESELSKAP OG KOMMUNALE FORETAK AV HABILITETSHENSYN.

Styrene i selskapene må sammensettes slik at de kan handle uavhengig av særinteresser.

Forvaltningslovens § 6 om ugildhet fastslår at ingen kommunalt ansatt eller folkevalgt skal håndtere saker i kommunen som gjelder et selskap der de selv er styremedlem, der selskap er fullt ut offentlig eid. Dette innebærer at ledere og styremedlemmer i selskapet ikke kan delta når bystyret behandler saker hvor selskapet er part.

For å unngå habilitets- og interessekonflikter vedtok bystyret i eierskapsmeldingen fra 2019 at Bergen kommunes bystyrerepresentanter ikke skal være medlemmer i styrer i samtlige aksjeselskap, IKS og kommunale foretak som Bergen kommune er hel eller deleier i. Dette gjelder også for byråkrater som innenfor sitt saksområde har regulerende, eller kontrollerende myndighet overfor selskapet, eller har til behandling saker av vesentlig betydning for selskapet.

I bystyremøte 28.04.08, sak 74-08, ble det vedtatt endringer i valgordningen med hensyn til valg av styremedlemmer. Det ble da besluttet at byrådet skal velge styremedlemmer til de aksjeselskaper som kommunen har eierinteresser i.

Når det gjelder styrer i kommunale foretak har bystyret delegert til byrådet å utnevne styret, jf. kommunelovens § 9-2 og byrådets fullmakter § 5-1. Byrådet velger også leder og nestleder til styrer i kommunale foretak, jf. kommuneloven § 9-5.

PRINSIPP 9 - LØNNS- OG INSENTIVORDNINGER BØR UTFORMES SLIK AT DE FREMMER VERDISKAPINGEN I SELSKAPENE OG FREMSTÅR SOM RIMELIGE.

Styrehonorar

For å tiltrekke ønsket kompetanse i selskapene vil det være nødvendig med lønns- og insentivordninger som tiltrekker seg riktig styre og ledelse. Lønns- og insentivordninger bør utformes slik at de fremmer måloppnåelsen i selskapene samtidig som de fremstår som rimelige. Styrehonorarer bør fastsettes basert på selskapenes økonomiske omfang og kompleksitet, risiko samt styrets arbeidsbelastning under året. Det er byrådet gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen som har fullmakt til å fastsette styrehonorarene for disse aksjeselskapene.

Lederlønninger

Det er selskapsstyret som fastsetter lønnen til daglig leder, og det har gjennom dette et særskilt ansvar med å påse at det settes et forsvarlig og nøkternt nivå på lederlønninger, pensjoner og annen godtgjørelse til de ansatte i selskapene.

For kommunen vil det være ønskelig å finne et nivå på lederlønningene i selskapene som på den ene siden er konkurransedyktige i markedet, og på den annen side uttrykker moderasjon. Har virksomheten selskapet utøver et mindre økonomisk omfang og tydelig sektorpolitisk formål, bør lønnsnivået i kommunen også reflekteres i selskapets lønnsnivå, og slik sett uttrykke moderasjon. En slik moderat lønnsvurdering underbygges av at denne type selskap forvalter offentlige midler i et marked som normalt er skjermet fra konkurranse.

PRINSIPP 10 - SELSKAPET SKAL VÆRE BEVISST SITT SAMFUNNSANSVAR.

Styret bør som et utgangspunkt klargjøre selskapets verdigrunnlag, og i samsvar med dette, utforme retningslinjer for etikk og samfunnsansvar. Med samfunnsansvar menes her selskapets ansvar for mennesker, samfunn, klima og miljø, og omhandler blant annet menneskerettigheter, antikorrupsjon, arbeidsforhold, HMS, diskriminering og miljømessige forhold. Det legges her til grunn at kommunale foretak som ikke er selvstendige rettssubjekt, følger kommunens retningslinjer innenfor dette området.

Videre anbefales at de selskap Bergen kommune eier 100 % følger [Bergen kommunes etiske standard](#) så langt det er mulig. Styret i det enkelte selskap er ansvarlig for at det utarbeides etiske retningslinjer for selskapet. For aksjeselskapene er det aksjelovens bestemmelser som er førende. I loven står det at selskapets styre har ansvaret for å forvalte selskapet, herunder fastsette etiske retningslinjer. I arbeidet med etiske retningslinjer for aksjeselskapene og IKSer må styrets arbeid naturligvis vurderes og avstemmes opp mot selskapenes konkrete virksomhet og særegenhet, blant annet størrelse og kompleksitet. Styret forvalter et selskap med flere eiere og det kan gi ulike føringer for etiske retningslinjer. Samtidig forventer Bergen kommune som eier at styret er kjent med Bergen kommunes etiske standard. Kommunen ønsker at selskapene tar hensyn til den når egne etiske retningslinjer blir utarbeidet.

Bergen skal bli Norges grønneste storby og det skal være lett å leve miljøvennlig i Bergen. Målet er at innbyggerne i Bergen skal begrense sitt klimafotavtrykk i tråd med FNs klimaavtale og være et fossilfritt lavutslippssamfunn i 2030. Bergen skal være en foregangskommune innen dette feltet, og samtidig legge til rette for redusert ressursbruk og sirkulær økonomi. Miljøhensyn og vern av natur skal ivaretas i all virksomhet og planlegging. For at målene skal nås anses det viktig at alle deler av byen involveres, herunder næringsliv, universitet og høyskoler, frivillige organisasjoner og innbyggerne i Bergen. Bergen kommune legger således til grunn at selskapene gjør seg kjent med, og tar hensyn til, kommunens mål og tiltak innen klima, miljø og natur slik de er formulert i [Grønn strategi](#).

3. De ulike byrådsavdelingenes ansvar for eierskapsforvaltningen

Bystyret har gitt byrådet fullmakt å ivareta kommunens interesser i aksjeselskaper og IKS. I byråds sak 1302/12 ble det vedtatt en nærmere ansvarsfordeling mellom de ulike byrådsavdelingene for den løpende eierskapsforvaltningen. Fordelingen blir videreført. Byrådet kan likevel gjennom selvstendige vedtak gjøre endringer i sin eierskapsforvaltning innenfor rammene til den til enhver tid gjeldende delegasjonsfullmakt. I forrige eierskapsmelding fra 2019 ble det gjort ytterligere presiseringer i den enkelte byrådsavdelings ansvar for den løpende eierskapsforvaltningen.

I den ansvarsfordelingen som er foretatt mellom byrådsavdelingene, jf. tabell i kap. II, fremgår det at selskap der kommunens eierinteresser anses å være av vesentlig økonomisk verdi forvaltes av Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom (BFNE). Ansvarsdelingen innebærer videre at Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering (BKFI) har ansvaret for eierskapsforvaltningen av selskapene innunder sitt virksomhetsfaglige område. Tilsvarende gjelder for Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling (BKMB) og Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett (BBSI).

I byrådsavdelingenes eierskapsforvaltning inngår utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen og annet arbeid som anses relevant for eierskapsforvaltningen. Byrådet vil understreke betydningen av at hver byrådsavdeling som utøver eierskapsforvaltning i kommunalt eide selskap, både systematiserer og dokumenterer sitt eget arbeid innen dette feltet. Det forventes at den enkelte byrådsavdeling utarbeider egne rutiner og risikovurderinger for sin selvstendige eierskapsforvaltning. I kapittel V i denne eierskapsmeldingen er det for det enkelte selskap, eller gruppe kategori av selskap, orientert om hvilken byrådsavdeling som er ansvarlig for den løpende eierskapsforvaltningen.

Aksjeloven regulerer forhold som stiftelse av aksjeselskap, forhold vedrørende selskapskapitalen, forhøyelse og nedsetting av aksjekapitalen, fusjon (sammenslåing av selskaper), fisjon (deling av selskaper) samt salg, oppløsning og avvikling av aksjeselskap. I eierskapsmeldingen fra 2019 ble det vedtatt at den enkelte byrådsavdeling skal ha ansvar for å håndtere denne type saker for egne selskaper, og dette videreføres. Dette såfremt ikke avdelingene selv ønsker og fatter egne vedtak om å overføre den kommunale saksbehandlingen i en konkret sak til BFNE. BFNE skal naturligvis yte faglig bistand innenfor eierskapsforvaltningsområdet til de øvrige byrådsavdelingene når dette blir etterspurt. Selv om den enkelte byrådsavdeling er ansvarlig for arkivfunksjonen for egne selskaper, vil BFNE fortsatt ha den overordnede oversikten over kommunens samlede eierskap i AS og IKS. Tilsvarende vil BFNE være ansvarlig for utarbeidelsen av eierskapsmeldingen og den årlige rapporteringssaken til bystyret innenfor eierskapsområdet. De øvrige byrådsavdelingene står inne for opplysninger gitt om de selskaper som de er ansvarlige for i disse to nevnte sakene.

4. Selskapskontroll

Selskapskontroll er å vurdere i hvilken grad kommunens eierstyring og virksomhet i selskapene er i tråd med gjeldende vedtekter, og med vedtakene og forutsetningene til bystyret. Selskapskontroll kan ha ulike former, som eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskaper. Det kan også gjennomføres selskapskontroller som kombinerer elementer fra de to nevnte formene. Eierskapskontroll er den obligatoriske delen av selskapskontrollen, og kontrollerer hvordan kommunen forvalter sine eierskap. Selskapskontroll er en obligatorisk oppgave for kontrollutvalget. Iht. kommunelovens § 23-2 skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Innsynsretten etter kommuneloven § 23 - 6 er avgrenset til interkommunale selskap og aksjeselskap som er fullt ut eid av kommuner og fylkeskommuner. Dette innebærer at selskapskontrollen overfor selskaper som ikke er fullt ut offentlig eid, begrenses til offentlig tilgjengelig materiale. Fra et kontrollperspektiv skaper det således større utfordringer der kommunen er aksjonær sammen med private eiere i et selskap.

Siden 2011 har det blitt foretatt flere selskapskontroller og forvaltningsrevisjoner av kommunens helhetlige eierskapsforvaltning, og flere anbefalte tiltak har som følge av dette blitt innarbeidet.

Moderne avfallsløsninger.
Foto: BIR

KAPITTEL IV

ORGANISASJONSFORMER FOR KOMMUNAL VIRKSOMHET

1. Innledning

Hvilken organisasjonsform du bør velge avhenger blant annet av om du ønsker å være ansatt i egen virksomhet, hvor stor risiko du tar, hvor stort omfang det er, eller hvor mange eiere det skal være.

2. Kommunale foretak (KF)

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 22. juni 2018 nr. 83, kapittel 9, gir regler om kommunalt og fylkeskommunalt foretak. Et kommunalt foretak er en del av kommunen som rettssubjekt. Foretaket er således ikke noe eget selskap med rettslig eller økonomisk selvstendighet. Foretakets forpliktelser er kommunens forpliktelser, og kommunen er kontraktsmotpart i de avtalene som foretaket inngår. Foretaket skal ledes av et styre med alminnelig myndighet til å treffe avgjørelser i foretakets saker.

- For ytterligere opplysninger om kommunale foretak, se [kommuneloven – Kap. 9](#).

3. Interkommunalt selskap (IKS)

Lov av 29. januar 1999 nr. 6 regulerer rettsområdet for interkommunale selskaper (IKS). Et interkommunalt selskap skiller seg både fra kommunalt foretak og interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 17 (tidligere § 27). IKS er et eget rettssubjekt, som rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene. De har sin egen formue og sine egne inntekter, og svarer selv for sine forpliktelser. Det er selskapet selv som inngår og er part i avtaler og har partsstilling i rettssaker og overfor forvaltningsmyndighetene. Eksempel på interkommunalt selskap er Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS (lovpålagte oppgaver).

- For ytterligere opplysninger om interkommunalt selskap, se [IKS-loven](#).

4. Interkommunalt samarbeid

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 22. juni 2018 nr. 83, § 17 har regler om samarbeidsavtaler mellom kommuner og/eller fylkeskommuner når samarbeidet er organisert med eget styre. Kommunelovens § 17 (tidligere § 27) gjelder bare for samarbeid som ikke er organisert som eget rettssubjekt. Ønsker samarbeidspartene å etablere samarbeidet som et eget rettssubjekt, må de organisere samarbeidet som et interkommunalt selskap etter Lov om interkommunale selskaper. Tidligere Bergen og Omland Havnevesen er et slikt eksempel på et interkommunalt samarbeid.

- For ytterligere opplysninger om interkommunalt samarbeid, se [kommuneloven – Kap. 17](#).

5. Aksjeselskap (AS)

Bestemmelsene om aksjeselskap er regulert i aksjeloven av 13. juni 1997 nr. 44. Det viktigste særtrekket ved aksjeselskapsformen er at deltakerne (aksjeeierne) ikke er ansvarlige for selskapets forpliktelser annet enn for innskutt kapital. Et aksjeselskap er et eget rettssubjekt og kan ha en eller flere deltakere. Lovgivningen setter ingen grenser for hvem som kan være deltakere i et aksjeselskap. Denne selskapsformen kan derfor være tjenlig dersom man ønsker å ha ulike grupper av eiere eller legge til rette for at flere, både fysiske og juridiske personer, kan være eiere. Selskapets midler disponeres av selskapets styre og daglig leder. Utdeling av utbytte til eierne kan bare foretas etter forslag fra styret og må vedtas av generalforsamlingen.

- For ytterligere opplysninger om aksjeselskap, se [aksjeloven](#).

6. Stiftelser

Lov om stiftelser (stiftelsesloven) av 15. juni 2001 nr. 59, regulerer rettsforholdet for stiftelser. En stiftelse disponerer en formuesverdi som ved testament, gave eller annen rettslig disposisjon selvstendig er stilt til rådighet for et bestemt formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annen art. Den skiller seg fra andre selskapsformer ved at den ikke har noen eiere eller deltakere, men forvaltes av et styre. Stiftelsen er selveiende. Når stiftelsen er opprettet har oppretteren eller stifterne ikke lenger rådighet over formuesverdien som er overført til stiftelsen.

En stiftelse vil kunne være en egnet organisasjonsform for løsning av bestemte oppgaver som man ønsker å skille ut og gi full selvstendighet. Siden en stiftelse ikke kan ha eiere, kan en kommune ikke øve noen form for styring, innflytelse eller kontroll. Dette kan fremstå som en ulempe ved bruk av stiftelsesformen, men samtidig gi mulighet for å sikre verdier også under skiftende forhold.

- For ytterligere opplysninger om stiftelser, se [stiftelsesloven](#).

7. Samvirkeforetak (SA)

Lov om samvirkeforetak (samvirkeloven) av 29. juni 2007 nr. 81, regulerer rettsforholdet for samvirkeforetak. Samvirkeforetak er en sammenslutning som har til formål å fremme medlemmenes økonomiske interesser gjennom deres deltakelse i virksomheten som kjøpere eller tilbydere av varer eller tjenester. Med andre ord, det drives av og for medlemmene. Et samvirkeforetak skal alltid stiftes av minst to personer og ha minst to medlemmer. Både fysiske og juridiske personer kan være stiftere. Samvirkeforetak er en aktuell foretaksform når bruken og nytten av foretakets virksomhet er viktigere enn avkastning på innskutt kapital. Virksomhetens avkastning, bortsett fra en normal forrentning av innskutt kapital, blir enten stående i virksomheten eller fordelt blant medlemmene på grunnlag av deres andel i omsetningen. Samvirkeforetak kjennetegnes også ved at deltakernes ansvar for foretakets forpliktelser er begrenset.

- For ytterligere opplysninger om samvirkeforetak, se [samvirkelova](#).

Flymarkeringer blir byttet ut av ansatte
uten høydeskrekk.

Foto: Leif-Erik Senneset/Evin

KAPITTEL V

GJENNOMGANG AV KOMMUNENS EIERINTERESSER

På de neste sidene kommer en beskrivelse av selskaper kommunen er hel- eller deleier i. Selskapene er sortert under den byrådsavdeling som er ansvarlig for eierskapsforvaltningen.

For alle selskapene gjelder at den formelle eierskapsoppfølgingen vil foregå gjennom myndighetsutøvelse i selskapenes generalforsamlinger eller representantskapsmøter. I dette ligger også at Bergen kommune ønsker å opptre profesjonelt overfor selskapene, og således respekterer den myndighets- og ansvarsfordeling som aksjeloven og IKS-loven trekker mellom selskapenes eiere og styrever, jf. blant annet aksjelovens § 6-12.

I. Selskaper underlagt Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom

Eviny AS

Kommunens eierandel: 37,75 %

Formål

Eviny AS (Eviny) sitt formål er produksjon, overføring, distribusjon og omsetning av energi samt annen virksomhet knyttet til disse områdene. Virksomheten kan også drives i samarbeid med eller ved deltakelse i andre foretak med tilsvarende eller lignende formål.

Selskapet skal drives på en sunn og forretningsmessig basis med vekt på langsiktig verdiskapning for aksjonærene.

Eierforhold

Eviny er regionalt forankret på Vestlandet med virksomhet i Vestland, Rogaland og Møre og Romsdal. Hovedkontoret er i Bergen. Selskapet er et av Vestlandets største selskap, og er organisert som et konsern med Eviny som morselskap. Bergen kommune eier 37,75 % av aksjene i selskapet, og har sammen med 16 andre kommuner totalt 54,51 % av aksjene. Tysnes Kraftlag AS eier 1,70 % og Etne Elektrisitetslag AS eier 0,35 %. Statkraft Industrial Holding AS eier de øvrige 43,44 % av aksjene.

Kort om selskapet

Virksomheten

I 2021 ble BKK delt opp i to såkalte merkevarer. Nettselskapet beholdt merkevaren BKK mens den øvrige delen av konsernet skiftet navn til Eviny.

Konsernstrategien er bygget opp rundt tre strategiske dimensjoner: «*Ta ansvar for utviklingen mot nullutslippssamfunnet*», «*sette kunden i sentrum for vår utvikling*» og «*sørge for positiv verdiutvikling i porteføljen*».

Konsernets primære fokusområder innen FNs bærekraftsmål er: Ren energi for alle (7), Innovasjon og infrastruktur (9), Bærekraftige byer og samfunn (11), Ansvarlig forbruk og produksjon (12), Stoppe klimaendringene (13) og Samarbeid for å nå målene (17). Andre fokusområder er: Likestilling mellom kjønnene (5), Anstendig arbeid og økonomisk vekst (8) og Livet på land (15).

Eviny er ledende innen energi- og infrastruktur i fornybarnæringen, og jobber med å ta den rene, fornybare kraften i bruk innenfor alle områder.

Selskapet ønsker å lede an i utviklingen av klimavennlig energi og fremtidsrettede infrastrukturløsninger, og gå foran med å introdusere nye og innovative løsninger for en bærekraftig fremtid som er fornybar, elektrisk og digital.

Eviny er organisert som et konsern, og er inndelt i fire forretningsområder: Fornybar, Nett, Entreprenør og Marked samt Innovasjon og Utvikling.

Forretningsområde Fornybar består av selskapet Eviny Fornybar. Utbygging og drift av vannkraftverk har vært Evinys kjernevirksomhet helt fra starten. Eviny Fornybar produserer og omsetter fornybar kraft i engrosmarkedet, og utvikler ny og eksisterende produksjonskapasitet. Det har 39 vannkraftverk, samt eierandeler i flere kraftverk og kraftselskaper på Vestlandet. Til sammen produserer Eviny Fornybar gjennomsnittlig 7,6 TWh årlig, noe som gjør det til Norges femte største kraftprodusent. Selskapet har et sterkt fagmiljø på vannkraft, og som også tilbyr ulike tjenester til kraftselskaper og andre eksterne kunder.

Forretningsområdet Nett består av selskapet BKK Nett. Selskapets virksomhet omfatter eierskap og drift av eksisterende strømmnett og fremtidsrettet utbygging i takt med samfunnsutviklingen på Vestlandet. Med om lag 260 000 kunder og et strømmnett på ca. 22 000 kilometer, er det et av Norges største distributører av elektrisk energi. Kraftleveringen i BKKs nettområde utgjorde 10,34 TWh i 2021. Selskapet er i sving 24 timer i døgnet året rundt for at det alltid skal være en selvfølge for innbyggerne å ha strøm. Leveringssikkerheten ligger på 99,99 prosent. Eierskap, drift og bygging av strømmnett er en monopolvirksomhet som er regulert av Reguleringsmyndigheten for energi (RME). RME fastsetter rammene for nettselskapenes virksomhet, deriblant hvor mye selskapet kan ta inn i nettleie. BKKs nettleie bidrar til god utnyttelse av nettet og er felles for hele forsyningsområdet.

Forretningsområde Entreprenør og Marked ønsker å være en partner for kundene. Forretningsområdet skaper verdi på infrastruktur og tilbyr ulike kundeløsninger innenfor energimarkedet, digitale løsninger og entreprenørmarkedet. Markedsområdet er i hovedsak Vestlandet, men noen løsninger tilbys også nasjonalt. Entreprenør og Marked består av selskapene Eviny Solutions, Eviny Digital, Eviny Elsikkerhet, Eviny Termo, Eviny Breiband og Eviny Marked.

Forretningsområde Innovasjon og Utvikling har som oppgave å videreutvikle Eviny-konsernet, bygge ny lønnsom forretning og å være en pådriver for innovasjon. Forretningsområdet har ansvaret for å modne frem nye ideer og mulige forretningsmodeller med utgangspunkt i Evinys kjernevirksomhet og kompetanse. Ny forretning som kan demonstrere at den er bærekraftig, skaleres. Forretningsområdet har etablert virksomhet innen hurtiglading, lading i borettslag og sameier, utradisjonelt strømsalg og energianalyser for bedrifter og boligselskaper, mobile energiløsninger til bygg- og anleggsplasser, festivaler og arrangementer, investeringer i oppstart- og vekstselskaper og satsinger innen grønt hydrogen. Vi har også etablert et team for datavitenskap og digital forretningsutvikling. Selskapene Eviny Elektrifisering, Volte, Eviny Ventures og Plug er en del av forretningsområdet.

- Utfyllende informasjon om selskapet finnes på [Evinys hjemmeside](#).

Økonomiske nøkkeltall – konsern

Tall i MNOK	2021	2020	2019
Sum driftsinntekter	7 301	4 565	5 450
Driftsresultat	2 743	588	2 097
Ord.resultat før skatt	2 758	1 662	3 194
Årsresultat	816	1 543	2 265
Resultat av driften i %	37,6 %	12,9 %	38,5 %
Utbytte*)	916	800	600
Utbyttegrad *)	112,3 %	51,8 %	26,5 %
Andel av utbytte til BK	346	302	227
Totalkapital	31 739	27 660	25 653
Bokført egenkapital	11 022	10 988	10 116
Soliditet (egenkap.andel)	34,7 %	39,7 %	39,4 %
Gj.snitt ant. årsverk (inkl.lærl.)	1 416	1 409	1 334

*) Utbyttet utbetales av morselskapet, og måles her mot konsernets årsresultat.

Rapportering på måltall

Mål- og målekriterier

I bystyresak av 29.04.2015, sak 107-15, «Revidering av mål og målekriterier for aksjeselskap der kommunen har vesentlige eierinteresser», ble det for Eviny, (den gang BKK), satt et måltall for avkastningen på verdijustert egenkapital på 7,0 % med virkning fra regnskapsåret 2015. Som grunnlag for å vurdere avkastningen er benyttet konsernets årsresultat og verdijustert egenkapital. Avkastningsresultatet rapporteres inn fra selskapet etter hvert regnskapsår.

Eviny har gitt en redegjørelse og vurdering av årsresultatet i forhold til det avkastningskravet bystyret har satt for regnskapsåret 2021.

Avkastning

Eieravkastningen vil over tid være en funksjon av utviklingen i markedsverdien av egenkapitalen og løpende utbyttebetalinger fra Eviny. I tabellen nedenfor er benyttet et anslag på markedsverdien av Eviny på mellom MRD 25 og 20. I tillegg er vist kommunens krav til avkastning og tilhørende resultatkrav, samt regnskapsmessig resultat i 2021 for Eviny AS og Eviny konsern med tilhørende avkastning. Tabellen viser at oppnådd avkastning i 2021 på verdijustert egenkapital ligger mellom 5,2 % og 6,5 % for Eviny AS og mellom 3,3 % og 4,1 % for konsernet. Tabellen viser også aksjonærenes utbytte for 2021 (utbetalt i 2022), og utbyttet delt på anslått verdijustert egenkapital. Dette gir en direkteavkastning på henholdsvis 3,3 % og 4,1 %.

Det gjøres oppmerksom på at det alltid vil knytte seg en del usikkerhet til Evinys verdijusterte egenkapital. I inneværende år har eksempelvis den sittende regjeringen i sitt innspill til statsbudsjett foreslått en vesentlig økning i beskatningen av selskap som produserer vannkraft. Dette ved å øke grunnrente skattesatsen på vannkraft fra 37 % til 45 % med virkning fra 01.01.22, og videre innføre en midlertidig skattesats på 23 % (et såkalt høyprisbidrag) av kraftpris som overstiger 70 øre/kWh. Dersom regjeringens forslag til økt beskatning av kraftselskapene blir vedtatt, vil dette innebære en vesentlig overføring av verdier fra eierne av kraftselskaper til staten, og som igjen vil påvirke kraftselskapenes verdijusterte egenkapital og fremtidige utbytteevne i svært negativ retning.

Tabell - Avkastning 2021 (hele tall i MNOK)

Anslag verdijustert egenkapital	25 000	20 000
Bergen kommunes avkastningskrav (7,0 %)	1 750	1 400
Regnskapsmessig resultat Eviny AS 2021	1 309	1 309
Avkastning Eviny AS (MNOK 1 309)	5,2 %	6,5 %
Regnskapsmessig resultat Eviny konsern 2021	816	816
Avkastning Eviny konsern (MNOK 816)	3,3 %	4,1 %
Aksjonærenes utbytte for 2021	916	916
Direkte avkastning gjennom utbytte	3,7 %	4,6 %

Bransjeranking av Eviny i 2021

Litt om kraftbransjen generelt

Pareto Securities AS utgir årlig en analyse av avkastning og soliditet i kraftbransjen. Analysen tar for seg de 30 største kraftselskapene i Norge målt etter bokført totalkapital og sammenlikner selskapene med hverandre. Ved konsernforhold benyttes konserntall, med unntak av utbyttetall da utbytte utbetales av morselskapene.

Av rapporten for 2021 fremgår bl.a. at egenkapitalrentabiliteten (bokført) i sektoren var 9,9 %, hvilket var opp fra 6,4 % i 2020 hvor strømprisene var særdeles lave.

Totalkapitalen - konsern

Av ovennevnte rapport fremgår det at i 2021 var Eviny det 7. største selskapet målt etter bokført totalkapital i sammenligningen mellom de 30 største norske kraftselskapene.

Selskapene foran i rekken var hhv. Statkraft, Statnett, Hafslund E-Co, Lyse, Eidsiva og Agder.

Totalkapitalen i Eviny konsernet utgjorde MNOK 31 739 i 2021, mens den i 2020 var på MNOK 27 660.

Bokført egenkapitalrentabilitet – konsern

(Årsresultat/bokført verdi av egenkapitalen)

Beregninger basert på konsernets bokførte egenkapital viser at egenkapitalrentabiliteten i Eviny var 7,4 % i 2021, mot 14 % i 2020, en nedgang på 6,6 prosentpoeng. Gjennomsnittet for bransjen var 10 % i 2021, og en viktig årsak til Evinys lave rentabilitet i 2021 var konsernets prissikringsstrategi som slo uheldig ut i et marked med høye strømpriser.

Totalkapitalrentabiliteten

(Årsresultat/gj.sn. totalkapital)

Totalkapitalrentabiliteten i Eviny var på 3,3 % i 2021 mot 6 % året før. Gjennomsnittet for bransjen var 4 % i 2021. Bakgrunnen for Evinys spesielt høye avkastning i 2020 var gevinsten konsernet fikk ved salget av aksjer i Fjordkraft Holding ASA.

Egenkapitalandel basert på bokførte verdier - konsern

(Bokført egenkapital/bokført totalkapital)

Bokført egenkapital i Eviny var i 2021 på MNOK 11 022, og egenkapitalandelen basert på bokførte verdier utgjorde 35 %. I 2020 var egenkapitalen MNOK 10 988, og egenkapitalandelen var da på 40 %. Konsernets reduserte egenkapitalandel i 2021 skyldes en økning av totalkapitalen - dette i form av likvide midler (fordringer og bankinnskudd) og tilsvarende økning i kortsiktig gjeld. I bransjeanalysen ligger Eviny her på 18. plass sammen med bl.a. Statkraft.

Brutto driftsinntekter - konsern

Eviny hadde brutto driftsinntekter på MNOK 7 301 i 2021 mot MNOK 4 565 i 2020. Dette plasserte konsernet på en 8. plass, etter Statkraft, Agder, Lyse, Elmera Statnett, Hafslund E-Co og Eidsiva.

Driftsresultat - konsern

Eviny lå på 7. plass i rapporten når det gjelder driftsresultat med MNOK 2 743 i 2021 mot MNOK 588 i 2020. I 2020 var det historisk lave strømpriser mens det i 2021 var høye priser, og dette spesielt i siste halvår.

Utbytte og utbyttegrad (utbytte/årsresultat)

I absolutte tall kommer Eviny på en 4. plass når det gjelder størrelsen på utbyttet for 2021 med MNOK 916. Foran i rekken kommer Statkraft, Hafslund E-Co og Skagerak. I 2020 var utbyttet fra Eviny MNOK 800. Utbytte utbetales av morselskapet. Av et samlet utbytte på MNOK 916 fra Eviny AS for regnskapsåret 2021, har Bergen kommune fått utbetalt MNOK 346. Eviny AS hadde en utbyttegrad på 70 % i 2021 (vurdert ut fra årsresultatet i morselskapet). I 2020 var utbyttegraden på 50 %. Dette skyldes at deler av gevinsten Eviny fikk ved salget av aksjer i Fjordkraft Holding ASA, ble nyttet til reinvesteringer og styrking av konsernets egenkapital.

Eierskapsstrategi

Eviny er et viktig selskap så vel for Bergen kommune som Vestlandsregionen for øvrig. Selskapet har mange ansatte og forvalter betydelige verdier på vegne av sine eiere. Selskapets aktiviteter genererer sysselsetting, skatteinntekter og ringvirkninger for hele regionen. Selskapet er en bærebjelke i regionens næringsklynge sentrert rundt energi og miljø. Eviny er således et viktig selskap for kommunen også i næringspolitisk sammenheng. Som deleier i et slikt betydningsfullt regionalt selskap er kommunen opptatt av at selskapet er bevisst sitt samfunnsansvar, og har en høy etisk standard i sin virksomhetsutøvelse. En viktig del av dette samfunnsansvaret er naturligvis knyttet opp til kravene om høy samfunnsmessig beredskap og forsyningssikkerhet.

Bergen kommunes opprinnelige formål med eierskapet i Eviny var å sikre kommunen og innbyggerne stabile og rimelige kraftleveranser. Før liberaliseringen av kraftmarkedet i 1991 var det i stor utstrekning mulig å fastsette kraftprisene politisk gjennom vedtak. I dag er det fri konkurranse i markedet, og kundene kan kjøpe strøm fra den leverandøren man selv ønsker. Stabilitet og sikkerhet i kraftforsyningen sikres i dag i bare begrenset grad gjennom eierskap, men gjennom lover og regler fra sentrale myndigheter.

NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) er i dag ansvarlig for å sikre strømleveransene. Bergen kommune eier som nevnt ovenfor også bare 37,75 % av aksjene i Eviny. Kommunens muligheter til å utøve direkte innflytelse over virksomheten er således begrenset. Dette demonstreres også i styret hvor kommunen kun velger 2 av 12 styremedlemmer (7 er aksjonærvalgte).

Kraftproduksjon, transport og salg er med bakgrunn det ovennevnte ikke lenger noen kommunal oppgave. Statkrafts inntreden i Eviny i 1999, og emisjonen i 2002, ga selskapet kapital til å fortsette oppkjøp og konsolidering av mindre kraftselskaper i regionen. I de selskapene Eviny nå er i minoritetsposisjon bør det arbeides for å oppnå majoritet eller full overtagelse. Dette vil kunne gi stordriftsfordeler og synergier som vil tjene lønnsomheten i både Eviny og overtagende selskap. Fusjonsløsninger med oppgjør i Eviny-aksjer kan være et alternativ der eierne i denne type selskap fortsatt ønsker å være eksponert i sektoren.

Eviny har i de senere årene iverksatt ulike lønnsomhetsprogram som foruten å gi kostnadsforbedringer for å møte endringer i selskapets markeder og rammebetingelser, også vil øke avkastningen på de verdier selskapet forvalter på vegne av eierne. Det er viktig at selskapet når de målsetninger som er definert i disse lønnsomhetsprogrammene, og eierkommunene budsjetterer også med forholdsvis store utbytter fra BKK i sine økonomiplaner. Styret i Eviny har som mål at 70 prosent av resultat etter skatt over tid skal utbetales som ordinært utbytte til aksjonærene. Bergen kommune støtter her selskapets ambisjon, men er innforstått med at styret i forbindelse med fastsettelse av utbytte foretar løpende vurderinger i tilknytning til bl.a. investeringsbehov og risiko knyttet til selskapets finansiering, herunder kredittrating.

Eviny har tidligere anslått markedsverdien av konsernet til å ligge et sted mellom MRD 20 - 25. Tar en utgangspunkt i et gjennomsnitt av de to beløpene vil en markedsverdi på MRD 22,5 tilsi at Bergen kommunes aksjepost på 37,75 % har en markedsverdi på MRD 8,5. De samlede økonomiske verdiene kommunen har knyttet opp i sin aksjeselskapsportefølje er anslått til ca. MRD 10. Kommunens verdier av aksjeposten utgjør således 85 % av kommunens selskapsverdier i aksjeselskap. Aksjene i Eviny er ikke bare den klart største enkeltinvesteringen som kommunen har i noe selskap, men utgjør også den største enkeltstående formuesposten i kommunens regnskap. Den type endring i kraftselskapenes rammebetingelser som den sittende regjeringen har foreslått i det kommende statsbudsjettet, dvs. økt grunnrentebeskatning (45 %) og en skattesats på 23 % (et såkalt høyprisbidrag) av kraftpris som overstiger 70 øre/kWh, vil påvirke markedsverdien av Eviny i svært negativ retning om ikke økningen i beskatningen er av midlertidig karakter grunnet dagens høye kraftpriser. Det pågår et arbeid fra kraftbransjen og ulike politiske aktører om å få redusert omfanget av regjeringens foreslåtte skatteøkninger i statsbudsjettet, og som skal behandles i stortinget i desember 2022.

Bergen kommune sitt eierskap i Eviny har tidligere blitt omtalt å ha et finansielt formål med fokus på avkastning på investert kapital og utbytte. Dette ble begrunnet ut fra aksjepostens betydelige verdi for kommunen, og det faktum at kraftproduksjon, transport og salg ikke lenger anses å være noen kommunal oppgave. Selv om kommunen anser eierskapet i Eviny å være viktig i næringspolitisk sammenheng, fremheves likevel betydningen av at selskapet fortsatt må ha sterkt fokus på høy verdiskapning og å gi god finansiell avkastning til eierne på kapitalen som forvaltes. Det kan her nevnes at kommunens avkastning fra eierskapet i Eviny frem til nå har bidratt til å dekke kommunens egne kostnader til strøm i perioder med høye strømpriser da utbyttene fra Eviny har vært høye i slike år. Dessverre blir ikke dette tilfellet i 2023, og sannsynligvis ikke i 2024, grunnet regjeringens forslag til økt beskatning av kraftselskapene.

Det er forholdsvis stor økonomisk risiko knyttet til deler av Evinys virksomhet og rammebetingelser for øvrig, jf. bl.a. ovennevnte omtale av økt beskatning for inntektsåret 2022 og påfølgende år. Under henvisning til bystyresak 107-15 av 29.04.2015 «*Revidering av mål og målekriterier for aksjeselskap der Bergen kommune har vesentlige eierinteresser*», ble det i denne saken vedtatt et avkastningskrav på verdijustert egenkapital i Eviny på 7 %. En ønsker ikke på nåværende tidspunkt å gjøre endringer i dette avkastningskravet, og som det for øvrig rapporteres til bystyret om hvert år. Eviny følger prinsippene for eierstyring og selskapsledelse i Norsk anbefaling fra NUES så langt dette passer og anses hensiktsmessig, og selskapet forventes også å gjøre dette i fremtiden.

Energisektoren er nå preget av store omskiftninger drevet av klimaendringer, miljøutfordringer, politikk, økonomi, teknologi og ulike sosiale forhold. Økt satsing på fornybar energi og ønske om mindre avhengighet til fossile brensler, særlig kull, er en tydelig global trend.

Kommunen mener det her vil være viktig for Eviny å fokusere på egne industrielle posisjoner, og de mulighetene som ligger i det grønne skiftet med fokus på økt bærekraft og nullutslipp. Det bør ligge store muligheter knyttet til selskapets vannkraftressurser hva gjelder industriens og næringslivets fremtidige behov for grønn og fornybar energi. Vannkraften er unik som energikilde, og er så langt overlegen annen grønn energi som eksempelvis solkraft. I et næringspolitisk perspektiv forventes således Eviny på energisiden å innta en aktiv rolle til industriens og næringslivets fremtidige utvikling i Vestlandsregionen.

Rammevilkårene for nettvirksomheten i Norge er også i endring. Kommunen ser at det her kan åpne seg interessante muligheter for Eviny med datterselskapet BKK Nett AS mht. de strukturendringer som forventes å komme innenfor det regionale nettområdet. De forestående strukturendringene kan bidra til en mer rasjonell nettstruktur, og der BKK Nett AS kan gis gode muligheter til å vokse og effektivisere i årene fremover.

Kraftvirksomheten til Eviny er kapitalintensiv. Som følge av dette mener Bergen kommune at produksjon og nett/transport av elektrisk kraft bør utgjøre kjernevirksomhetene for konsernet. En slik strategi skal likevel ikke være til hinder for at Eviny er engasjert i forretningsmessige og lønnsomme muligheter innen f.eks. miljø- og samfunnsmessig bærekraft eller andre områder som konsernet har naturlige fortrinn eller kompetanse innenfor. Dette forutsatt at potensielle investeringer innenfor disse områdene også er økonomisk bærekraftige.

Bergen kommune har et svært langsiktig perspektiv for sitt eierskap i Eviny. I dag inngår Eviny som en viktig del i Statkraft-alliansen som er Norges største kraftprodusent. Et kraftkonsern som Eviny på Vestlandet blir imidlertid lite i europeisk perspektiv, men det vil like fullt være en stor lokal og regional aktør. I fremtiden vil det kunne bli endringer i eierstrukturen i Eviny, men det pågår i dag ingen prosesser blant nåværende aksjonærer om salg av aksjer i selskapet.

Eviny har i de senere årene avholdt ett til to eiermøter pr. år, og kommunen forventer at dette også blir gjort i årene fremover. Formålet med disse møtene har bl.a. vært å informere om Evinys økonomiske utvikling, herunder utbytte, strategi, samt få drøftet og avklart ulike eiermessige problemstillinger. Slike eiermøter bidrar også til å sikre lik og samtidig informasjon til eierne, hvilket i seg selv er viktig.

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av Eviny foregår som tidligere omtalt gjennom myndighetsutøvelse i generalforsamlingen, men Eviny rapporterer også årlig på resultatene oppnådd i henhold til ovennevnte avkastningskrav. Kommunen vil i fremtiden ha en nærmere dialog med Eviny om dets resultatoppnåelse i anledning avkastningskravet.

Sentrumsbeboer bruker bossnettet.
Foto: BIR

BIR AS

Kommunens eierandel: 80 %

Formål

BIR AS (BIR) sitt formål er eie og forvalte selskaper som skal sørge for innsamling, transport og behandling av husholdnings- og næringsavfall, samt tilknyttet virksomhet.

Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler eller delta i andre foretak dersom dette er hensiktsmessig for å oppfylle formålet. Ved fremtidige vedtak om avfallsbehandlingsmetode og tilhørende anlegg vil vertskommunen (aksjeeierne) være besluttsende organ i henhold til plan og bygningslovens regelverk.

Eierforhold

BIR er eid av de åtte kommunene Askøy (6,74%), Bergen (80%), Bjørnafjorden (6,07%), Kvam (0,33%), Osterøy (2,54%), Samnanger (0,88%), Vaksdal (1,60%) og Øygarden (1,83%). Selskapet er organisert som et konsern med BIR AS som morselskap. I tillegg har BIR konsernet mindre eierandeler (mindre enn 50 %) i en rekke selskap. For mer informasjon om disse vises det til [BiRs hjemmeside](#).

Kort om selskapet

Virksomhet

BIR-konsernets visjon er å være «*vestlendingenes egen miljøbedrift*». Sammen med ordinær avfallshåndtering, innsamling av farlig avfall og restavfallsbehandling i BIR sitt energianlegg i Rådalen, gir BIR et helhetlig tilbud for effektiv ressursutnyttelse og høyest mulig gjenvinning. Restavfallet benyttes bl.a. til å produsere fjernvarme og elektrisk kraft. Kildesortert matavfall fra husholdningene søkes utnyttet for å få de verdifulle næringsstoffene tilbake i naturens kretslop.

Konsernets kjernevirksomhet er utøvelse av lovpålagte renovasjonsoppgaver på vegne av eierkommunene, og det har en tydelig todelt struktur som innebærer et klart skille mellom offentlige renovasjonsoppgaver og konkurranseutsatte tjenester. Innenfor den førstnevnte delen ligger utførelsen av renovasjonsoppgavene knyttet til innsamling, gjenvinning og behandling av husholdningsavfallet. Disse tjenestene skal finansieres etter selvkostprinsippet i henhold til det til enhver tid gjeldende regelverk. Den konkurranseutsatte virksomheten i konsernet drives i henhold til kommersielle vilkår, og genererer således også avkastning til aksjonærene.

Lovpålagt virksomhet

Eierkommunene har tildelt BIR enerett til å utføre kommunens forpliktelser i henhold til forurensningsloven § 30. BIR har følgende datterselskap (100 % eierandel) som utfører de lovpålagte renovasjonstjenestene:

- BIR Nyverdi AS arbeider med løsninger for avfallshåndtering, ombruk, sirkularitet og bærekraft. I tillegg skal BIR Nyverdi AS drifte BIRs gjenvinningsstasjoner.
- BIR Husholdning AS skal sørge for innsamling av avfall i Bergen kommune, og forvalte renovasjonsforskriften.
- BIR Infrastruktur AS har ansvar for både utbygging samt drift og forvaltning av avfallsinfrastruktur (inkludert bossnett), og eiendommer som er tilknyttet BIRs lovpålagte aktivitet.
- BIR Ressurs AS har ansvaret for all nedstrøms aktivitet tilknyttet husholdningsavfallet i BIR. Selskapet driver også BIRs forbrenningsanlegg som bl.a. omdanner restavfall til avfallsvarme for fjernvarmen i Bergen.

Konkurranseutsatt virksomhet

1. Avfallsvirksomhet

De konkurranseutsatte tjenestene utføres av datterselskapet BIR Bedrift AS (100 % eierandel). BIR Bedrift AS har igjen eierskap i følgende virksomheter:

- Bossug AS (100 % eierandel). Selskapets virksomhet er salg, formidling, service og vedlikehold av avfallssystem, f.eks. i tilknytning til det digitaliserte bossnettet i Bergen.
 - Brødrene Salomonsen AS (100 % eierandel) driver innsamling av ikke-farlig avfall.
 - Norsk Riving AS (51 % eierandel). Selskapet arbeider med effektive metoder for gjennomføring av riveprosjekter, og ivaretar videre omstilling til mer sirkulære verdikjeder for bygg- og anleggsavfall.
2. Eiendomsselskaper
BIR har 100 % eierandel i 5 eiendomsselskaper. Møllendalsveien 31 AS og Møllendalsveien 40 AS og Lønningen Tomtelskap AS er datterselskaper av BIR. Fleslandsveien 67 AS og Lønningshaugen 6 AS er organisert under BIR Bedrift AS og er således i indirekte eie.
3. Fjernvarme
Eviny Termo AS (tidligere BKK Varme AS) (49 % eierandel) har konsesjon til å bygge og drive fjernvarmeanlegg i Bergen. Selskapet produserer, distribuerer og leverer varme basert på fornybar energi. Eviny AS eier de resterende 51 % av aksjene i selskapet.

Økonomiske nøkkeltall - konsern

Tall i 1000	2021	2020	2019
Sum driftsinntekter	983 865	844 109	1 013 302
Driftsresultat	151 312	52 069	257 405
Ord. resultat før skatt	140 217	2 870	229 290
Årsresultat	115 597	983	217 611
Årsresultat etter minoritet	116 280	-443	216 103
Resultat av driften i %	15,4 %	6,2 %	25,4 %
Utbytte*)	58 140	0	88 806
Utbyttegrad *)	50,3 %	0,0 %	41,1 %
Andel av utbytte til BK	46 515	0	71 045
Totalkapital	3 291 176	2 957 018	2 748 018
Bokført egenkapital	457 712	394 454	394 336
Soliditet (EK andel)	13,9 %	13,3 %	14,3 %
Årsverk (inkl.innleid)	460	443	444

*) Utbytte utbetales fra morselskapet, men er basert på årsresultatet etter skatt og minoritet for den konkurranseutsatte delen av virksomheten.)

Rapportering på måltall

Mål- og målekriterier

I bystyresak 107-15 av 29.04.2015 om mål og målekriterier, ble det for den konkurranseutsatte delen av BIR- konsernet satt et måltall for avkastningen på verdijustert egenkapital på 7,0 %.

BIR har gitt en tilbakemelding på måloppnåelse i forhold til ovennevnte avkastningskrav etter selskapets regnskapsavslutning for 2021. Tilbakemeldingen er omtalt nedenfor.

Avkastning på bundet/verdijustert egenkapital (fratrasket monopolvirksomheten) for BIR-konsern

Verdijustert egenkapital for den konkurranseutsatte delen av konsernet er beregnet til MNOK 960 pr. 31.12.2021 mot MNOK 625 året før. I verddivurderingen av egenkapitalen er hensyntatt eiendommer utenfor kjernevirksomheten og et tilknyttet selskap.

En vesentlig del av bundet kapital i konsernet er benyttet til investeringer i lovpålagte anlegg. Dette er anlegg som er tillagt selvkostregimet og avkastning på denne kapitalen styres av en selvkostberegning med lav rentebelastning.

Avkastningen etter skatt på verdijustert egenkapital for den konkurranseutsatte delen av konsernet er beregnet til 12,1 % for 2021 mot -0,07 % i 2020. Dette vurderes som et meget tilfredsstillende resultat tatt i betraktning kommunens avkastningskrav på 7 %. Foruten en god og effektiv drift under hele året påvirket også de høye strømprisene det siste halve året 2021 resultatet positivt.

Eierskapsstrategi

For Bergen kommune er BIR et viktig verktøy for å kunne oppfylle ambisjonen om å være en grønn by, og eierstrategien beskriver eiers ambisjoner for BIR knyttet til klima, miljø og fremme av løsninger som legger til rette for sirkulær økonomi innenfor renovasjon.

Avfallshåndtering og -reduksjon er en viktig del av den sirkulære økonomien, og der samfunnet forventer høy grad av gjenbruk og gjenvinning av ressursene i avfallet. Det som ikke kan repareres eller gå direkte til ombruk, skal sorteres, separeres og omdannes til sekundære råvarer.

Etter Forurensningsloven er norske kommuner pålagt et ansvar for innsamling av husholdningsavfall og spesialavfall. Bergen kommunes betydelige ansvar på dette området forutsetter god styring og kontroll med de enhetene som forestår den faktiske gjennomføringen av disse oppgavene. Bergen kommune eier som omtalt 80 % av aksjene i BIR, og kan slik sett utøve en større innflytelse i dette selskapet enn eksempelvis i Eviny AS.

BIR er et todelt konsern som skal ivareta både lovpålagte renovasjonstjenester og tjenester i konkurranse. Det vil derfor være en oppgave for konsernet å påse at organisasjonen også i fremtiden er tilpasset det til enhver tid gjeldende lovverk innenfor de to forskjellige strukturene, og at det er et tydelig skille mellom disse to virksomhetsområdene. BIR AS er tildelt enerett til å behandle eierkommunenes lovpålagte oppgaver innen husholdningsrenovasjon, og som innbærer innsamling, gjenvinning og behandling av dette avfallet. Denne eneretten kan videre tildeles fra BIR AS til 100 % eide datterselskaper som oppfyller vilkårene for å være offentligrettslige organ. Det er av flere grunner viktig å skille mellom BIRs monopolvirksomhet (husholdningsavfall) og den konkurranseutsatte delen av virksomheten. For det første skal monopoldelen av virksomheten finansieres etter selvkostprinsippet. Det betyr at denne delen av virksomheten skal gå i null, og ikke omfattes av noe avkastningskrav. Det er viktig at ingen kostnader fra den konkurranseutsatte delen av virksomheten belastes selvkostområdet og vice versa. BIR-konsernet er innrettet for å skape trygghet for at kryssubsidiering ikke skal forekomme. Det er i henhold til aksjelovens § 6-12 styret, gjennom sitt forvaltningsansvar, som *«plikter å påse at selskapets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll»*, herunder å ivareta bestemmelsene om selvkost og kravene i statsstøtteretten hva gjelder kryssubsidiering.

Ut fra et miljøperspektiv har avfallsbehandlingen fått en stadig større oppmerksomhet i vårt samfunn. Det er viktig at BIR også fremover klarer å utnytte de mulighetene som ligger i en moderne avfallshåndtering. Avfallet er en etterspurt vare som det er konkurranse om å få utnytte, og det er viktig med en «kortreist» utnyttelse av ressursene i avfallet. Det forventes at BIR er rustet til å møte fremtidens utfordringer, og ser nye muligheter for avfallet som sekundære råvarer i verdikjeden. Det kan i denne sammenheng nevnes at under *«Den store sirkulærkonferansen 2021»* ble BIR kåret til årets sirkulære bedrift - dette for ansvaret BIR har tatt innenfor det grønne skiftet.

Bergen kommunes klima- og energihandlingsplan har som mål at Bergen skal være fossilfri i 2030. I den forbindelse forventer kommunen at BIR bidrar til å realisere dette målet, bl.a. med å fortsette det gode arbeidet for Co2-fangst fra forbrenningsanlegget i Rådalen.

Kommunen vurderer sitt eierskap i BIR å være av både samfunnspolitisk og finansiell karakter. På den ene siden er håndteringen av husholdningsavfallet i kommunen et lovfestet ansvar, og som videre skal utøves til selvkost. Det påhviler således et samfunnsansvar for kommunen å påse en betryggende og formålstjenlig avfallsbehandling. Når det gjelder den konkurranseutsatte virksomheten som BIR utøver drives denne fullt ut i konkurranse med andre, og eierskapet her anses slik sett å ha et finansielt formål. Det er imidlertid viktig at BIR forankrer miljøvennlige løsninger som en bærebjelke i all sin drift, og dette samtidig med at virksomheten drives så rasjonelt og effektivt som mulig. Det å utøve en slik allsidig virksomhet som BIR-konsernet gjør innenfor renovasjonsområdet, innebærer således at BIR også er viktig i næringspolitisk sammenheng.

For den konkurranseutsatte delen av BIRs virksomhet forventes en avkastning på 7 % på den verdijusterte egenkapitalen som forvaltes, og et utbytte på mellom 50-70 % av resultatet. BIR rapporterer årlig på utviklingen innenfor dette virksomhetsområdet, og deres orientering videreformidles til bystyret.

På oppdrag fra Kontrollutvalget gjennomførte revisjonsselskapet BDO AS i 2022 både en forvaltningsrevisjon samt en eierskapskontroll av BIR AS. Førstnevnte er adressert til ledelsen i BIR AS, mens eierskapskontrollen er det Bergen kommune som er gjenstand for.

Denne eierskapskontrollen ble oppsummert i en rapport, og der BDO AS bl.a. ga anbefalinger knyttet til selvkostprinsippet og regnskapsmessig skille mellom husholdningsavfall og næringsavfall. Videre anbefalte BDO en tettere oppfølging av sammenhengen mellom kommunens bærekraftsmål i «Grønn strategi» og bærekraftsmålene i BIR AS. Noen tema knyttet til anbefalingene fra BDO er omtalt ovenfor, men disse anbefalingene vil også bli gjenstand for videre oppfølging i kommende eiermøter i BIR.

BIR avholder ett til to eiermøter pr. år, og kommunen forventer at selskapet også i fremtiden tar initiativ til å avholde slike møter for eierne. Formålet med disse møtene har bl.a. vært å informere om selskapets økonomiske utvikling, herunder utbytte, strategi samt få drøftet og avklart ulike eiermessige problemstillinger. Slike eiermøter bidrar også til å sikre lik og samtidig informasjon til alle eierne, hvilket i seg selv er viktig.

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av BIR foregår som tidligere omtalt gjennom myndighetsutøvelse i generalforsamlingen, men selskapet rapporterer også årlig på resultatene oppnådd i den konkurranseutsatte delen av virksomheten iht. ovennevnte avkastningskrav. Det kan for øvrig nevnes at kommunen v/Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling (BKMB) har løpende dialog og oppfølgingsansvar for selskapets monopolvirksomhet, og de oppgaver som kommunen har delegert til selskapet å utføre iht. bestemmelsene i forurensningsloven. Dette ansvaret ivaretar BKMB også i relasjon til den økonomiske oppfølgingen av monopol-/selvkostvirksomheten.

Radiosamband i forbrenningsanlegget.
Foto: BIR

Bergen Kino AS

Kommunens eierandel: 51 %

Formål

Bergen Kino AS (Bergen Kino) har som formål å levere et bredt tilbud av forestillinger basert på levende bilder til byens befolkning. Programmet skal ha høy kvalitet og bredde, og et godt filmtilbud til barn skal vektlegges. Selskapet kan dessuten drive kioskvirksomhet, salg av varer, eie og drifte fast eiendom, eie aksjer og andeler i andre selskaper med lignende formål, samt alt hva står i forbindelse hermed. Bergen Kino skal videre yte tilskudd til virksomheter som bidrar til å utfylle bredden i filmtilbudet til byens befolkning, herunder en årlig filmfestival.

Eierforhold

Odeon Kino AS (tidligere Svensk Filmindustri Norge AS) eier de resterende 49 % av aksjene.

Kort om selskapet

Virksomhet

Bergen Kino driver 12 kinosaler i Konsertpaleet og 5 kinosaler i Magnus Barfot kinosenter. Her vises det til enhver tid mer enn 20 filmer over et bredt spekter - fra de store publikumssuksessene til filmer for et smalere publikum. Bergen Kino har kontinuerlig oppmerksomhet knyttet til en kinostruktur som setter publikums opplevelser i førerretet. I de senere årene er de fleste kinosalene oppgradert med topp moderne utstyr, og byr bl.a. på god sittekomfort, og svært god lyd- og bildekvalitet med henblikk på optimale kundeopplevelser. Bergen Kino har leieavtale med selskapet Magnus Barfotsgate 12 AS om leie av kinosenteret Magnus Barfot, og en leieavtale med Bergen kommunale pensjonskasse om leie av Konsertpaleet. Selskapets forretnings- og kontoradresse er i Neumannsgate 3 i Bergen.

Konsernforhold

Konsernet Bergen Kino består pr. 31.12.2021 av morselskapet Bergen Kino AS samt følgende aksjeposter i andre selskaper:

- Bergen Internasjonale Filmfestival AS (BIFF) – 100 %
- Kinovasjon Norge AS – 52,2 %
- Location Norway AS – 50 %
- Filmweb AS – 9,6 %

Kinovasjon Norge AS eier 50 % av CAPA Kinoreklame AS. De resterende 50 % eies av Odeon AS (Odeon).

Økonomiske nøkkeltall – konsern

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	100 849	91 756
Driftsresultat	10 557	4 461
Ordinært resultat før skatt	16 881	4 702
Årsresultat	14 509	3 748
Årsresultat etter minoritet	12 538	4 714
Resultat av driften i %	10,5 %	4,9 %
Utbytte*)	-	-
Utbyttegrad (e. minoritet)	-	-
Andel av utbytte til BK *)	-	-
Totalkapital	181 677	164 988
Bokført egenkapital	160 694	143 836
Soliditet (egenkap.andel)	88,5 %	87,2 %
Gj.snitt antall ansatte	59	43

*) Utbyttet utbetales av morselskapet, og måles ovenfor mot konsernets årsresultat. Utbyttegraden er beregnet av årsresultat etter minoritetsinteresser. Grunnet de økonomiske konsekvensene av koronapandemien og fremtidig usikkerhet knyttet til denne, vedtok generalforsamlingen i 2020 og 2021 å ikke utbetale utbytte for disse inntektsårene.

Rapportering på måltall

Mål- og målekriterier

I bystyresak 107-15, «*Revidering av mål og målekriterier for aksjeselskap der Bergen kommune har vesentlige eierinteresser*», var ikke kommunens eierskap i Bergen Kino gjenstand for en egen analyse.

Kvalitative- og kvantitative mål

I forskrift om konsesjon for visning av film i næring i Bergen kommune av 19.10.2009, står det blant annet at konsesjonshaver skal bidra til gjennomføringen av Bergen kommunes kulturpolitiske mål slik de er vedtatt i bystyret. Videre heter det at konsesjonshaver plikter å tilby et bredt utvalg av alle sjangre som finnes på markedet av norske filmer, barnefilmer og importerte filmer som gjenspeiler mangfoldet i både den internasjonale filmproduksjonen og den europeiske og nordiske filmproduksjonen.

Konsesjonsvilkårene gjelder for øvrig alle aktører som driver denne type virksomhet i Bergen, og så lenge konsesjonsvilkårene gjelder er det naturlig at politiske forutsetninger og ambisjoner forankres i disse.

Til tross for koronapandemien med nedstengninger og smittevernregler har Bergen Kino jobbet godt for å oppfylle de kulturpolitiske målene i tråd med Bergen kommunes konsesjonsbestemmelser. Det kan nevnes at kompensasjonsordninger fra myndighetene, samt fleksible og dyktige medarbeidere gjorde det mulig for Bergen Kino å holde åpent gjennom 2021, og sikret således et best mulig kvalitativt filmtilbud til flest mulig mennesker i alle aldersgrupper. Antall kinobesøkende i 2021 var 399 180 personer (eks. BIFF). Det er en økning fra 2020 på 90 769 gjester. Sammenlignet med normalåret 2019 er det derimot en nedgang på 431 636 besøkende, eller nærmere 50% reduksjon.

Eierskapsstrategi

Kinomarkedet har de siste 10-15 årene vært preget av sterke kjedeallianser og konkurranse mellom tunge kinoaktører som Odeon og Nordisk Film Kino AS. Hovedformålet med kommunens salg av 49 % av aksjene i Bergen Kino til en industriell, langsiktig kinoaktør i 2013 var å sikre Bergen Kino sin posisjon i et fremtidig kinomarked.

Film-/kinobransjen har i flere år vært eksponert for en eskalerende teknologisk utvikling, og hvor også publikum har fått mange valgmuligheter hva gjelder ulike distribusjonskanaler for filmvisning. I dag er det heller ikke uvanlig med hjemmekino med svært god lyd- og bilde kvalitet. Byrådet er imidlertid av den oppfatning at film er best på kino, og at den totale kinoopplevelsen, inklusive tilstøtende sosiale aktiviteter, er et viktig bidrag til kultur mangfoldet i Bergen.

I aksjonæravtalen som ble inngått i forbindelse med aksjetransaksjonen i 2013, er det bl.a. nedfelt enighet om selskapets formål, jf. vedtektenes § 2, og som også er sitert innledningsvis ovenfor. Denne formålsbestemmelsen støtter byrådets og kommunens politiske syn hva gjelder kultur mangfoldet i Bergen. Aksjonæravtalen bidrar således til å oppfylle kommunens ønske om å tilby bergenspublikummet et bredt og godt kinotilbud i et langsiktig perspektiv.

I aksjonæravtalen er det videre nedfelt at virksomheten skal drives etter forretningsmessige prinsipper innenfor formålets rammer. Bergen kommune ønsker således at Bergen Kino skal ha en effektiv og rasjonell drift for hele tiden å kunne ha et godt finansielt handlingsrom, bl.a. for å kunne ta aktivt del i den teknologiske utviklingen som forventes i denne bransjen. I tillegg forutsettes naturligvis en tilfredsstillende avkastning på egenkapitalen selskapet forvalter. Kommunens eierskap i Bergen Kino kan med henvisning til selskapets formålsbestemmelse og aksjonæravtale sies å ha både et kulturpolitisk og finansielt formål.

«Rødhette» på vei ned Fløibanen.
Foto: Fløibanen

Fløibanen AS

Kommunens eierandel: 47,36 %

Formål

Fløibanen AS (Fløibanen) skal i henhold til selskapets vedtekter ha som formål drift av elektrisk bane til Fløyen, og deltakelse i tilknyttet virksomhet som kan øke banens trafikk.

Eierforhold

Ved utgangen av 2021 var det 487 aksjonærer i selskapet, og Bergen kommune er den største enkeltaksjonæren. Foruten GC Rieber AS som har en aksjepost på 13,67 %, er det en rekke aksjonærer (bedrifter og enkeltpersoner) med mindre aksjeposter i selskapet. Konsernet består utover Fløibanen AS av Fløyen Aktiv AS og Fløirestauranten AS. I tillegg eier Fløibanen 49% av aksjene i Granbakken Snøproduksjon AS.

Kort om selskapet

Virksomheten

Fløibanen er en tradisjonsrik bedrift i det bergenske bybildet. Banen startet opp i 1918 og har siden den gang vært i nærmest kontinuerlig drift, med unntak for perioden september 2021 – april 2022 da anlegget ble lukket for ombygging. Fløyen har de senere årene utviklet seg til å bli en populær destinasjon fylt med aktiviteter for både lokalbefolkningen og tilreisende. Selve Fløibanen er også et godt kommunikasjonsmiddel for beboerne på fjellsiden. Selskapet har fokus på å bringe flest mulig reisende til og fra Fløyen og mellomstasjonene på en sikker, brukervennlig og effektiv måte.

I de senere årene ble det konstatert at de nærmere 20 år gamle vognene med styrings- og driftssystemet hadde behov for omfattende vedlikehold og fornyelse. Universell tilrettelegging av alle stasjoner var også påkrevd. Den 19. september 2021 kjørte 4. generasjon Fløibanen den siste turen og anlegget ble lukket for ombygging og oppgradering. I april 2022 kunne 5. generasjon Fløibanen kjøre sine første turer, og da med økt passasjerkapasitet på 35 % og et moderne styrings- og driftssystem. Restaurantbygningen på Fløyen leies ut til Fløien Folkerestaurant AS, og leieavtalen varer frem til mai 2023. Restaurantbygningen planlegges betydelig modernisert og oppgradert i 2023.

Det legges mye arbeid i virksomhetens strategi med fokus på å opprettholde og forsterke Fløyen sin posisjon som regionens ledende og mest besøkte attraksjon. Selskapets forretningsstrategi er *«å ha en prispolitikk og tilgjengelighet som gir flest mulig anledning til å besøke fjellet, hele året»*.

Selskapet samarbeider tett med både VisitBergen og Fjord Norge om å gjenreise attraksjonen til Bergen og Vestlandet etter Covid-19 pandemien. Produktutvikling og en sterk merkevare bidrar til å gjøre Fløyen attraktiv både lokalt og internasjonalt.

Tilrettelegging for bærekraftig turisme og arbeidet mot å bli *«Norges grønneste destinasjon»* er svært viktig for Fløyen og Fløibanen. For å støtte Bergen kommune sin strategiske plan om en *«grønnere by»*, arbeider selskapet målrettet innenfor området klima og miljø. Fotavtrykket etter Fløibanens besøkende skal være så lite som mulig. Styret og administrasjonen har definert bedriftens egne mål opp mot fem av FNs bærekraftsmål; 3. Helse, 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst, 9. Innovasjon og infrastruktur, 12. Ansvarlig forbruk og produksjon, 15. Livet på land.

Selskapet hadde en jevn økning i trafikken frem til 2018/2019 da antallet var rundt 2 mill. påstigninger. Pandemien nærmest bråstoppet reiselivet våren 2020 og påvirket også store deler av 2021, og antallet påstigninger i 2020 ble redusert til 630.000 og endte på knappe 505.000 i 2021. I 2021 var Fløibanen som nevnt ovenfor stengt fra september og ut året grunnet utskifting av vogner og annet vedlikehold.

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	43 927	40 655
Driftsresultat	-65 122	-5 828
Ordinært resultat før skatt	-65 999	-5 671
Årsresultat	-51 500	-4 456
Resultat av driften i %	-148,3 %	-14,3 %
Utbytte	-	-
Utbyttegrad	-	-
Andel av utbytte til BK	-	-
Totalkapital	157 920	135 336
Bokført egenkapital	74 932	126 433
Soliditet (egenkap.andel)	47,5 %	93,4 %
Antall årsverk	25	23

Rapportering på måltall

Mål- og målekriterier

I bystyresak 107-15 av 29.04.2015 «Revidering av mål og målekriterier for aksjeselskap der Bergen kommune har vesentlige eierinteresser», vedtok bystyret et avkastningskrav for Fløibanen AS på 9,5 % på verdijustert egenkapital.

Avkastning

Det er så langt ikke foretatt noen konkret verdivurdering av selskapet for å finne markedsverdien av egenkapitalen, og en har slik sett ikke noe godt estimat over verdijustert egenkapital å beregne avkastningen ut fra. I ovennevnte bystyresak fra 2015 om mål og målekriterier ble imidlertid avkastningskravet for Fløibanen satt til 9,5 %. Med tanke på den kraftige veksten i omsetningen selskapet hadde i årene før 2020 og 2021, er det naturlig å tenke seg at selskapets verdijusterte egenkapital fremdeles er i størrelsesorden MNOK 250. Da både Covid-19 pandemien og nedstengingen i forbindelse med ombyggingen og oppgraderingen førte til vesentlig omsetningssvikt og kostnadsføringer til vedlikehold, blir det feil å vurdere selskapets årsresultat i 2021 i henholdt til foreliggende avkastningskrav på 9,5 %. Dette avkastningskravet anses imidlertid fortsatt relevant som målekriterie når selskapets virksomhet er tilbake i normal drift etter pandemien.

Eierskapsstrategi

Dagens eierskap i Fløibanen har et historisk utgangspunkt. I forbindelse med etablering og drift av skinnegående kabelvognanlegg mellom Bergen sentrum og Fløyen, stilte Bergen kommune i 1913 nødvendig tomteareal til disposisjon for banedriften. Kommunen bidro dette året også til finansieringen av banen gjennom å gå inn på eiersiden i Fløibanen AS. Det kan videre nevnes at selskapet ervervet en del tilhørende tomteareal fra Bergen kommune i 2011. Dette innebar at eierrollen ble mer rendyrket, og at selskapet på sin side kunne stå mer fritt til å foreta nødvendige investeringer.

Fløibanen har gjennom årenes løp blitt en meget viktig turist- og opplevelsesdestinasjon, og er samtidig et nyttig transportmiddel både for fastboende langs Fjellsiden og lokalbefolkningen i Bergen. Bergen kommune mener det er viktig å fokusere virksomheten i selskapet inn mot begge disse to områdene også i fremtiden, og eierskapet i selskapet anses slik sett å ha både et finansielt og samferdselspolitisk formål. Kommunen har således fokus på lønnsomhet og god avkastning på midlene som er investert i selskapet, samtidig som byens innbyggere skal ha tilgang til et tjenlig kollektivtransporttilbud.

Bortsett fra årene 2020 og 2021 har selskapets virksomhet og inntjening vært forholdsvis stor. Kommunen vil derfor fortsatt be selskapet kommentere sine årsresultat og avkastning iht. bystyresak 107-15.

Bergen Parkering AS

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

Bergen Parkering AS (BP) skal ivareta den konkurranseutsatte delen av Bergen kommunes parkeringsvirksomhet og tilhørende servicetjenester.

Eierforhold

BP eies 100 % av Bergen kommune og selskapet skal primært ivareta driften av kommunens parkeringsarealer i både innendørs og utendørs anlegg. Selskapets administrasjonskontor er i Strømgaten 8 i Bergen.

Kort om selskapet

Virksomhet

I 2019 reforhandlet BP en langsiktig leieavtale med Bergen kommune om drift og vedlikehold av de kommunale parkeringsanleggene som er definert å ligge innenfor den konkurranseutsatte delen av kommunens parkeringsvirksomhet. Disse parkeringsanleggene er ByGarasjen, KlosterGarasjen, SolheimsGarasjen og NordnesGarasjen. I ovennevnte leieavtale er også ansvaret for tilrettelegging av nye betalingssystem og større vedlikeholdsprosjekt lagt til BP. I tillegg har BP avtale med Bergen kommune knyttet til drift av parkeringsautomatene på kommunal gategrunn. Styret og administrasjonen har utarbeidet en strategiplan for avtaleperioden med kommunen, og der bl.a. markedstilpasning står sentralt. BP har som mål å være det foretrukne parkeringsselskapet for både sluttkunder og partnere.

Innovasjon og digitalisering

Parkeringsløsningen Sesam Sesam, og som i dag ligger i Hi Tech Mobility AS, ble i 2015 utviklet i fellesskap av BP og den gang BT Signaal AS. Løsningen er basert på skiltgjenkjenning og er i bruk ved bortimot samtlige kommunale parkeringsarealer. I tillegg til at denne løsningen har blitt svært populær blant parkeringskundene til BP, har den vist seg å være attraktiv også for andre aktører i parkeringsbransjen. BP har derfor i flere år benyttet løsningen i sin markedsføring av helhetlige parkeringstjenester rettet mot private aktører både i Bergensregionen og landet forøvrig. Selskapet har inngått avtaler med en rekke private parkeringsaktører og drifter i dag flere private anlegg, bl.a. GriegGarasjen under Edvard Griegs plass.

I ByGarasjen tilbys ladeplasser for elbil i et eget område med egen takstsone, og der både egen bomfri inn- og utkjøring samt betaling for ladetjenesten skjer via Sesam og skiltgjenkjenning. I dag er det 54 ladeplasser i dette området, og i en utvidelse høsten 2022 økte tallet til rundt 100.

Et eget område for bildeling ble etablert i ByGarasjen i 2021, og samarbeidsaktørene i 2022 er Hyre, Dele (tidl. Bildeleringen) og Hertz. Tilbudet med delebiler omfatter forøvrig alle p-husene som selskapet drifter, og antallet delebiler som har avtale i p-husene har økt vesentlig de siste årene. BP leverer i tilknytning til dette også kunderelatert bistand utenom bildeleaktørenes kontortider.

Høsten 2022 lanserte BP et nytt produkt kalt «*Sesam single space*» som er en videreutvikling av Sesam-systemet. Ved hjelp av den nye teknologien, dvs. skiltgjenkjenning på den enkelte parkeringsplassen, begynner parkeringsavgiften å løpe i det øyeblikket en setter fra seg bilen. Tilsvarende stoppes den når plassen forlates. Denne type løsning er BP først ute med å tilby overfor parkeringskundene. Den nye teknologien åpner muligheten for ny produkt- og tjenesteutvikling, f.eks. kan et anlegg deles inn i ulike soner med ulike priser. Attraktive plasser kan eksempelvis prises høyere, mens mindre attraktive kan være rimeligere.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	150 437	110 358
Driftsresultat	6 871	2 819
Ordinært resultat før skatt	7 153	3 331
Årsresultat	5 540	2 582
Resultat av driften i %	4,6 %	2,6 %
Utbytte	-	-
Utbyttegrad	-	-
Totalkapital	51 481	60 127
Bokført egenkapital	25 089	19 549
Soliditet (egenkap.andel)	48,7 %	32,5 %
Antall årsverk	21	21

Eierskapsstrategi

Det forventes at selskapet driver effektivt og tilpasser seg markedet i konkurranse med andre private aktører innenfor det til enhver tid gjeldende regelverk. Kommunens parkeringsanlegg er viktig infrastruktur for bysamfunnet, og det å ha et eget selskap som drifter og forvalter disse parkeringsanleggene anses hensiktsmessig for kommunen. Kommunen vurderer imidlertid sitt eierskap i BP å være av finansiell karakter da selskapet driver en konkurranseutsatt virksomhet, og virksomheten forventes drevet etter klare forretningsmessige prinsipper med fokus på økonomiske resultater. BP er et forholdsvis lite og oversiktlig selskap som forvalter kommunens parkeringsanlegg, og en ser derfor ikke behov for at det avholdes regulære møter mellom selskapet og kommunen utover generalforsamlingene.

Bergen Sentrum AS

Kommunens eierandel: 49 %.

Formål

Formålet med Bergen Sentrum AS (BS) er å sikre og videreutvikle rammebetingelsene for næringsdrift i Bergen sentrum. Selskapet skal være en samarbeidspartner mellom Bergen kommune og næringslivet i Bergen. BS skal skape økt kommersiell aktivitet og arbeide for å få flest mulig mennesker til å besøke sentrum, sikre et bredt kulturtilbud, bidra til at estetiske hensyn ivaretas samt medvirke til bedre tilgjengelighet til og mellom byrommene. Selskapet kan også delta i andre selskaper med lignende formål, og ellers ta på seg nye oppgaver som står i forbindelse med selskapets primære formål. BS har ikke erverv som formål.

Eierforhold

Bergen kommune – 49 %

Bergen Næringsråd – 17 %

Visit Bergen – 17 %

Sentrumsforeningen i Bergen – 17 %

Kort om selskapet

Virksomhet

BS arbeider for å ha et bærekraftig, attraktivt, genuint og tilgjengelig sentrum for dens innbyggere og besøkende. Selskapet utgir årlig en markedskalender, gjennomfører arrangement knyttet til byLørdag og andre aktiviteter i Bergen sentrum. Selskapet tilbyr byGAVEKORT og appen byVENN, og er ansvarlig for bl.a. Pepperkakebyen og Bergen Julemarked AS. Sistnevnte selskap er 100 % eid av BS. I tillegg har selskapet 100 % eierskap i Bergen Sentrum Netthandel AS.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	11 420	15 735
Driftsresultat	-13	831
Ordinært resultat før skatt	-19	479
Årsresultat	-19	479
Resultat av driften i %	0 %	5,3 %
Totalkapital	6 466	6 249
Bokført egenkapital	2 247	2 266
Soliditet (egenkap.andel)	34,8 %	36,3 %
Antall ansatte	2	2

Eierskapsstrategi

For Bergen kommune anses selskapet å være en viktig aktør i arbeidet med å gjøre byen attraktiv for beboere og tilreisende, og for å opprettholde god dialog med næringslivet og andre aktører som bidrar til et levende sentrum. Selv om selskapet ikke har erverv som formål, forventer kommunen at selskapet driver effektivt og rasjonelt. Kommunen regner sitt eierskap i BS å være av næringspolitisk karakter da selskapet bidrar til aktivitet og næringsutvikling i Bergen sentrum.

Bergen Havn AS

Kommunens eierandel: 50 %

Formål

Bergen Havn AS (BH) skal ivareta og samordne havneoppgaver i eierkommunene, herunder å utvikle havnene i regionen som attraktive havner i regional, nasjonal og internasjonal sammenheng.

Selskapet skal fremme sjøtransport som transportform med tjenesteyting for fartøy, gods og passasjerhåndtering, og legge til rette for effektiv, sikker og miljøvennlig drift av havn og bruk av farvann, samtidig som det skal tas hensyn til et konkurransedyktig næringsliv. Videre skal selskapet legge til rette for effektiv samhandling med andre transportformer. Havneanlegg og arealer skal disponeres og utvikles med sikte på en best mulig ressursutnyttelse. Selskapet skal videre kunne engasjere seg i alle andre former for havnetilknyttet virksomhet, herunder samferdselsspørsmål og næringsutvikling som innenfor samarbeidsområdet finnes hensiktsmessig og økonomisk fordelaktig for det næringsliv havnene skal betjene.

Selskapet kan etablere egne selskaper eller delta som medeier i selskaper når dette ligger innenfor selskapets vedtektsfestede virksomhet. Herunder kan selskapet også delta som medeier i selskaper og/eller som direkte medeier i kaianlegg og tilknyttet infrastruktur sammen med andre offentlige og/eller private aktører.

Eierforhold

Selskapets 10.000 aksjer er fordelt mellom to aksjeklasser der 50% utgjør A-aksjer og 50% utgjør B-aksjer, samtlige med lik stemmerett. Per 31.12.2021 var A-aksjene eid av følgende aksjonærer: Øygarden kommune 20%, Alver kommune 18%, Askøy kommune 5%, Bjørnafjorden kommune 5% og kommunene Austrheim og Fedje eide 1% hver. Bergen kommune eier samtlige B-aksjer.

Kort om selskapet

Virksomhet

Fra 1. mai 2019 overtok BH den havnevirksomheten som tidligere hadde blitt drevet i det interkommunale samarbeidsorganet Bergen og Omland Havnevesen (BOH).

Selskapet driver nå sin virksomhet innenfor rammene av havne- og farvannsloven fra 01.01.2020. Forvaltningsdelen, dvs. den lovpålagte virksomheten knyttet til farvannsforvaltning og saksbehandling for tiltak i sjø, er delegert til det interkommunale selskapet Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS.

BH forvalter et bredt spekter av offentlige kaifronter samt bakenforliggende arealer av betydelig størrelse. Det tilbys kaiplassing og tjenester knyttet til både passasjertrafikk, cruiseskip, godstrafikk, fritidsbåter m.m. BH har satset stort på landstrøm, og som nå tilbys til både cruiseskip, offshore-fartøy og andre skip som kan nyttiggjøre seg dette. Videre tilbys bl.a. kranntjenester, ro-ro-ramper, samt andre tjenester knyttet til lasting og lossing, vannleveranser og avfallshåndtering.

Selskapet eier selv tre bygg for terminal- og kontorvirksomhet i Bergen indre havn, herunder «Hurtigruteterminalen». Øvrige bygg, kaier og grunn leies fra Bergen kommune til markedsmessige betingelser. Konsernet eier også areal og bygg på Ågotnes gjennom en eierandel på 78,95 % i selskapene Bergen Havn Ågotnes AS og Bergen Havn Utvikling AS. Begge disse selskapene besitter strategiske landområder i relasjon til etablering av en eventuell ny godshavn for Bergensregionen. Dette med henblikk på at dagens godshavn skal flyttes fra Dokken. Videre eier BH 50 % av aksjene i Plug Bergen AS som har til formål å forsyne skip med landstrøm. Det nevnes også at BH har bidratt til etableringen av miljøindeksen Environmental Port Index (EPI), og hvor BH med sine 46,8 % er største eier. De øvrige aksjene eies av en rekke kommunale havneselskap fra Arendal i sør til Tromsø i nord. Hovedformålet til selskapet er å fremme miljøvennlig skipsfart.

Mål- og målekriterier

Bergen kommune har ikke beregnet noe avkastningskrav for BH, og mesteparten av den kapitalen selskapet forvalter inngår i Bergen kommunes havnekapital. Ettersom selskapet forvalter betydelige midler for kommunen i form av havnekapital, har en valgt å informere om selskapets økonomiske utvikling i form av nøkkeltallene i tabellen nedenfor.

Økonomiske nøkkeltall (konsern)

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	137 148	121 935
Driftsresultat	3 454	-2 750
Ord. resultat før skatt	-3 620	605
Årsresultat	-3 959	754
Resultat av driften i %	2,5 %	-2,3 %
Utbytte	-	-
Utbyttegrad	-	-
Totalkapital	935 556	883 081
Bokført egenkapital	621 241	625 257
Soliditet (egenkap.andel)	66,4 %	70,8 %
Gj.snitt antall årsverk	49	48

Nærmere om havnevirksomheten

Havnekassemidler i Bergen

Ut over innskutt egenkapital i BH er det lagt opp til at Bergen kommune i fremtiden skal forvalte en egen separat havnekassee på MNOK 450, ref. bystyresak 228/16. Beløpet vil bli frigjort og ført inn på egen separat konto for havnekassemidler i bykassens regnskap når havnevirksomheten på Dokken avvikles.

Næringsutvikling

I forbindelse med etableringen av BH var det viktig å finne gode samarbeidsløsninger på tvers av kommunegrensene innenfor områder der dette er naturlig, og dette til det beste for innbyggerne, næringslivet og samfunnslivet for øvrig. Et effektivt og velfungerende havneselskap vil kunne bidra til å styrke regionens videre utvikling og attraktivitet både hva gjelder bosetting og næringsliv.

Miljø

BH har i sin strategi en målsetting om å være blant Europas mest innovative og bærekraftige havner, og er i dag en foregangshavn på bærekraftig miljøsetting. Selskapet kan levere landstrøm til 12 offshoreskip og 3 cruiseskip samtidig. Investeringene i landstrøm er gjort gjennom et felles kontrollert selskap Plug Bergen AS som eies sammen med Eviny sitt datterselskap Plug AS. BH har også investert i gråvannsmottak for cruiseskip og andre skip på Skolten, hvilket reduserer utslipp til sjø fra gjestende skip og reduserer behovene for biltransport til og fra skipene.

Eierskapsstrategi

Havnevirksomheten har opp gjennom årene spilt en svært sentral rolle for Bergen, og dette spesielt i utviklingen av gode infrastrukturløsninger. Bergen havnedistrikt ble utvidet ved etableringen av det interkommunale samarbeidet i 1990, og hvor den gang 11 nabokommuner med sjøgrense inngikk det samarbeidet som i dag fremkommer gjennom BH. Havnedriften har store ringvirkninger for Bergen og nabokommunene. Effektive og gode havner er svært viktige både for næringslivsutviklingen og innbyggerne i Bergen og regionen for øvrig.

BH vil i første rekke være eierkommunenenes instrument for å utvikle havnene i regionen som attraktive havner i regional, nasjonal og internasjonal sammenheng, herunder å fremme sjøtransport og næringsutvikling i konkurranse med andre aktører. BH forvalter i tillegg store økonomiske verdier for kommunen som eier, og det er således viktig at selskapet utfører sin virksomhet og driftsmessige oppgaver så effektivt og rasjonelt som mulig. Bergen kommune anser sitt eierskap i BH å være viktig for den videre utviklingen av «*Havbyen Bergen*», og at Bergen med omegnskommuner også i fremtiden skal oppleves som attraktive områder å bo og utøve næringsvirksomhet i. Med bakgrunn i de ovennevnte forholdene anses kommunens formål med BH å være av både samfunns- og næringspolitisk karakter.

Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS

Kommunens eierandel: 50 %

Formål

Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS (BHF) skal på grunnlag av delegasjon fra deltakerkommunene ivareta de lovpålagte oppgavene og utøve kommunenes myndighet etter havne- og farvannsloven og bestemmelser gitt i medhold av denne. Denne virksomheten skal drives etter selvkostprinsippet.

Eierforhold

Etter at BH ble stiftet i 2016 ble den lovpålagte delen av havnevirksomheten lagt ut i BHF. De respektive eierkommunene har således delegert sine myndighetsoppgaver i relasjon til havne- og farvannsloven til dette selskapet, og på denne måten sikret at alle bestemmelsene i havne- og farvannsloven blir fulgt.

BHF er eiet av de samme kommunene som eier BH, dvs. Øygarden kommune eier 20 %, Alver kommune 18%, Askøy kommune 5%, Bjørnafjorden kommune 5% og kommunene Austrheim og Fedje eide 1% hver. Bergen kommune eier de resterende 50 %.

Kort om selskapet

Virksomhet

BHF sitt ansvar etter havneloven omfatter sikkerhet og fremkommelighet i farvannet, behandling av søknader om tiltak i sjø, vurdering av behov for fartsbegrensninger i sjø, samt å gi uttale til offentlige og private arealplaner. Eksempler på konkrete aktiviteter i virksomheten kan være merking av farleder, mudring og sprenging ifm. utbedring av seilingsforhold samt fjerning av gamle oppdretts- og akvakulturanlegg.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	8 780	14 926
Driftsresultat	-2 351	4 176
Ordinært resultat før skatt	-2 461	4 276
Årsresultat	-2 461	4 276
Resultat av driften i %	-26,8 %	28,0 %
Totalkapital	22 577	17 231
Bokført egenkapital	13 638	16 099
Soliditet (egenkap.andel)	60,4 %	93,4 %
Antall ansatte	3	3

Eierskapsstrategi

BHF er som nevnt ovenfor opprettet for å ivareta den lovpålagte delen av havnevirksomheten for de respektive samarbeidskommune. Selskapet sikres en kostnadseffektiv drift gjennom en samarbeidsavtale med BH, og der en nyter godt av den kompetansen og kapasiteten som finnes i BH.

Denne modellen for ivaretagelse av havneoppgavene i Bergensregionen synes også fleksibel hva gjelder en fremtidig tilpasning til eventuelle endringer i havne- og farvannsloven, så vel som IKS-loven. Kommunen anser sitt eierskap i BHF å være hensiktsmessig i relasjon til bestemmelsene i dagens havne- og farvannslov.

Produksjon av livbøyer.
Foto: Grønnevik

Arbeidsmarkedsbedriftene

Formål

Arbeidsmarkedsbedriftene har som overordnet formål å gi mennesker med ulike langvarige yrkeshemminger mulighet for å bruke sine ressurser i arbeid der oppgavene er tilpasset den enkeltes evner og behov. Bedriftene er i hovedsak innrettet enten med tiltakstilbud, og som har som mål å kvalifisere til arbeid eller utdanning innen det ordinære arbeidsmarkedet, eller med tiltak som er av mer varig karakter i skjermet arbeidsmiljø. Dette tilbys gjennom kartlegging/avklaring, opplæring, arbeidstrening og attføring, og gjennom arbeidsoppgaver bl.a. innenfor industriproduksjon, tjenesteyting og beslektet virksomhet.

Kort om arbeidsmarkedsbedriftene (AMB)

AMB er organisert som aksjeselskap og er regulert ved forskrift om arbeidsmarkedstiltak av 01.01.2016. Bedriftene mottar offentlige tilskudd fra hhv. NAV og Bergen kommune, og er i tillegg avhengig av egne salgsinntekter. De produkter og tjenester som ytes er mangfoldige. Dette er virksomheter som ikke betaler skatt og det utbetales heller ikke utbytte til aksjonærene. Eventuelle overskudd forblir i bedriftene, og benyttes til å styrke bedriftenes formål og videre drift.

AMB deles gjerne inn i to kategorier. Det er de såkalte Vekstbedriftene som primært tilbyr opplæring og varig tilrettelagt arbeid i skjermet arbeidsmiljø for personer som har, eller vil bli innvilget uførepensjon, og som vil ha vanskeligheter med å tilpasse seg et ordinært arbeidsliv. Den andre kategorien er Attførings- og inkluderingsbedriftene som har som målsetting å kartlegge/avklare, gi opplæring og arbeidsforberedende trening med tanke på tilbakeføring av arbeidstakere til det ordinære arbeidslivet.

AMB skal være forhåndsgodkjente gjennom NAVs godkjenning av tiltaksarrangørene. Kravene som stilles for å bli godkjent innebærer bl.a. en begrensning av hva slags forretningsvirksomhet bedriftene kan drive. ABM skal videre gjennomføre kvalitetssikring og sertifisering. Kommunens ABM tilfredsstiller disse kravene i henhold til sertifisering enten gjennom EQUASS eller ISO 9001-2015.

Den enkelte bedrift

Nedenfor følger en oversikt over AMB som Bergen kommune er hel- og deleier i, samt noen økonomiske nøkkeltall for virksomhetene.

Tall i hele tusen pr. 31.12.2021

Arbeidsmarkedsbedrifter	Omsetning	Resultat	Totalkap.	Egenkap.	Eierandel
Vekstbedrifter					
Bjørkhaug Arbeidsfellesskap AS	12 190	407	4 312	2 707	100,00 %
Midtun Vekst AS	12 099	706	16 354	14 681	100,00 %
Nordnes Verksteder AS	20 755	485	9 552	4 277	100,00 %
Spekter Pluss AS	26 741	-1 170	10 022	6 666	100,00 %
Grønnevik AS	53 051	155	28 012	20 994	78,14 %
Attførings-og inkluderingsbedrifter					
Senter for Arbeidslivforberedelse ALF AS	53 345	612	15 160	8 742	100,00 %
A2G Gruppen AS *	218 582	18 844	184 754	42 166	55,45 %

*) Konserntall

Forklaring til forkortelser på arbeidsmarkedstiltak brukt i teksten:

- AFT – Arbeidsforberedende trening
- VTA – Varig tilrettelagt arbeid

Bjørkhaug Arbeidsfellesskap AS

Bjørkhaug Arbeidsfellesskap AS (BAF) startet opp i 1991 og er lokalisert på Storanestet 12 i Indre Arna. Ved utgangen av 2021 hadde BAF en ramme på 28 VTA- og 12 AFT-plasser, hvorav 6 AFT-plasser administreres gjennom et samarbeid med undervisningsgården på Garnes. I 2021 medfinansierte Bergen kommune 27 av VTA-plassene. Bedriften har 8 ordinært ansatte.

Arbeidsoppgavene i bedriften består bl.a. av oppdrag innen vedproduksjon, pakkeoppdrag, kildesortering av utrangert IT-utstyr samt reparasjon og videresalg av brukt IT-utstyr. BAF har også en egen premieavdeling og deltar i gårdsdrift på 4H-gården på Garnes. Videre drifter BAF en nettbutikk med pakking og utsendelse av gaveartikler. Det som produseres ved bedriften blir for det meste solgt til private kunder på direkte forespørsler eller via bedriftens nettsider.

Midtun Vekst AS

Midtun Vekst AS startet opp i 1991 og holder til i Osvegen 16A på Nesttun. Gjennom fabrikkasjon og annen virksomhet sysselsatte selskapet ved utgangen av 2021 i alt 38 yrkeshemmede arbeidstakere i like mange VTA-plasser, samt en tiltaksplass som er fullfinansiert av Bergen kommune. I tillegg har bedriften elever fra videregående skoler på arbeidsutprøving. Selskapet har 10 ordinært ansatte.

Bedriften utfører arbeid for ordinær industri og har kantinedrift for to videregående skoler. Monterings- og pakkeavdelingen er den klart største avdelingen, og her utføres tjenester som bl.a. bretteing og liming av reklamemateriell, ulike sorterings- og pakkeoppdrag, plastsveising og ID-merking av poser og esker. Oppdragsgivere er bedrifter både i og utenfor Bergen.

Nordnes Verksteder AS

Nordnes Verksteder AS ble stiftet i desember 1990 og holder til i lokaler på Dalhaugene 2 på Bønes. Bedriften skaper utviklingsmuligheter og tilpasset arbeid til den enkelte arbeidstaker, og ved utgangen av 2021 hadde den 57 VTA-plasser, og hvorav 1 er fullfinansiert av Bergen kommune. Bedriften har i tillegg ulike lærekandidater og praksiselever fra videregående skoler. Det er 16 fast ansatte ved bedriften.

Ved bedriften kan de tiltaksansatte utføre arbeidsoppgaver innen keramikk, tekstil, snekkeri, vaskeri, pakking av skolefrukt, media samt oppdrag ved Matvarehuset i Olsvik. Varene som produseres selges både fra egen butikk i selskapets lokaler, nettbutikk og i markedet for øvrig, bl.a. på turiststeder som Fløyen og Ulriken.

Spekter Pluss AS

Spekter Pluss AS ble etablert i 1991 og holder til i Liavegen 10 på Nyborg i Åsane. Bedriften tilbyr sine tiltaksdeltakere opplæring og veiledning knyttet til arbeidsoppgaver innen tjeneste- og vareproduksjon. Ved utgangen av 2021 hadde bedriften 70 NAV-godkjente VTA-plasser og 6 AFT-plasser, samt 3 VTA-plasser som siden 2010 er fullfinansiert av Bergen kommune. I tillegg har bedriften samarbeid med videregående skoler om arbeidsutprøving av utviklingshemmede elever. Det er 22 ordinært ansatte ved bedriften.

Selskapet består av både eksterne og interne arbeidsgrupper. De eksterne gruppene utfører arbeidsoppgaver som kantinedrift, avfallshåndtering, rydde- og rengjøringsarbeid og andre enkle vaktmesteroppgaver. De interne arbeidsgruppene holder til i lokalene i Liavegen, og utfører småindustrioppgaver, ulike pakke- og monteringsarbeider, innhenting og rengjøring av handlevogner samt produksjon av innleggssåler - kjent som «*Breisteinsålen*».

Grønneviken AS

Grønneviken AS ble stiftet i 1988 og holder til i nyoppussede lokaler i Simonsviken Næringspark i Gravdal på Laksevåg. Gjennom industriproduksjon, tjenesteyting og beslektet virksomhet skapes gode arbeidsplasser. Pr. 31.12.2021 hadde bedriften 104 VTA-plasser hvorav en er fullfinansiert av Bergen kommune, samt 45 AFT-plasser. I tillegg har bedriften etablert en ordning for personer som ønsker å ta kompetansebevis og gjennomføre lærekandidatordningen. Videre tilbys det praksisplasser til elever ved videregående skoler. Det er 41 ordinært ansatte i bedriften.

Selskapet produserer og leverer produkter og tjenester til ulike bransjer, og tilbyr sine tiltaksansatte arbeidsoppgaver innen mekanisk industri, treindustri, pakking og montering samt lager- og logistikkjenester. Selskapet driver også egen kantinevirksomhet, herunder møtematproduksjon til bedrifter i Bergen og omegn. Selskapets varer selges både på det lokale, nasjonale og internasjonale markedet.

Senter for arbeidslivsforberedelse ALF AS

Senter for arbeidslivsforberedelse ALF AS ble stiftet i 1999 og holder til i Klaus Hanssens vei 22. I tillegg har bedriften butikk i Strandgaten 77 og driver Klosterhagen Hotell på Nordnes. Ved utgangen av 2021 hadde bedriften 60 AFT-plasser, hvorav 20 er knyttet til «*Medarbeider med brukererfaring*». Bedriften har tjenestekjøpsavtale med Bergen kommune om finansiering av 115 tiltaksplasser for personer med alvorlig psykiske lidelser og rusproblematikk, hvorav 29 av disse er statlige VTA-plasser medfinansiert av kommunen. Bedriften hadde 56 ordinært ansatte ved utgangen av 2021.

Bedriften produserer en rekke produkter og tjenester, og gir de tiltaksansatte arbeidsoppgaver innen områdene tekstil og interiør, grafisk design, drift og vedlikehold, vaskeri, kantine, butikk, snekkerverksted og hotell drift. Gjennom tiltak, prosjekter og programmer tilbyr bedriften karriereveiledning, arbeidsutprøving, arbeidstrening og rehabilitering til mennesker med ulike behov og i ulike livssituasjoner. Her kan nevnes Dagsenteret, et lavterskel tilbud til rusavhengige, Medarbeider med brukererfaring, Narkotikaprogram med domstolskontroll, Klosterhagen Hotell, Prosjekt Aurora samt Via ALF som er et arbeidstilbud for tidligere rusavhengige.

A2G Gruppen AS

Selskapet ble stiftet i 1966 og er en av de største arbeid- og inkluderingsbedriftene i Vestland. Hovedkontoret ligger i Blådalen i Åsane, men konsernets virksomhet er lokalisert ulike steder både i Vestland og Rogaland. Ved utgangen av 2021 bestod konsernet av morselskapet A2G Gruppen AS og datterselskapene A2G Kompetanse AS, A2G Eiendomsdrift og Logistikk AS, A2G Profilering AS, DNA Kompetanse AS og Sentrallageret AS. Gjennom tett samarbeid med NAV tilbys en rekke arbeidsrettede tjenester både i skjermet sektor og innen anbudsbaserte tiltak. Dette innen ulike bransjer og arbeidsområder, så vel i egen regi som gjennom eksterne samarbeidspartnere. Internt har konsernet avklarings- og kvalifiseringsarenaer innenfor barnehage, logistikk, profilering, IT, kantinedrift, gartner, intern byggdrift, renhold samt tilhørende støttefunksjoner. I de senere årene har imidlertid virksomheten hatt økt fokus på ekstern arbeidspraksis, og etter at rammebetingelsene fra NAV nå har endret seg noe har selskapet valgt å satse på de anbudsutsatte tiltakene.

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av tjenestespekteret til de ulike datterselskapene i konsernet:

- **A2G Kompetanse AS** har fokus på deltakelse i arbeids- og samfunnsliv gjennom inkludering, læring og kompetansebygging, og arrangerer en rekke ulike arbeidsmarkedstiltak i form av kontrakter på oppdrag for NAV. Virksomheten tilbyr avklaring, arbeidsrettet rehabilitering, kvalifisering og opplæring, samt bistand til å finne og/eller beholde arbeid. Videre tilbys tiltak til personer med moderate og omfattende bistandsbehov, tiltak spesielt tilpasset personer med psykiske helseutfordringer og aspergers, samt praksisutplassering for elever i videregående skole.
- **A2G Eiendomsdrift og Logistikk AS** tilbyr ordinære og arbeidsrettede tjenester innen vedlikehold av egne bygg, vedlikehold av utomhus arealer, drift av kantiner og renholdstjenester, samt transport- og logistikkjenester i Stor Bergen.
- **A2G Profilering AS** tilbyr arbeidsrettede tjenester gjennom salg av selskapets produkter og tjenester innen skilt og dekor, gravering og grafiske tjenester.
- **DNA Kompetanse AS** er en offentlig godkjent leverandør av bedriftshelsetjenester og ekspert på forebygging og oppfølging av sykefravær. Virksomheten bistår private og offentlige virksomheter med å forebygge sykefravær gjennom bl.a. å heve kompetansen til ledere. I tillegg leverer selskapet brukervennlige digitale verktøy knyttet til arbeidsmiljø og sykefravær. Virksomheten tilbyr også ekspertbistand i vanskelige sykefraværssaker, rådgiving og kursvirksomhet.
- **Sentrallageret AS** er et eiendomsselskap som eier Storbotn 108 og driver kun med utleie.
- Konsernet driver også egen barnehage, **A2G barnehage**, for barn i alderen 0 – 6 år.

Eierskapsstrategi for arbeidsmarkedsbedriftene

I kommuneplanens samfunnsdel 2015-2030 er det nedfelt at «*Bergen skal ha et inkluderende arbeidsliv der alle kan føle at de trengs og kan gjøre nytte for seg*».

AMB gir en meningsfull arbeidshverdag til mennesker med nedsatt yrkesevne og/eller funksjonshemming, og støtter således opp om ambisjonene i kommuneplanens samfunnsdel. Ut over at disse bedriftene hjelper mennesker ut i ordinært arbeid, er det også samfunnsøkonomisk gunstig å ha personer med varig nedsatt arbeidsevne sysselsatt i bedrifter. Dette fremfor tilsyn hjemme eller i plasser ved kommunale dagsenter, hvilket også har et viktig psykososialt aspekt ved seg.

Bergen kommune betrakter i eierskapsmeldingen eierskapet i disse bedriftene å være av samfunnspolitisk karakter, og der hovedmålsettingen er å sikre meningsfull sysselsetting til personer som av ulike årsaker er falt utenfor det ordinære arbeidsmarkedet for en kortere eller lengre periode.

Bergen kommune vil i fremtiden støtte opp om denne type bedrifter, bl.a. gjennom tiltak som kan bidra til å øke bruken av disse virksomhetene. I denne sammenhengen nevnes det viktige arbeidet kommunen gjør i forbindelse med tilrettelegging og bruk av reserve- og inkluderende kontrakter.

I 2022 utførte Oslo Economics (OE), på vegne av KS sitt program for storbyrettet forskning, et forskningsprosjekt sammenfattet i rapporten «*Hvordan få flere i arbeid med aktiv eierstyring av arbeidsmarkedsbedrifter?*». I rapporten fremkommer bl.a. at antall arbeidsmarkedsbedrifter og deres størrelse varierer betydelig mellom kommunene, og at flere kommuner har hatt diskusjoner om arbeidsmarkedsbedriftene bør konsolideres i større grad enn i dag. Argumenter for konsolidering har primært vært stordriftsfordeler relatert til administrative funksjoner. Hva gjelder spesifikt for Bergen peker rapporten på at det er mange arbeidsmarkedsbedrifter eiet av kommunen, hvorav tre er relativt små sammenlignet med de øvrige. Det bør således finnes muligheter for økt samhandling mellom arbeidsmarkedsbedriftene mht. å oppnå stordriftsfordeler i tiltaksarbeidet og øvrig virksomhet.

Analysen til OE viser også at de store bedriftene har noe bedre formidling til arbeid enn de som er mindre. Dette kan skyldes blant annet økt kapasitet til innovasjon og utvikling i bedriftene, bedre muligheter til utadrettet formidlingsvirksomhet, større rom for å ha flere valgmuligheter når det gjelder tiltaksarenaer og større fleksibilitet til å disponere og allokere kapital internt i virksomhetene. Samtidig har OE tro på at innovasjon og utvikling i arbeidsmarkedsbedriftene vil stimuleres positivt av at kommunene har et visst mangfold av ulike typer bedrifter med ulik kultur og bakgrunn. Et holdingselskap som organiserer kommunens arbeidsmarkedsbedrifter kan være en interessant løsning ettersom man da kan realisere stordriftsfordeler og muligens få økt fleksibilitet i bruken av kapital internt i VTA- og AFT-virksomheten. Dette samtidig som man opprettholder arbeidsmarkedsbedriftenes identitet og kultur. Det er imidlertid behov for juridiske avklaringer av i hvilken grad det vil være mulig å allokere kapital på tvers av skjermede tiltaksbedrifter internt i et holdingselskap.

Bergen kommune vil oppfordre AMB å samarbeide der dette er naturlig for å oppnå synergieffekter og økt ressursutnyttelse. Det legges til grunn at AMB tilrettelegger for at deltakerne har store deler av sin kvalifisering/arbeidspraksis hos eller i nær tilknytning til ordinære virksomheter innen det private og offentlige arbeidsmarkedet. Kommunen har merket seg OEs anbefalinger om konsolidering knyttet til både stordriftsfordeler, og ikke minst «*at de store bedriftene har noe bedre formidling til arbeid enn de som er mindre*». Dette er anbefalinger kommunen vil vurdere i den videre eierskapsoppfølgingen av denne gruppen av selskap.

Kommunen vil fortsatt ta initiativ til fellesmøter med arbeidsmarkedsbedriftene dersom relevante og overordnede problemstillinger ønskes tatt opp enten av bedriftene selv eller kommunen. Det samme gjelder eiermøter i det enkelte selskap. AMB har et forholdsvis oversiktlig virksomhetsomfang, og den formelle eierskapsoppfølgingen av disse bedriftene vil slik sett bli gjort gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen.

Magnus Barfotsgate 12 AS

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

Magnus Barfotsgate 12 AS (MB12) har som formål å drive eiendomsvirksomhet, og selskapet eier kinobygget i Magnus Barfotsgate 12.

Eierforhold

Bergen kommune eier MB12 100 %.

Kort om selskapet

Virksomhet

MB12 leier ut kinosenteret i Magnus Barfotsgate til Bergen Kino AS, og bygget inneholder 5 kinosaler. Selskapet har ingen ansatte og administreres av Bergen Kino AS.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	8 404	8 345
Driftsresultat	6 297	6 222
Ordinært resultat før skatt	5 158	4 682
Årsresultat	4 023	3 652
Resultat av driften i %	74,9 %	74,6 %
Totalkapital	87 517	87 771
Bokført egenkapital	17 187	13 164
Soliditet (egenkap.andel)	19,6 %	15,0 %
Antall ansatte	0	0

Eierskapsstrategi

Kommunens eierskap i MB12 må ses i sammenheng med eierskapet i Bergen Kino AS. Så lenge Bergen Kino har behov for å leie disse lokalene, vil det være formålstjenlig for kommunen å opprettholde sitt eierskap i selskapet.

Åsane Sentrum Øst AS

Kommunens eierandel: 100 %.

Formål

Selskapets formål er å eie og utvikle, gjennom regulering, tomteområdet benevnt Felt C i Åsane, Bergen kommune.

Eierforhold

I 2017 overtok Bergen kommune 80 % av aksjene i Åsane Sentrum Øst AS (ÅSØ) fra Bergen tomteselskap AS, og i 2020 ble de resterende 20 % av aksjene ervervet fra BTS Utvikling AS.

Kort om selskapet

Virksomhet

ÅSØ er et single purpose-selskap som eier tomteområdet «*Felt C*» i Åsane, og som er lokalisert mellom Åsane Storsenter og E39 på den ene siden, og Selegrend borettslag i Åsligrenda på den andre siden. Eiendommen har således en sentral og attraktiv beliggenhet i hjertet av Åsane. Intensjonen har historisk vært å regulere og utvikle C-feltet på kommersielt grunnlag. Kommunen har imidlertid satt en foreløpig stopp for videre regulering av eiendommen til kommersielle formål. Dette i lys av det pågående prosjektet med transformasjon av sentrale Åsane.

I påvente av at den overordnede planleggingen av «*Åsanebyen*» blir ferdigstilt, har ÅSØ i 2022 inngått en leieavtale med Statens vegvesen for bruk av deler av eiendommen til riggområde ifm. utbedring av E39 – Glaskartunnelen.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	0	0
Driftsresultat	-67	-100
Ordinært resultat før skatt	-169	-211
Årsresultat	-169	-211
Resultat av driften i %	-	-
Totalkapital	11 930	11 993
Bokført egenkapital	6 774	6 943
Soliditet (egenkap.andel)	56,8 %	57,9 %
Antall ansatte	0	0

Eierskapsstrategi

Kommunens formål med eierskapet i ÅSØ er å bidra til en formålstjenlig regulering og verdioptimalisering av eiendommen «*Felt C*». Med bakgrunn i ovennevnte prosess med transformasjon av det sentrale Åsane/Åsanebyen, avventes videre eierinitiativ knyttet til foreliggende planer for eiendommen.

Kanalveien 52 B AS

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

Selskapets formål er investering og utvikling av fast eiendom.

Eierforhold

Bergen kommune ervervet samtlige aksjer i single purpose-selskapet Kanalveien 52 B AS (KV52) fra Posten Norge AS i 2017, og som eier den såkalte «*Bring-tomten*» beliggende ved Solheimsvatnet på Mindemyren.

Kort om selskapet

Virksomhet

Eiendommen i Kanalveien 52 B i Bergen med påstående bygningsmasse leies ut i sin helhet til Posten Norge AS frem til utgangen av 2025. Det er inngått en avtale med Etat for bygg og eiendom i Bergen kommune om drift og forvaltning av selskapets eiendom. Selskapet har ingen ansatte.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	14 710	14 723
Driftsresultat	7 288	7 293
Ordinært resultat før skatt	7 325	7 376
Årsresultat	5 714	5 754
Resultat av driften i %	49,5 %	49,5 %
Totalkapital	65 919	60 177
Bokført egenkapital	63 089	57 375
Soliditet (egenkap.andel)	95,7 %	95,3 %
Antall ansatte	0	0

Eierskapsstrategi

KV52 ble ervervet for å bidra til å sikre kommunen en ny skoletomt i sentrale deler av Årstad bydel, jf. bystyresak 319/17 og byrådssak 1251/17. I sistnevnte sak vises det bl.a. til merknad nr. 6 i vedtaket knyttet til bystyresak 164/16 «*Skolebruksplan 2016 - 2030. Rett bygg på rett sted til rett tid*». I merknad nr. 6 i vedtaket ber bystyret byrådet «*sikre skoletomt i sentrale deler av Årstad bydel, og som kan møte et eventuelt behov for økt elevtall...*».

Kommunen har gjennom sin planlegging hele tiden arbeidet for at eiendommen skal kunne ha et flerbruksformål, og i 2022 foreligger det konkrete planer både for grunnskole, omsorgsboliger og parkområde. Når ovennevnte planer og oppstart er politisk vedtatt, er det naturlig at eiendommen overføres fra KV52 til kommunen. Selskapet vil deretter bli avviklet. Det planlegges for riving av bygningsmassen og påfølgende byggestart vinteren 2026.

Knutepunkt Sandsli AS

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

Selskapets formål er å anskaffe arealer i Bergensregionen, gjøre disse byggeklare og overdra dem til tomtekjøpere til priser som reflekterer underliggende verdier. Selskapet skal også kunne etablere selskaper sammen med andre for utvikling av bolig- og næringsarealer i regionen. Selskapet skal drives etter forretningsmessige prinsipper, men være bevisst det samfunnsansvar som påligger virksomheten.

Eierforhold

Knutepunkt Sandsli AS (KS) er et single purpose-selskap innenfor eiendom, og som ble overtatt fra BTS Utvikling AS da dette selskapet ble avviklet i 2022. Selskapet eies 100 % av Bergen kommune.

Kort om selskapet

Virksomhet

KS eier et tomteområde på Sandsli fordelt på to eiendommer, og hvor selskapet har lagt ned betydelige ressurser i reguleringsarbeid over flere år. Dette med formål å optimalisere verdien på selskapet med henblikk på salg til et utbyggingsselskap. Planområdet for etablering av et eventuelt nytt boligområde på Sandsli ligger mellom Sandslivegen og Håvardstunvatnet, og grenser mot Sandslivegen bybanestopp. I nord har det vært planlagt rene boligområder samt et mindre areal for næring i tilknytning til bybanestoppet, mens det i sør har vært planlagt boliger.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	0	0
Driftsresultat	-2 915	-406
Ordinært resultat før skatt	-3 049	-511
Årsresultat	-3 049	-398
Resultat av driften i %	-	-
Totalkapital	11 003	12 798
Bokført egenkapital	4 168	7 217
Soliditet (egenkap.andel)	37,9 %	56,4 %
Antall ansatte	0	0

Eierskapsstrategi

Etter at kommunen overtok samtlige aksjer i selskapet har reguleringsarbeidet fortsatt i regi av Bergen kommune v/Etat for utbygging. I den pågående reguleringsprosessen er imidlertid vurderinger i relasjon til å dekke eventuelle kommunale behov blitt mer og mer fremtredende, og de opprinnelige intensjonene til BTS Utvikling AS om å ferdigstille reguleringsarbeidet med en betydelig grad av boliger på eiendommene synes nå mindre aktuelle. For å forenkle det videre reguleringsarbeidet og eliminere løpende kostnader knyttet til det å opprettholde et aksjeselskap, vil det bli foreslått å overføre eiendommene til kommunen og avvikle KS innen 31.12.2022. Når de kommunale behovene er dekket vil resten av arealene eventuelt bli solgt i markedet bl.a. til boligformål.

Hardangervegen Næring AS

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

Anskaffe arealer i Bergensregionen, gjøre disse byggeklare og overdra dem til tomtekjøpere til priser som reflekterer underliggende verdier. Selskapet skal også kunne etablere selskaper sammen med andre for utvikling av bolig- og næringsarealer i regionen. Selskapet skal drives etter forretningsmessige prinsipper, men være bevisst det samfunnsansvar som påligger virksomheten.

Eierforhold

Hardangervegen Næring AS (HN) er et single purpose-selskap innen eiendom, og som kommunen overtok fra BTS Utvikling AS da dette selskapet ble avviklet i mars 2022.

Kort om selskapet

Virksomhet

HN eier flere eiendommer beliggende ved Hardangervegen, nordøst for Midtun. Selskapet var et datterselskap av BTS Utvikling AS, og ble forsøkt solgt før BTS Utvikling AS ble avviklet. Da en ikke oppnådde tilfredsstillende pris ble det bestemt å overføre selskapet til Bergen kommune. Tomteområdet var tidligere regulert både til bolig, grøntområde og næringsformål, men krav om ny reguleringsplan har ført til at boligdelen bortfaller. Det foreligger imidlertid kommunale planer om etablering av leiligheter for menn med omfattende rusproblemer og adferdsutfordringer på en mindre del av området. I løpet av høsten 2022 har det pågått et arbeid med å ferdigregulere næringsdelen av arealet. Dette med henblikk på å gjøre denne arealdelen klar for snarlig salg på det åpne markedet.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	0	0
Driftsresultat	-419	-443
Ordinært resultat før skatt	-464	-474
Årsresultat	-464	-370
Resultat av driften i %	-	-
Totalkapital	4 411	4 410
Bokført egenkapital	2 175	2 639
Soliditet (egenkap.andel)	49,3 %	59,8 %
Antall ansatte	0	0

Eierskapsstrategi

Med bakgrunn i det ovennevnte vil de delene av tomteområdet som kommunen har egne planer for bli fradelt og overført til kommunen. Næringsdelen av området er ikke relevant for kommunal bruk, men vurderes imidlertid å være et meget attraktivt område for virksomhet bl.a. innenfor lager og logistikk.

Denne delen vil bli liggende igjen i HN, og som vil bli lagt ut for salg så snart reguleringsplanen er ferdigstilt.

AS Dikkedokken

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

AS Dikkedokken (Dikkedokken) har som formål utvikling, oppføring, salg, drift og utleie av eiendom og tilleggende aktiviteter som naturlig faller inn under dette.

Eierforhold

Samtlige aksjer i AS Dikkedokken ble ervervet av Bergen kommune fra Skanska i mai 2022. Forut for ervervet ønsket Skanska å regulere eiendommen primært til boligformål, men bystyret avviste deres forslag til reguleringsplan i møte 13.03.2019 - sak 56/19. Hovedbegrunnelsen for avvisningsvedtaket var at bystyrets flertall mente eiendommen burde utvikles til kulturformål i stedet for boligformål. Bystyret ba deretter byrådet om å gå i forhandlinger om kjøp av samtlige aksjer i selskapet.

Kort om selskapet

Virksomhet

Tanken bak kjøpet av AS Dikkedokken er å realisere visjonen om Kjødetomten som en viktig kulturarena i Bergen, og som en utvidelse av kulturkvartalet på Verftet. Kjødetomten har stort potensiale til å kunne fylles med kulturvirksomheter med ulike nye klyngedannelser og satsinger. Gjennom ervervelsen av Kjødetomten har kommunen sikret Bergen en arena til f.eks. arealkrevende konserter, scenekunst, utstillinger, studioer og kontorer. Pr. i dag leies deler av eiendommen ut.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	616	622
Driftsresultat	57	-18
Ordinært resultat før skatt	70	11
Årsresultat	55	9
Resultat av driften i %	9,3 %	-2,9 %
Totalkapital	5 623	6 639
Bokført egenkapital	5 590	5 535
Soliditet (egenkap.andel)	99,4 %	83,4 %
Antall ansatte	0	0

Eierskapsstrategi

Det er en overordnet kulturpolitisk ambisjon for byrådet at Bergen skal være Nordens mest nyskapende kulturby. Bergens mangfoldige og rike kunst- og kulturliv er en kilde til innsikt og livskvalitet, men som også har stor næringsverdi for byen. Kjøpet av eiendommen er således viktig for utviklingen av området Verftet/Dikkedokken som sentral kulturarena. Dette i tråd med byrådets plattform og Kulturarenaplan fra 2019. I det videre arbeidet med utviklingen av området vil det bl.a. bli vurdert å samarbeide med private investorer.

Bergen kommunes barnehageselskap AS

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

Bergen kommunes barnehageselskap AS (BKB) har som formål drift av barnehager og tilknyttet virksomhet med basis i grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon.

Eierforhold

Bergen kommune ervervet samtlige aksjer i BKB (tidligere Akasia Barnehage AS) den 1.10.2021. Dette kjøpet hadde sin bakgrunn i byrådets mål om å øke den kommunale andelen barnehager, og som den gang var på ca. 30 % av barnehagene i Bergen.

Kort om selskapet

Virksomhet

BKB omfattet eierskap og drift av 17 barnehager i Bergen kommune, og denne barnehagevirksomheten ble videreført i selskapet frem til årsskiftet 2021-22. Etter inngått avtale om virksomhetsoverdragelse ble alle eierposisjoner og all operasjonell virksomhet, herunder eiendommer/bygg og de ansatte, overført til Bergen kommune pr 31.12.2021. Ovennevnte barnehager driftes nå som ordinære kommunale barnehager. BKB består som aksjeselskap uten drift, og vil bli avvirket straks gjenstående finansielle forhold er håndtert.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	259 455	290 043
Driftsresultat	727	-146 484
Ordinært resultat før skatt	-11 396	-165 341
Årsresultat	-42 520	-166 927
Resultat av driften i %	0,3 %	-50,5 %
Totalkapital	200 297	694 129
Bokført egenkapital	49 627	86 791
Soliditet (egenkap.andel)	24,8 %	12,5 %
Antall ansatte	0	0

Eierskapsstrategi

Bergen kommunen vil utvikle BKB straks fordringer og gjeld er gjort opp - ventelig i første halvår 2023.

Askøy tomteselskap AS

Kommunens eierandel: 21 %

Formål

Selskapets formål er utvikling og salg av fast eiendom.

Eierforhold

Askøy tomteselskap AS (AT) har fire eiere. JOJ Tertnes Holding AS (JOJ) er den største med 39,5 % eierandel. Strusshamn Invest AS har 28,3 % av aksjene, Bergen kommune 21 % og Askøy Investering AS har 11,2 %. Kommunens aksjer i AT ble overtatt i forbindelse med avviklingen av BTS Utvikling AS (BTSU) i 2022.

Kort om selskapet

Virksomhet

AT er et single purpose-selskap som ble etablert i 2009 med formål å utvikle og selge eiendommer, og Bergen tomteselskap AS (BTS) gikk den gang inn på eiersiden. Det ble også på den tiden ansett hensiktsmessig å samarbeide på tvers av kommunegrensene i Bergensregionen. På Askøy var særlig boligutbyggingsområdet på Lønvarden aktuelt. BTS ble spurt om å delta sammen med lokale eiendomsbesittere og et eiendomsselskap, og da særlig i kraft av sin kompetanse innen regulering og tilrettelegging av tomter og infrastruktur. Fra BTS sin side var det naturlig å bidra til politiske ønsker om næringssamarbeid på tvers av kommunegrensene samtidig som prosjektet ble vurdert å være interessant rent kommersielt.

Foruten tomteanskaffelser har AT brukt betydelige midler til opparbeidelse og tilretteleggelser knyttet til infrastruktur som veier, gatelys, gangbroer, fortauer, vann-/avløp, fiberkabler m.m. Gjennom et datterselskap til AT er det inngått en avtale med Bonava Norge AS om salg av det tilrettelagte tomteområdet. Dette forutsetter at rekkefølgekrav knyttet til skolekapasitet innfris. Innfrielse av rekkefølgekravet har tatt betydelig lengre tid enn Askøy kommune tidligere signaliserte. Dette har igjen medført at boligprosjektet er blitt forsinket, og slik sett også slutføringen av salgstransaksjonen med Bonava.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	-	-
Driftsresultat	-87	-94
Ordinært resultat før skatt	6	0
Årsresultat	6	0
Resultat av driften i %	-	-
Totalkapital	93 770	88 618
Bokført egenkapital	8 593	8 586
Soliditet (egenkap.andel)	9,2 %	9,7 %
Antall ansatte	0	0

Eierskapsstrategi

I avviklingsperioden for BTSU mottok selskapet et bud fra JOJ Tertnes Holding AS om kjøp av BTSUs aksjer i AT. Dette kom i tillegg til utkjøp av et aksjonærlån på MNOK 2,4.

På dette tidspunktet var det en viss risiko for at rekkefølgekravene ikke ville bli innfridd, og budet reflekterte denne risikoen. Styret i BTSU vurderte budet å ligge for lavt i forhold til den verdien en mente selskapet hadde, og fant det derfor riktig å avvente et salg av aksjene i AT. Høsten 2022 kom det imidlertid signaler om at rekkefølgekravet knyttet til skolekapasitet kan nærme seg en løsning, og at utbyggingen av området da vil kunne igangsettes. I det øyeblikket skoleproblematikken løses vil avtalen med Bonava kunne sluttføres. I påvente av en slik løsning anses det hensiktsmessig å avvente videre handlinger knyttet til kommunens eierskap i AT.

Griegghallen IKS

Kommunens eierandel: 50 %

Formålet

Formålet er å erverve, eie og leie ut Griegghallen, gnr. 164, bnr. 926 med festerett. Selskapet kan delta som aksjonær i aksjeselskaper tilknyttet virksomheten i Griegghallen samt å inngå avtaler med kommuner og fylkeskommuner, selskaper og virksomheter så fremt dette bidrar til å oppfylle selskapets formål.

Eierforhold

Griegghallen IKS (GIKS) er eid av Bergen kommune og Vestland fylkeskommune med 50 % hver. Selskapets forretningskontor er i Bergen. Det er ingen ansatte i selskapet, og daglig ledelse har blitt ivaretatt gjennom tjenestekjøp.

Kort om selskapet

Virksomhet

GIKS ble opprettet i 2013 for å gi en gunstig finansiering av fornyelse av kulturbygget Griegghallen. Dette med bakgrunn i behovet for utskifting av teknisk og publikumsrettet infrastruktur, herunder å sikre bygget sin funksjonsdyktighet som kulturarena for bl.a. Bergen Filharmoniske Orkester, Festspillene i Bergen og Bergen Nasjonale Opera. Videre er formålet å ta vare på de arkitektoniske kvaliteter ved bygget.

I 2022 startet renovering av glassfasadene som gjennom flere år har vært en utfordring grunnet meget dårlig isolasjonsevne, og dertil høye energikostnader. En kombinasjon av isolering av stålrammene og nye 3-lags glass forventes å gi en energibesparelse på tilnærmet 1 millioner kWt/år. I tillegg oppnås bedre støyisolering og inneklima for brukerne av bygget. GIKS har sikret finansiering av prosjektet gjennom et lån på MNOK 35 i Kommunalbanken, og som skal betjenes gjennom økt husleie fra Griegghallen AS. I tillegg har Enova gitt tilsagn om ENØK-støtte på MNOK 5,4.

GIKS leier ut Griegghallen til selskapet Griegghallen AS, og som har forvaltningsansvaret for bygget, inkludert vedlikeholdsansvaret. GIKS har som hovedoppgave å forvalte låneopptak knyttet til fornyelse av bygget. Selskapet søker om og betjener lånene med tilskuddsmidler samt leieinntekter fra Griegghallen AS. Leieavtalen gjelder fram til 2043, og leietaker har etter dette rett til å få kjøpe bygget.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	14 584	15 520
Driftsresultat	2 381	3 434
Ordinært resultat før skatt	0	-1
Årsresultat	0	-1
Resultat av driften i %	16,3 %	22,1 %
Totalkapital	244 483	257 231
Bokført egenkapital	2 200	2 200
Soliditet (egenkap.andel)	0,9 %	0,9 %
Antall ansatte	0	0

Eierskapsstrategi

Det er utarbeidet en felles eierstrategi for GIKS mellom Bergen kommune og Vestland fylkeskommune, og der bl.a. følgende fremkommer:

«Krav til selskapet si verksemd

Selskapet si verksemd skal til ei kvar tid drivast i samsvar med gjeldande regelverk og selskapsavtalen.

Eigarane forventar at drifta av selskapet er effektiv, at den skjer i samsvar med bedriftsøkonomiske prinsipp, og at alt utarbeidd talmateriale kan dokumenterast og verifiserast via standardmetodikk.

Selskapet sitt føremål og sine rammer skal til ei kvar tid gå fram av selskapsavtalen.

Eigarane viser elles til forventningar om samfunnsansvar, miljø og etikk skildra i eigarane sine eigarskapsmeldingar (tilgjengelege på nett). Selskapet skal m.a. vere tilslutta KS sitt styrevervregister.»

Kommunen anser sitt eierskap i GIKS å være av kulturpolitisk karakter da selskapet har som formål å eie et kulturhus i Bergen.

Rehabiliteringssenteret AiR AS

Kommunens eierandel: 0,05 %

Formål

Rehabiliteringssenteret AiR AS (AiR) har bl.a. som formål drift av et rehabiliteringssenter i spesialhelsetjenesten, der økt arbeidsdeltakelse er det overordnede målet.

Eierforhold

AiRs største eiere er Vinje kommune med 16,1 % aksjer og Norsk Hydro ASA med 15,3 %. Selskapet eier 8,8 % egne aksjer.

Kort om selskapet

Virksomhet

AiR er en helseinstitusjon innenfor spesialisthelsetjenesten som ble stiftet i 1987, og som holder til i Rauland i Vinje kommune (Telemark). Selskapet er en ideell organisasjon som tilbyr rehabiliteringsprogram tilpasset behovene hos ulike pasientgrupper med bl.a. muskel- og skjelettplager, lettere psykiske lidelser og samansatte plager der utmattelse er en av de mest dominerende symptomer.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	90 374	83 345
Driftsresultat	8 918	14 450
Ordinært resultat før skatt	8 964	14 413
Årsresultat	8 964	14 413
Resultat av driften i %	9,9 %	17,3 %
Totalkapital	128 421	127 615
Bokført egenkapital	90 868	88 381
Soliditet (egenkap.andel)	70,8 %	69,3 %
Antall årsverk	70	51

Eierskapsstrategi

Bergen kommune har tidligere forsøkt å selge den ubetydelige aksjeposten på 0,05 % i AiR, men så langt uten å lykkes. I løpet av 2023 vil det på nytt bli tatt kontakt med selskapet med formål å få solgt kommunens aksjepost.

II. Selskaper underlagt Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering

Bergenstriennalen AS

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

Bergenstriennalen AS (Bergenstriennalen) ble opprettet i 2011. Selskapets formål er i hht. vedtektene å arrangere en internasjonal samtidskunsttriennale i Bergen (Bergen Assembly). Bergen Assembly vokste fram av Bergen kommunes kunstplan 2008 – 2017 og er trygt forankret i kunstplanen for det profesjonelle feltet 2018 – 2027. Triennalen er et viktig element i kunstplanens målsetning om Bergen som en attraktiv kunstby der kunstfeltet skal være i forkant internasjonalt. Bergen Assembly presenterer samtidskunst av svært høy kvalitet, til berikelse for kunstscenen og publikum. Triennalen skal tilføre byen internasjonal kompetanse og oppmerksomhet, og være en viktig impuls lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Eierforhold

Bergenstriennalen er organisert som et 100 % kommunalt eid aksjeselskap.

Kort om selskapet

Virksomhet

Bergenstriennalen er et ambisiøst, nyskapende og langsiktig prosjekt som hvert tredje år arrangerer kunstmønstringen Bergen Assembly. Første utgave ble arrangert i 2013 og har vært arrangert hvert tredje år siden, med den foreløpig siste utgave høsten 2022. Virksomheten gjennomføres på flere visningssteder i Bergen og med et stort antall samarbeidspartnere. Bergen Assembly 2019 viste utstillinger ved fem visningssteder i Bergen, i tillegg til å ta i bruk offentlige rom slik som Bergensavisen, Kulturhistorisk Museum, utestedet Folk og Røvere, Vågsallmenningen, i Botanisk hage på Milde og besøksgården Langegården. Det ble arrangert 225 arrangementer inkludert foredrag/samtaler, performance, workshops, konserter, filmvisninger og formidlingsarrangementer. Av disse må 144 regnes som unike produksjoner. Bergen Assembly er nå etablert som et av de virkelig spennende prosjektene i den internasjonale kunstverdenen, med stor publikumsinteresse og anerkjennelse for kunstnerisk kvalitet og vilje til å utfordre og eksperimentere. Det er en utfordring å befeste og videreutvikle dette, noe som vil kreve forutsigbare og tilstrekkelige økonomiske rammer for driften i årene som kommer. 2022-utgaven foregår i skrivende stund, og vises ved 7 arenaer / institusjoner i Bergen.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	5 474	4 678
Driftsresultat	-50	0
Ordinært resultat før skatt	0	19
Årsresultat	0	19
Resultat av driften i %	0 %	0,4 %
Totalkapital	10 429	4 580
Bokført egenkapital	273	-1 020
Soliditet (egenkap.andel)	2,6	-22,3
Antall årsverk	5	3,5

Eierskapsstrategi

Det forventes at selskapet driver effektivt og etter gjeldende prinsipper for god selskapsdrift. Kommunen anser sitt eierskap i Bergenstriennalen å være av kulturpolitisk karakter da selskapet driver en kunstfaglig virksomhet. Bergen kommune forventer at selskapet holder høy kunstfaglig kvalitet på sin virksomhet og at Bergen Assembly markerer seg internasjonalt og utforsker biennaleformatet.

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av Bergenstriennalen foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen. Fra tid til annen vil det imidlertid kunne oppstå situasjoner og saker hvor det kan være behov for kontakt av formell eller uformell karakter mellom ansvarlig byråd, Seksjon for kunst og kulturutvikling og selskapet. Kommunen vil fortsatt ta initiativ til uformelle samtaler og møter med selskapet i fremtiden dersom relevante og overordnede problemstillinger ønskes tatt opp, enten av selskapet selv eller kommunen. Bergenstriennalen er imidlertid et forholdsvis lite og oversiktlig driftsselskap som forvalter kommunens kunstfaglige drift av en internasjonal triennale innen samtidskunst, og en ser derfor ikke behov for at det avholdes regulære møter mellom selskapet og kommunen utover generalforsamlingene.

Bergen kommunale kystkultursenter AS

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

Bergen kommunale kystkultursenter AS (Kystkultursenteret) sitt formål er å fremme kystkultur og kystkulturelle aktiviteter, og være et redskap for å gjennomføre kystkulturpolitikk vedtatt av Bergen kommune. Kystkultursenteret er hovedanlegg i Bergen for frivillig kystkultur og fartøyvern og virksomhet knyttet til dette, et kompetansesenter for kystkultur i samspill mellom frivillighet og profesjonelle utøvere.

Eierforhold

Kystkultursenteret har Bergen kommune som eneste aksjonær. Selskapet ble stiftet i 2006 under navnet Fellesenheten ved Sandviksboder kystkultursenter AS. I 2016 skiftet selskapet navn til Bergen kommunale kystkultursenter AS. Selskapet har 4 ansatte.

Kort om selskapet

Virksomhet

Kystkultursenteret forvalter Sandviksboder 15-17, utearealet og havnen, og har kontorfellesskap med Museum Vest, avdeling Norges Fiskerimuseum i Sandviksboder 20. Havnen ved kystkultursenteret er et utstillingsvindu for verneverdige og vernede fartøy. Bergen og Hordaland har landets største flåte av veteranskip, i tillegg til en mangfoldig flåte med veteranbåter av ulik størrelse.

Det arbeides med å etablere «Bergen Nasjonale Veteranskipshavn».

Det er etablert frivilligsentral i Kystkultursenteret, og det er ca. 3000 aktive frivillige med referanse og tilknytning til senteret gjennom lag og organisasjoner som Sandviken Kystlag, langskiplaget Haakon Haakonsen, Veteranskipslaget Fjordabåten m. fl., samt at redningsselskapets etablering av nye tilbud i Kystkultursenteret er med på å trekke unge inn i aktivitetene. Det arrangeres årlige publikumsarrangementer bl.a. i samarbeid med Bymuseet og Norges Fiskerimuseum. «Beffen»-ruten mellom Vågen og Kystkultursenteret har ca. 5700 reisende i løpet av sesongen.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	3 523	3 374
Driftsresultat	-120	289
Ordinært resultat før skatt	-135	280
Årsresultat	-135	280
Resultat av driften i %	-3,4%	8,6 %
Totalkapital	2 077	2 051
Bokført egenkapital	469	604
Soliditet (egenkap.andel)	22,6 %	29,4 %
Antall årsverk	2,7	2,7

Eierskapsstrategi

Det forventes at selskapet driver effektivt og etter gjeldende prinsipper for god selskapsdrift. Kommunen anser sitt eierskap i Kystkultursenteret å være av kulturpolitisk karakter da selskapet driver en kulturfaglig virksomhet. Bergen kommune forventer at selskapet holder høy kulturfaglig kvalitet på sin virksomhet og markerer seg regionalt og nasjonalt som en kunnskaps- og kulturvirksomhet, med stor samfunnsrelevans for både besøkende publikum og for aktivt deltagende i kystkultursenteret.

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av Kystkultursenteret foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen. Fra tid til annen vil det imidlertid kunne oppstå situasjoner og saker hvor det kan være behov for kontakt av formell eller uformell karakter mellom ansvarlig byråd, Seksjon for kunst og kulturutvikling og selskapet. Eksempel på dette er vedlikeholdsproblematikken av de kommunale kaiene utenfor Kystkultursenteret. Kommunen vil fortsatt ta initiativ til uformelle samtaler og møter med selskapet i fremtiden dersom relevante og overordnede problemstillinger ønskes tatt opp, enten av selskapet selv eller kommunen.

Buzz AS

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

Buzz AS (Buzz) er et investeringsselskap hvis formål er å investere i, eller å låne ut midler til selskap med virksomhet innen musikkbransjen i Bergen. Selskapet skal med dette bidra til å styrke og profesjonalisere driften av selskapene og over tid bidra til å styrke en lokal musikkindustri.

Eierforhold

Buzz er et heleid aksjeselskap av Bergen kommune.

Kort om selskapet

Virksomhet

Buzz driftes av Brak. Buzz ble opprettet i 2011, og har siden starten investert i selskaper som MADE, HiHat, OIID, Vibble m. flere. Ved å investere i ulike musikkteknologiske bedrifter og musikkelskaper, tilføres egenkapital og forretningskompetanse til selskap som er viktige for videreutvikling og styrking av musikkbransjen i Bergensregionen.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	813	566
Driftsresultat	272	136
Ordinært resultat før skatt	1295	1324
Årsresultat	1295	1324
Resultat av driften i %	33,5 %	24 %
Totalkapital	10 583	9 628
Bokført egenkapital	5 370	4 075
Soliditet (egenkap.andel)	50,7 %	42,3 %
Antall ansatte	0	0

Eierskapsstrategi

Det forventes at selskapet driver effektivt og etter gjeldende prinsipper for god selskapsdrift. Kommunen anser sitt eierskap i Buzz å være av kulturpolitisk karakter da selskapet driver en kulturfaglig virksomhet med formål å styrke næringsdimensjonen i musikkbransjen. Bergen kommune forventer at selskapet holder høy kvalitet på sin virksomhet og kan tilby musikkelskaper både kompetent kapital og risikovillig kapital slik at musikkens verdikjede styrkes. Kommunens formelle eierskapsoppfølging av Buzz foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen. Fra tid til annen vil det imidlertid kunne oppstå situasjoner og saker hvor det kan være behov for kontakt av formell eller uformell karakter mellom ansvarlig byråd, Seksjon for kunst og kulturutvikling og selskapet. Eksempel på dette er utvikling av musikkelskaper innenfor musikkteknologi og Buzz sitt oppdrag overfor slike selskaper. Ved større snuoperasjoner vil det bli avholdt eiermøter og evt. ekstraordinære generalforsamlinger.

Mediefondet Zefyr AS

Kommunens eierandel: 50 %

Formål

Selskapets formål er å yte tilskudd og investere i audiovisuelle produksjoner. Mediefondet Zefyr AS (Zefyr) skal, både kvalitativt og kvantitativt, fremme audiovisuell produksjon og aktivitet i Hordaland og Rogaland, samt i regioner der selskapet har økonomiske samarbeidspartnere, og utvikle finansieringsgrunnlaget for audiovisuelle produksjoner i Virksomhetsområdet. Selskapets formål er ideelt og kulturelt, men private investorer forutsetter avkastning på sine investeringer.

Eierforhold

Pr. 31.12.2017 var Bergen kommunes eierandel i selskapet 56,53 % og Rogaland fylkeskommunes eierandel 43,47 %. Etter vedtak i ordinær generalforsamling 16.04.2018 eier Bergen kommune 50 % og Rogaland fylkeskommune 50 %.

Kort om selskapet

Virksomhet

Zefyr forvalter Bergen kommunes og Rogaland fylkeskommunale investeringsmidler, statlig kapital som mottas årlig fra Norsk Filminstitutt, samt kapital fra private investorer. Zefyr er landets desidert største investeringsselskap for toppfinansiering av kinofilm, TV-drama og dataspill.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	23 175	25 914
Driftsresultat	949	-3 383
Ordinært resultat før skatt	1 048	-1 550
Årsresultat	1 048	-1 550
Resultat av driften i %	4,1 %	-13,1 %
Totalkapital	78 252	84 859
Bokført egenkapital	28 044	26 996
Soliditet (egenkap.andel)	35,8 %	31,8 %
Antall årsverk	3	3

Eierskapsstrategi

Det forventes at selskapet driver effektivt og etter gjeldende prinsipper for god selskapsdrift. Kommunen anser sitt eierskap i Zefyr å være av kulturpolitisk karakter da selskapet driver en kulturfaglig virksomhet med formål å styrke næringsdimensjonen i filmbransjen. Bergen kommune forventer at selskapet holder høy kvalitet på sin virksomhet og kan tilby filmselskaper både risikovillig kapital og investeringstilskudd som bidrar til å øke antall filmproduksjoner i regionen og høyner sysselsetting innen filmbransjen. Kommunens formelle eierskapsoppfølging av Zefyr foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen. I løpet av et driftsår krever oppfølging av eierskapet jevnlig håndtering av situasjoner og saker med behov for kontakt av formell eller uformell karakter mellom ansvarlig byråd, Seksjon for kunst og kulturutvikling og selskapet. Eksempel på dette er utvikling av nye retningslinjer for filmstøtte og endrede vilkår fra Norsk Filminstitutt. Ved større snuoperasjoner vil det bli avholdt eiermøter og evt. ekstraordinære generalforsamlinger.

Det avholdes for øvrig jevnlig partsmøter med øvrige kommuner og fylkeskommuner som ikke er eiere av selskapet, men som yter driftstilskudd mot diverse ytelser fra selskapet.

Vestnorsk Filmsenter AS

Kommunens eierandel: 50 %

Formål

Kjernevirksomheten i selskapet er å forvalte tilskudd til og bidra til utvikling av kortfilm og dokumentarfilm og manusutvikling av spillefilm/tv-serier. Vestnorsk Filmsenter AS (VF) er et regionalt filmsenter som også drifter Western Norway Film Commission. Ansvarlig for bransjeutvikling og profesjonalisering.

Eierforhold

VF er et aksjeselskap eid av Bergen kommune (50 %) og Hordaland fylkeskommune (50 %), med samarbeidsavtaler med Møre og Romsdal fylkeskommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune. Med bakgrunn i bystyres vedtak 30.03.2022, sak 64/22 er det påbegynt en prosess med salg av aksjer til Møre og Romsdal slik at eierforholdet vil endres til 3 eierparter. Salget vil gjennomføres før årsskiftet 2022 – 2023. Når det gjelder fordelingen av aksjene, skjer dette konkret ved at det fullstendige antallet aksjer oppjusteres fra 50 til 60 og disse deles på tre. I tillegg blir den totale aksjekapitalen nedjustert fra 100 000 til 99 000 kr. Pålydende verdi per aksje blir da 1650 kr, og hver eier vil eie aksjer verdt til sammen 33 000 kr. I tråd med dette selger både Bergen kommune og VLFK aksjer for 16 500 kr til MRFK.

Praktisk vil et tredelt eierskap blant annet medføre at Bergen kommune får en tredjedel av stemmene på generalforsamlingen, istedenfor halvparten av stemmene, slik BK har i dag. De fleste generalforsamlingsavgjørelsene krever vanlig flertall, noe som betyr at enighet mellom minst to av de tre eierne, i de aller fleste tilfellene, vil være tilstrekkelig. Vedtektsendringer krever tilslutning fra minst to tredjedeler av stemmene som er representerte på den aktuelle generalforsamlingen.

Kort om selskapet

Virksomhet

VF forvalter tilskudd og bidrar til utvikling av kortfilm og dokumentarfilm, og manusutvikling av spillefilm/tv-serier. Videre utvikler og arrangerer VF kompetansehevende tiltak for bransjen samt tiltak for barn og unge, og er en viktig bidragsyter til utviklingen av filmbransjen på Vestlandet. Selskapet forvaltet i 2017 kr 10,7 millioner fra Kulturdepartementet til produksjon av kort- og dokumentarfilm, samt 7 millioner fra eiere og regionale samarbeidspartnere til drift, manus- og prosjektutvikling og bransjeutviklende tiltak. Western Norway Film Commission er også en del av VF.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	22 926	22 901
Driftsresultat	82	- 53
Ordinært resultat før skatt	127	43
Årsresultat	127	43
Resultat av driften i %	0,4 %	-0,2 %
Totalkapital	21 291	19 980
Bokført egenkapital	850	723
Soliditet (egenkap.andel)	4,0 %	3,6 %
Antall årsverk	6,6	6,3

Eierskapsstrategi

Det forventes at selskapet driver effektivt og etter gjeldende prinsipper for god selskapsdrift. Kommunen anser sitt eierskap i VF å være av kulturpolitisk karakter da selskapet driver en kulturfaglig virksomhet med formål å styrke utvikling av filmbransjen innenfor kort- og langfilm- og serieformatet. Bergen kommune forventer at selskapet holder høy kvalitet på sin virksomhet og kan tilby filmskapere og manusforfattere god veiledning og gode virkemidler. Videre er Bergen kommune opptatt av at VF realiserer Bergen kommunes filmmelding (som skal rulleres i Kunstplanen for det profesjonelle feltet 2018-2027) på en god måte.

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av VF foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen. I løpet av et driftsår krever oppfølging av eierskapet jevnlig håndtering av situasjoner og saker med behov for kontakt av formell eller uformell karakter mellom ansvarlig byråd, Seksjon for kunst og kulturutvikling og selskapet. Eksempel på dette er endrede vilkår fra Norsk Filminstitutt. Ved større snuoperasjoner eller utfordringer vil det bli avholdt Eiermøter og evt. ekstraordinære generalforsamlinger.

Det avholdes for øvrig jevnlig partsmøter med øvrige kommuner og fylkeskommuner som ikke er eiere av selskapet, men som yter driftstilskudd mot diverse ytelser fra selskapet.

Grieghallen AS

Kommunens eierandel: 33,80 %

Formål

Formålet med selskapet er å drifte Grieghallen, som er byens storstue for kulturopplevelser, messer og konferanser. I tillegg til drift av tiliggende kontor- og forretningslokaler.

Eierforhold

Bergen kommune eier Grieghallen AS (33,80 %) sammen med Musikkelskapet Harmonien (26,8 %), Den Nationale Scene AS (19,7 %) og Festspillene i Bergen (19,7 %).

Kort om selskapet

Virksomhet

Grieghallen AS leier ut areal til kulturelle aktører som formidler kulturelle opplevelser som trenger større scenekapasitet og publikumsseter. Videre leies Grieghallen ut til messer, konferanser mm. Bergen Filharmoniske Orkester har sin arbeids-, øvings – og formidlingsplass i Grieghallen. I tillegg leier andre kulturinstitusjoner kontorlokaler i bygget.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	80 231	66 113
Driftsresultat	587	2 183
Ordinært resultat før skatt	1 840	3 443
Årsresultat	1 396	3 443
Resultat av driften i %	0,7 %	3,3 %
Totalkapital	159 662	155 298
Bokført egenkapital	41 487	40 091
Soliditet (egenkap.andel)	26,0 %	25,8 %
Antall ansatte	16	16

Eierskapsstrategi

Det forventes at selskapet driver effektivt og etter gjeldende prinsipper for god selskapsdrift. Kommunen anser sitt eierskap i Grieghallen AS å være av kulturpolitisk karakter da selskapet i hovedsak driver en kulturfaglig virksomhet. Bergen kommune forventer at selskapet tilrettelegger for kulturaktører som vil formidle i Grieghallen, og at Grieghallen forblir en storstue for kulturbyen Bergen.

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av Grieghallen AS foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen.

Fra utstillingen Illusjoner og virtual reality
på Vil Vite. Foto: Thor Brødreskift

Bergen Vitensenter AS

Kommunens eierandel: 29,56 %

Formål

Bergen Vitensenter AS, best kjent som merkevaren VilVite, er Norges største regionale vitensenter. Under visjonen «*En framtid der alle er oppdagere og skapere*» er virksomhetens oppdrag å øke folks realfagskapital og innovasjonsevne gjennom engasjerende og interaktiv utforskning.

Eierforhold

Bergen kommune er Bergen Vitensenter AS sin største aksjonær med 29,56% av aksjene. Andre store aksjeeiere er Høgskulen på Vestlandet, Universitetet i Bergen og Vestland fylkeskommune, som hver eier 19% av aksjene. Selskapet ble stiftet i 2005.

Kort om selskapet

Virksomhet

De overordnede målene for Bergen Vitensenter AS er å øke folks kunnskap, holdninger, ferdigheter og erfaringer innen realfag, styrke folks evne til å ta kunnskapsbaserte og bærekraftige valg og delta i samfunnsdebatten, inspirere til en yrkesvei med realfagene og styrke folks innovasjonsevne ved å spille på et mangfold av evner, interesser og kreativitet.

VilVite hadde ca. 40 000 besøkende i 2021. I tillegg leverte de oppsøkende tilbud for ca. 17 000. Ca. 20 000 av totalbesøket var skolebesøk og 37 000 var fritidsbesøk. Barn og ungdom utgjorde 2/3 av besøket og voksne 1/3.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	45 221	50 707
Driftsresultat	-742	-686
Ordinært resultat før skatt	-713	-546
Årsresultat	-713	-546
Resultat av driften i %	-1,6 %	-1,4 %
Totalkapital	39 299	32 240
Bokført egenkapital	12 724	13 437
Soliditet (egenkap.andel)	32,4 %	41,7 %
Antall årsverk	41	40

Eierskapsstrategi

Det forventes at selskapet driver effektivt og etter gjeldende prinsipper for god selskapsdrift. Kommunen anser sitt eierskap i Bergen Vitensenter AS å være av kulturpolitisk karakter da selskapet driver en kunnskaps- og opplevelsesfaglig virksomhet. Bergen kommune forventer at selskapet holder høy kvalitet på sin virksomhet og at Bergen Vitensenter AS fremstår som en regional, samfunnsrelevant institusjon.

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av Bergen Vitensenter AS foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen. Fra tid til annen vil det imidlertid kunne oppstå situasjoner og saker hvor det kan være behov for kontakt av formell eller uformell karakter mellom ansvarlig byråd, Seksjon for kunst og kulturutvikling og selskapet.

Den Nationale Scene AS

Kommunens eierandel: 16,67 %

Formål

Den Nationale Scene AS (DNS) er et programmerende, produserende og formidlende teaterhus som skal nå ut til et bredt publikum, men også formidle smalere scenekunstuttrykk, sørge for innholdsproduksjon med samfunnsrelevans, samt ivareta språklig historikk og utvikling.

Eierforhold

DNS er et aksjeselskap som eies 2/3 av staten og resten er delt mellom fylkeskommunen og kommunen. Bergen kommunes eierandel er 16,67 %.

Kort om selskapet

Virksomhet

Siden 1993 har DNS hatt status som nasjonalt teater. DNS er hundre prosent statlig finansiert, og er et teaterhus som produserer og formidler ulike teateroppsetninger for et bredt publikum, men som også formidler smalere scenekunstuttrykk, sørger for innholdsproduksjon med samfunnsrelevans samt ivaretar språklig historikk og utvikling. Teateret har en stor administrasjon, sceneteknisk avdeling, malersal og systue.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	159 942	159 050
Driftsresultat	11 952	9 518
Ordinært resultat før skatt	12 630	9 850
Årsresultat	12 630	9 850
Resultat av driften i %	7,5 %	6,0 %
Totalkapital	214 201	97 508
Bokført egenkapital	75 516	62 886
Soliditet (egenkap.andel)	35,3%	64,5%
Antall årsverk	134	120

Eierskapsstrategi

Det forventes at selskapet driver effektivt og etter gjeldende prinsipper for god selskapsdrift. Kommunen anser sitt eierskap i DNS å være av kulturpolitisk karakter da selskapet driver en kunst- og kulturfaglig virksomhet. Bergen kommune forventer at selskapet holder høy kunstfaglig kvalitet på sin virksomhet og at DNS åpner for samarbeid med det frie scenekunstheltet i Bergen.

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av DNS foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen. Fra tid til annen vil det imidlertid kunne være behov for å drøfte faglige prosjekter direkte med DNS eller kunstpolitisk utvikling på scenekunstheltet, og i slike tilfeller tar Bergen kommune v/ fagavdeling for kunst og kulturutvikling kontakt med selskapet.

Carte Blanche AS

Kommunens eierandel: 15 %

Formål

Kompaniets mål er å være en pioner innenfor nyskaping, presentasjon og utvikling av samtidsdans i Norge og utlandet.

Eierforhold

Carte Blanche AS (Carte Blanche) – Norges nasjonale kompani for samtidsdans (1989) eies av staten (70 %), Hordaland fylkeskommune (15 %) og Bergen kommune (15 %).

Kort om selskapet

Virksomhet

Kompaniet turnerer årlig i Norge og internasjonalt. Ensemblet består av 12 til 15 dansere fra hele verden, som alle kjennetegnes av å ha et svært høyt teknisk nivå, en sterk sceneutstråling og en egen skaperevne. Carte Blanche har også en teknisk avdeling, og administrasjon og et eget helseteam. Kompaniet har arbeidet med norske og internasjonalt anerkjente koreografer, og arbeider med kunstnere som har et kritisk blikk på samfunnet og evner å uttrykke dette gjennom dansekunsten. Carte Blanche gir også andre kunstnere mulighet til å vokse gjennom å gi dem tilgang til de privilegiene et offentlig eiet kompani har til rådighet.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	45 739	42 929
Driftsresultat	3 496	-233
Ordinært resultat før skatt	3 852	50
Årsresultat	3 852	50
Resultat av driften i %	7,6 %	-0,5 %
Totalkapital	32 446	27 261
Bokført egenkapital	12 473	8 621
Soliditet (egenkap.andel)	38,4%	31,6%
Antall årsverk	32	34

Eierskapsstrategi

Det forventes at selskapet driver effektivt og etter gjeldende prinsipper for god selskapsdrift. Kommunen anser sitt eierskap i Carte Blanche å være av kulturpolitisk karakter da selskapet driver en kunstfaglig virksomhet. Bergen kommune forventer at selskapet holder høy kunstfaglig kvalitet på sin virksomhet og at Carte Blanche markerer seg både nasjonalt og internasjonalt innenfor samtidsdans/scenekunst.

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av Carte Blanche foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen. Fra tid til annen vil det imidlertid kunne oppstå situasjoner og saker hvor det kan være behov for kontakt av formell eller uformell karakter mellom ansvarlig byråd, Seksjon for kunst og kulturutvikling og selskapet. Eksempel på dette er prosjektet Sentralbadet som scenekunsthuss. Kommunen vil fortsatt ta initiativ til uformelle samtaler og møter med selskapet i fremtiden dersom relevante og overordnede problemstillinger ønskes tatt opp, enten av selskapet selv eller kommunen. Carte Blanche er imidlertid et forholdsvis lite og oversiktlig driftsselskap som utvikler og formidler samtidsdans, og en ser derfor ikke behov for at det avholdes regulære møter mellom selskapet og kommunen utover generalforsamlingene.

Biblioteksentralen SA

Kommunens eierandel: 4,66 %

Formålet

Hovedformålet for Biblioteksentralen SA (BS) er å være serviceorgan for, og hovedleverandør av produkter og tjenester til offentlige bibliotek, skoler og andre offentlige institusjoner.

Eierforhold

BS er et ideelt samvirkeforetak etablert ved Kgl. Res. i 1951. Biblioteksentralen er i hovedsak eid og styrt av kommuner og fylkeskommuner. Kommunens Sentralforbund og Norsk bibliotekforening har også små eierandeler. Bergen kommune har 4,66 % eierandel.

Kort om selskapet

Virksomhet

BS tilbyr bøker/medier, digitale medier, bibliografisk informasjon, publikasjoner og selvbetjeningsløsninger, medier til bibliotek og andre offentlige institusjoner. BS er morselskapet i BS konsern som i tillegg består av datterselskapene BS Eiendom AB20 (heleid), BS Undervisning (heleid), Norsk Bibliotektransport (heleid) og BS Eurobib (eid 50 prosent). Gjennom datterselskapene tilbyr BS skolebøker, dataløsninger, materiell og innredningsløsninger samt logistikk- og transporttjenester. Bibliotekenes Hus er felles merkenavn for virksomheten i BS konsern.

Økonomiske nøkkeltall - konsern

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	1 020 050	730 391
Driftsresultat	26 947	8 416
Ordinært resultat før skatt	18 682	-1 095
Årsresultat	10 613	- 6 161
Resultat av driften i %	2,6 %	1,2 %
Totalkapital	562 292	540 315
Bokført egenkapital	283 080	272 467
Soliditet (egenkap.andel)	50,3 %	50,4 %
Antall årsverk	143	127

Eierskapsstrategi

BS skal drives etter vanlige bedriftsøkonomiske prinsipper, slik at det skapes økonomisk trygghet og utviklingsmuligheter og slik at medlemmenes interesser ivaretas på beste måte. BS har ikke økonomisk fortjeneste i seg selv som formål for virksomheten - herunder heller ikke for medlemmene. All fortjeneste går tilbake til utvikling av tjenester og produkter. Medlemmenes ansvar er begrenset til andelskapitalen.

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av BS foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen.

III. Selskaper underlagt Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling

Vann Vest AS

Kommunens eierandel: 3,4%

Formål

Selskapets formål er å være en samarbeidsorganisasjon for eierne. Selskapet skal fremme samarbeid og kompetanseutvikling, gjennom å utføre og tilrettelegge for erfaringsutveksling, opplæring og informasjonsvirksomhet. Selskapet skal utføre og formidle tjenester, knyttet til vann- og avløpsvirksomhet.

Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler med eller delta i andre foretak i den grad dette er formålstjenlig.

Eierforhold

Vann Vest AS er et interkommunalt samarbeidsselskap som er eiet av 29 kommuner med lik eierandel.

Kort om selskapet

Virksomhet

Selskapet har spesielt fokus på opplæring og erfaringsutveksling for VA-personell hos eierkommunene. Det har også et godt samarbeid med Norsk Vann i forbindelse med blant annet arrangering av VA-kurs på Vestlandet. Selskapet skal utføre og formidle tjenester som drift og videreutvikling av akkreditert prøvetaking, arrangere kurs og fagtreff, bistå kommunene med koordinering, utforming og oppfølging av miljøundersøkelse, bistand og hjelp til ROS, beredskapsøvelser, VA-normer, og vassdragsteknisk ansvarlig (VTA).

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	10 962	60
Driftsresultat	376	-444
Ordinært resultat før skatt	378	-444
Årsresultat	378	-444
Resultat av driften i %	3,4 %	-
Totalkapital	6 537	1 039
Bokført egenkapital	43	-345
Soliditet (egenkap.andel)	0,7 %	-33,2 %
Antall ansatte	5	0

Eierskapsstrategi

Gjennom sitt eierskap i Vann Vest AS skal Bergen kommune, med sitt store og kompetente fagmiljø, kunne bidra til kompetansedeling og samarbeid innenfor vann- og avløpssektoren med de andre eierkommunene i regionen.

IV. Selskap underlagt Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett

ADO arena drift AS

Kommunens eierandel: 100 %

Formål

ADO arena drift AS er opprettet for å levere løpende tjenester til Bergen kommune for drift av ADO arena. Videre er formålet å legge til rette for at Bergen kommunes oppgaver i anlegget blir gjennomført på en systematisk, målrettet og kosteffektiv måte. Dette skal være styrende for selskapets virksomhet. Selskapet er uten eget økonomisk formål.

Eierforhold

ADO arena drift AS (tidl. Hellen AS) ble etablert 9. desember 2013, og anlegget ble offisielt åpnet for publikum 24. oktober 2014. ADO arena drift AS ble etablert for politisk styring og oppfølging av virksomheten. Byrådet er politisk ansvarlig for innhold, omfang og oppgaveløsninger ved anlegget. Selskapet er organisert i et AS heleid av Bergen kommune. Forholdet mellom de to partene går igjennom en tjenesteleveringsavtale med forankring i en oppdragsavtale. Gjennom oppdragsavtalen vil kommunen kunne sikre at virksomheten har tilstrekkelig oppmerksomhet mot basisvirksomheten med utgangspunkt i de bevilgninger som årlig stilles til disposisjon.

Bergen kommune skal finansiere basisvirksomheten i ADO arena drift AS gjennom tydelige bestillinger og målsettinger, og gjennom oppfølgingsrutiner/systemer som sjekker hvilke resultater som nås til enhver tid. Gjennom kontinuerlig oppfølging av oppdragsavtalen er det innenfor de overordnede rammer lagt til rette for en styring som er med å skape motiverte ansatte, og som derved er med å bidra til å etablere rom for initiativ og skaperkraft i organisasjonen.

Kort om selskapet

Virksomhet

Det er byrådsavdeling for finans, næring og eiendom (BFNE) som står som formell eier av anlegget ADO arena, og det bygningsmessige driftsansvaret forvaltes av Etat for bygg og eiendom underlagt denne byrådsavdelingen. Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett (BBSI) er leietaker og ansvarlig for virksomheten i anlegget, og representerer Bergen kommune som oppdragsgiver overfor driftsselskapet.

Det ble 15. juni 2015 inngått en driftsavtale, også kalt oppdragsavtale. Selskapet drifter anlegget i dag basert på den reforhandlede avtalen som ble inngått i 2016. I 2018 overtok AdO arena driften av Nordnes Sjøbad. Det er et historisk sesongbad som ble bygget i 1910, og overtatt av Bergen kommune i 1920. Det ble drevet som et sommersesongbad i 107 år, og de siste fem årene har en også hatt vinterbading som et tilbud noen dager i uken.

I tillegg har selskapet overtatt ansvaret for Sandviken Sjøbad fra 2020.

I oppdragsavtalen er det lagt til rette for å gi publikum gode rammer for aktivitet i tillegg til å legge til rette for organisert idrett på et høyt nivå, samt fremme svømme- og stupeopplæring. ADO er også erstatningsbasseng når kommunale basseng rehabiliteres. Driftsselskapet skal sikre at tilbudet er trygt, tilpasset, tiltalende og trivelig. ADO arena drift AS sine pilarer er sikkerhet, renhold og service som alltid ligger i bunn. Selskapet skal løse oppdraget målrettet og kostnadseffektivt, innenfor den økonomiske rammen avtalen setter.

Styret og administrasjonen har iverksatt en ny strategiplan fra og med 2018. Strategiplanen er blitt implementert ved å inngå avtaler med en rekke lag og frivillige organisasjoner, samt søke faglig samarbeid både lokalt og nasjonalt.

I tillegg er ADO arena drift AS meldt inn i ulike faglige fagfora som f. eks Badelandene, Bad, park og idrett og Dansk svømmebad teknisk forening. Videre er det inngått samarbeid med Livredningsselskapet og Redningsselskapet. For å kunne drive mest mulig effektivt og få stordriftsfordeler så søkte selskapet om å få utvidet ansvar ved å drifte de to historiske sjøbadene. Dette var et ledd i strategien. For å kunne opprettholde det interne utviklingsorienterte miljøet har en i flere år jobbet med interne visjoner, kultur og verdier hvor alle ansatte er inkludert.

Det er viktig for ADO arena drift AS å synliggjøre alle de gode tjenestene som tilbys og få flere innbyggere til å etterspørre de ulike tjenestene som tilbys. Dette gjøres både via nett, SOME og via media.

Innovasjon og digitalisering

I perioden 2020 - 2021 hadde selskapet stort fokus på kundereisen og det å skape gode løsninger for alle gjester. ADO arena drift AS har oppgradert en løsning for håndtering av booking av kurs, og har fått nye nettsider både på ADO arena og på Nordnes Sjøbad. Det er utviklet gode nett-tjenester for kjøp av abonnement, samt at egen nettbutikk er på plass. ADO legger ut data som viser temperaturer i alle basseng, samt dagbesøk og årsbesøk. For Nordnes Sjøbad vises også temperaturer i sjø og luft.

Aktiviteter i ADO arena

I 2022 åpnet ADO arena 15. januar, etter å ha vært nedstengt helt eller delvis syv ganger under pandemien. Sommeren 2022 var ADO arena stengt åtte uker grunnet planlagt omfattende vedlikeholdsarbeid i regi av Etat for bygg og eiendom i Byrådsavdeling for klima, miljø og samferdsel (BKMS).

ADO arena hadde fra åpning i 2014 til 2019 stigende besøkstall, og i 2019 kom det 365 000 besøkende. Pandemien i 2020 og 2021 med stengte anlegg gjorde av besøket gikk ned, men for 2023 regner en med at en er tilbake på samme nivå som i 2019.

I 2020 overtok ADO arena Norges Svømmeforbund sin lenge innarbeidede folkehelse-kampanje «Svøm Langt». ADO arena videreutviklet denne, og laget en ny nettside, samt utviklet en kommunikasjonsstrategi ved hjelp av sosiale medier og nasjonale sponsorer. De siste årene har 70-80 ulike svømmeanlegg og flere tusen deltakere fra hele Norge deltatt. ADO arena er Norges hovedanlegg i svømming, og med den bakgrunn er det naturlig å ta dette ansvaret.

Skolesvømmingsprosjektet «Svøm Bergen» i regi av Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett (BBSI), Norges Svømmeforbund og svømmeklubbene i Bergen har vært en stor suksess. I snitt har ca. 1100 skolebarn på 3. og 4. trinn fått sin svømmeundervisning her hver uke i 2022. Det er en prioritert oppgave for ADO arena å tilrettelegge for skolesvømming i anlegget.

Det er seks svømmeklubber og en stupeklubb som trener fast i anlegget. I tillegg har undervannsrugby og kajakkpolo fast treningstid.

Landslaget i Triatlon som for tiden er best i verden, med utøvere som har OL-gull, flere VM-gull, samt en rekke andre seire og sterke resultater i verdensserien trener her daglig.

Elitesatsingen til Norges Svømmeforbund har hatt fast tilhold i Bergen siden ADO arena åpnet i 2014, og det arrangeres flere ulike landslagssamlinger årlig i ADO arena. I tillegg har to svenske landslagsvømmere fast tilhold i Bergen, og begge har medaljer fra Euromesterskapet i svømming i 2022.

Det blir hvert år arrangert NM i ADO arena, noen år flere NM, samt Nordiske mesterskap. I 2022 ble det arrangert landsfinale i stup, NM for ungdom i svømming, samt Nordisk mesterskap i både svømming og stup. I tillegg ble landsstevne i svømming for utviklingshemmende arrangert. Av andre store stevner må nevnes Bergen Open i stup med 14 ulike deltakende nasjoner, og like mange deltakende nasjoner i Bergen Swim Festival. I tillegg ble noen regionale stevner arrangert i 2022.

Det stevnet som hvert år har flest betalende tilskuere er Bergen Døds. Her fylles tribunen for å se dristige kvinner og menn som hiver seg ut fra ti-meteren for å lande i bassenget på spektakulære måter til et kult lys- og lydshow.

Kursaktiviteten for 2022 er tilbake på 2019 nivå med ca. 1 000 kursdeltakere i uken. Det ble i 2022 satset mye på å øke kursaktiviteten, og gjestene har nå et mye større og bredere utvalg av kurs å velge i. Det er spesielt tatt høyde for kurs som fremmer folkehelsen. I 2022 har ADO arena i tillegg hatt fokus på kurs for minoritetsspråklige. Her er formålet både inkludering og sikkerhet. Mange med minoritetsbakgrunn har forhøyet risiko for å komme ut for ulykker i basseng og i sjø grunnet manglende svømmeferdigheter. Det jobbes aktivt for å forbygge ulykker i denne gruppen i samarbeid med ulike frivillige organisasjoner.

Amalie Skam videregående skole holder til i samme bygg med over 1050 elever og 120 ansatte. Gjennom flere år er det utviklet et godt samarbeid mellom skole og ADO arena, noe som har gitt positive synergier av «samboerskapet».

Økonomiske nøkkeltall for ADO arena drift AS

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	30 318	29 929
Driftsresultat	627	603
Ordinært resultat før skatt	622	546
Årsresultat	622	546
Resultat av driften i %	2,1 %	2,0 %
Totalkapital	21 504	11 537
Bokført egenkapital	5 234	4 612
Soliditet (egenkap.andel)	24,3 %	40,0 %
Antall årsverk	35,32	35

Eierskapsstrategi

Kommunens formelle eierskapsoppfølging av ADO arena drift AS foregår gjennom utøvelsen av generalforsamlingsfunksjonen. Fra tid til annen vil det imidlertid kunne oppstå situasjoner og saker hvor det kan være behov for en viss kontakt av formell eller uformell karakter mellom ansvarlig byråd og styreleder av selskapet. Bergen kommune vil kunne ta egne initiativ til uformelle samtaler og møter med selskapet dersom relevante og overordnede problemstillinger ønskes tatt opp, enten av selskapet selv eller kommunen.

ADO arena drift AS er imidlertid et forholdsvis lite og oversiktlig driftsselskap som forvalter kommunens hovedanlegg for svømming og stup. En ser derfor ikke behov for at det avholdes egne møter mellom selskapet og kommunen, utover generalforsamlingene, så lenge Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett (BBSI) følger opp virksomheten i tråd med oppdragsavtalen, og på den måten representerer Bergen kommune.

Idrettsklynge Vest AS

Kommunens eierandel: 25 %

Formål

Selskapets formål er å styrke samhandlingen vedrørende idrett, herunder toppidrett og breddeidrett, samt fysisk aktivitet og folkehelse i Vestland fylke. Dette gjennomføres ved å etablere møteplasser for kompetanseutvikling, utdanning og formidling, samt forskning og utvikling. Selskapet kan også ha nasjonale og internasjonale prosjekter, der dette bidrar til oppnåelse av selskapets formål. Selskapet skal ikke ha erverv til formål, og skal heller ikke dele ut utbytte til sine aksjonærer. Ved avvikling skal selskapets midler gå til organisasjoner som ikke har erverv til formål, og som har et formål som tilsvarer selskapets formål, etter at selskapet har dekket egne forpliktelser.

Eierforhold

Selskapet er eid av Bergen kommune, Vestland fylkeskommune, Helse Bergen HF og Vestland idrettskrets. Disse har hver en eierandel på 25% av aksjene.

Det er i tillegg laget en samarbeidsavtale med andre aktører som deltar i klyngearbeidet. Disse er Olympiatoppen Vest, Sportsklubben Brann, Universitetet i Bergen og Høgskolen på Vestlandet. Gjennom avtalene forplikter disse seg til å stille kompetanse og ressurser i egen organisasjon til rådighet for klyngen.

Kort om selskapet

Virksomhet

Selskapet har utspring i et samarbeide mellom aktørene som fra start ble kalt idrettscampus Bergen. Gjennom en evaluering av dette samarbeidet ble det bestemt at man ønsket å bytte navn og stifte et selskap for å sikre bedre forståelse for hva samarbeidet faktisk er og formålet med samarbeidet. Selskapet ble stiftet 15.04.21. Frem til dette ble selskapet styrt av en styringsgruppe, en arbeidsgruppe og en daglig leder. Etter stiftelsen er selskapet nå styrt av et styre med en styreleder og representanter fra både aksjonærer og samarbeidspartnere. Arbeidsgruppen fortsatte i samme form etter stiftelsen og daglig leder gikk fra å være ansatt i Vestland idrettskrets til å være ansatt i Idrettsklynge Vest AS.

Med utgangspunkt i formålet er det vedtatt at virkemidlene til selskapet skal være: Kompetanseutvikling, utdanning og formidling, forskning og utvikling, ressurser og fasiliteter. Selskapet har med dette som bakgrunn også utviklet noen verdier som setter standarden for arbeidet som utføres: *Inspirerende – Kompetente, Åpne, Nyskapende*.

Klyngen har siden oppstarten jobbet strukturert med å bygge nettverk gjennom å skape møteplasser på tvers av de involverte organisasjonene og på tvers av fagfeltene man har valgt som virkemiddel. Pr i dag er det åtte møteplasser som jobber med samfunnsnyttige prosjekt og som har deltagere fra de ulike organisasjonene:

- Forskning og utvikling
- Styrking av kroppsøvingsfaget og fysisk aktivitet i barnehage og skole
- Knutepunktet
- Paraidrett fra bredde til topp
- Toppidrett
- Arrangementskompetanse
- Aktive gamere
- Ungdomsråd på tvers

I 2021 ble det innledet et samarbeid med Alrek helseklynge. Et resultat av dette er to ulike felles arrangement som gjorde klyngen svært synlig. I august 2022 reiste en delegasjon til Arendal for å gjennomføre debatten [«Har idrett en plass i helsetjenestene?»](#). Dette var et resultat av godt samarbeid mellom Idrettsklynge Vest, Alrek helseklynge og HVL, og gjorde klyngen synlig på en nasjonal arena. I september 2022 ble Idrettsklynge Vest invitert til å utarbeide og gjennomføre et felles arrangement under Alrekdagene sammen med Alrek Helseklynge, Polyfon kunnskapsklynge for musikkterapi og Kunnskapskommunen Helse og Omsorg Vest. Resultatet ble temadagen [«Alle har eit ansvar»](#) med fokus på overgrep blant barn og unge. Denne dagen bar preg av styrke i samspill, at en når ut til større målgrupper gjennom godt samarbeid på tvers av klyngene.

Økonomiske nøkkeltall

Tall i 1000	2021	2020
Sum driftsinntekter	3 156	IA
Driftsresultat	2 545	IA
Ordinært resultat før skatt	2 545	IA
Årsresultat	2 545	IA
Resultat av driften i %	80,6 %	IA
Totalkapital	2 698	IA
Bokført egenkapital	2 569	IA
Soliditet (egenkap.andel)	95,2 %	IA
Antall årsverk	1,3	IA

Eierskapsstrategi

I Handlings- og økonomiplanen er det satt av 200.000 kroner årlig til driftsbudsjettet til Idrettsklynge Vest. Gjennom dette, samt bruk av kommunens kompetanse og ressurser på de ulike fagfeltene, ønsker man å stimulere til økt kompetansedeling, bedre samhandling på feltene, toppidrett, breddeidrett, fysisk aktivitet og folkehelse i Bergen kommune. Det er også viktig for Bergen kommune at man gjennom samarbeidet kan dra nytte av erfaringskompetanse fra hele Vestland.

VEDLEGG

Nedenfor er det listet opp noen relevante rammer for kommunens eierskapsutøvelse. Det vises imidlertid til Bergen kommunes nettside under «Fullmakter og reglement», samt til nettsiden lovdata.no, for eventuelle endringer.

Rammer for kommunens eierskapsutøvelse

Bystyrets delegasjonsfullmakt til byrådet, byrådets fullmakter, vedtatt i bystyret i sak 378-20 i møte 16. desember 2020.

§ 5 KOMMUNALE FORETAK OG AKSJESELSKAP MV.

§ 5.1 Utnevning av styrer i kommunale foretak

Byrådet utnevner styrer i kommunale foretak etter kommunelovens § 9-5 jf. § 9-2.

§ 5.2 Vedtekter

Opprettelse og forslag til endring av vedtekter i kommunale foretak, legges frem for bystyret – jf. kommuneloven § 9-3 jf. 9-2 vedr kommunale foretak.

Bystyret vedtar opprettelse av aksjeselskaper og godkjenner selskapets vedtekter. Senere endringer av selskapets vedtekter er generalforsamlingens ansvar – jf. selskapslovgivningen.

§ 5.3 Valg av styremedlemmer i selskaper – herunder aksjeselskaper

Byrådet ivaretar funksjonen som generalforsamling i kommunens heleide aksjeselskaper.

Byrådet har mandat til på kommunens vegne å foreslå styrerepresentanter i AS hvor kommunen har eierinteresser.

Byrådet ivaretar kommunens interesser i andre rettssubjekt organisert som AS, IKS, gjensidige selskaper og pensjonskasser. Byrådet utpeker dessuten representanter til styrende organer i andre rettssubjekter som ikke er organisert som aksjeselskaper, så fremt det ikke er fastsatt at bystyret selv har denne myndigheten.

§ 5.4 Oppnevning av kommunens representanter i styrer, råd og utvalg

En gang i bystyreperioden foretar bystyret en gjennomgang av hvilke styrer, råd og utvalg kommunen skal være representert i. Byrådet selv er tillagt myndighet til å oppnevne kommunens representanter i alle styrer, råd og utvalg som legges innenfor byrådets ansvarsområde.

§ 27 KJØP/SALG AV AKSJER I SELSKAPER KOMMUNEN HAR INTERESSER I

Byrådet har fullmakt til kjøp og salg av aksjer for et beløp begrenset oppad til kr 500.000. Tilsvarende beløpsgrense gjelder ved emisjoner/kapitalutvidelse.

Aksjetransaksjoner som fører til endringer i kommunens strategiske eierposisjoner, krever vedtak i bystyret. Det vises i denne forbindelse til aksjelovens gjeldende grenser på henholdsvis 100 %, 90 %, 67 %, 50 % og 34 %.

Denne fullmakten gjelder ikke kommunens aksjer i BKK.

Fullmakter for byråd for finans, næring og eiendom. Vedtatt av byrådet 22.04.2021 i sak 1119/21, sist endret 03.11.2022 i sak 1312/22

Relevante utdrag fra fullmakten:

Ansvarsområder

Byråd for finans, næring og eierskap har overordnet ansvar for økonomisk samordning, planlegging og analyse, budsjett, regnskap, økonomiske controller funksjoner, rapportering og finansstyring, herunder utvikling av styringsverktøy og styringsdokumenter.

Byråden har ansvar for kommunens overordnede anskaffelsesvirksomhet, herunder hvordan lov, forskrift og reglement anvendes.

Byråden har ansvar for å følge opp kommunens eierskap i ulike selskap og er kommunens kompetanseenheter for bedrifter.

Eierstyring

Finansbyråden er generalforsamling i kommunens arbeidsmarkedsbedrifter organisert som aksjeselskap og utgjør generalforsamling i kommunens heleide aksjeselskaper, og andre aksjeselskap der kommunen har eierinteresser, jf. dog bystyresak 30/19.

Årsregnskap og årsberetning fremmes for bystyret til orientering for selskaper der kommunens eierinteresser utgjør vesentlige beløp.

Byrådssak 1302/12 vedtatt av byrådet i møte 28.06.2012, «Bergen kommunes eierskapsoppfølging i selskaper – ansvarsforhold»: I byrådssaken er arbeidsdeling mellom byrådsavdeling for finans, innovasjon og eiendom vedtatt. Her fremgår bl.a.: «*De forhold som omhandles i aksjeloven vil danne grunnlag for finansbyrådets arbeidsoppgaver henimot selskapene, og vil være oppgaver av forvaltnings- og forretningsmessig karakter. Det gjøres unntak for de ordinære generalforsamlingene som avholdes årlig, og som kun omhandler godkjenning av årsregnskapene, utbytte og valg av styremedlemmer iht. AL § 5-5. De ordinære generalforsamlingene med slikt innhold anbefales i det vesentlige håndtert av byråden som gis fagansvar for selskapene.*»

Videre er det i eierskapsmeldingen fra 2019 gjort noen presiseringer og endringer i forhold til den enkelte byrådsavdelings ansvar for den løpende eierskapsforvaltningen. Dette innebærer bl.a. at hver byrådsavdeling som utøver eierskapsforvaltning både systematiserer og dokumenterer sitt eget arbeid med eierskapsforvaltningen.

Fullmakter for byråd for klima, miljø og byutvikling. Vedtatt av byrådet 22.04.2021 i sak 1119/21, sist endret 03.11.2022 i sak 1312/22

Relevante utdrag fra fullmakten:

Eierstyring

Byråden har myndighet til løpende eierstyring gjennom å representere kommunen på generalforsamlingen i aksjeselskaper som er etablert for å ivareta oppgaveløsning på byrådets ansvarsområder. Avgrensningen av fagbyrådets myndighet fremgår av bystyresak 378/20.

Fullmakter for byråd for kultur, frivillighet og inkludering. Vedtatt av byrådet 22.04.2021 i sak 1119/21, sist endret 03.11.2022 i sak 1312/22

Relevante utdrag fra fullmakten:

Eierstyring

Byråden har myndighet til løpende eierstyring gjennom å representere kommunen på

generalforsamlingen i aksjeselskaper som er etablert for å ivareta oppgaveløsning på byrådens ansvarsområder. Avgrensningen av fagbyrådens myndighet fremgår av bystyresak 378/20.

Bergen kommunes økonomireglement og budsjettfullmakter

Vedtatt av bystyret i møte 24.11.21, sak 351-21.

2.3 Fullmakter som gjelder investeringsbudsjettet

i. Nytegnning av aksjer

Som ledd i kommunens eierskapsforvaltning gis byrådet fullmakt til kjøp av aksjer (herunder også nytegnning av aksjer) innenfor en ramme på kr 500.000 i hvert tilfelle. Fullmakten forutsetter at det kan finnes dekning ved omdisponeringer innenfor det vedtatte investeringsbudsjett, ubrukte fondsmidler eller merinntekter på investeringsbudsjettet. Alle slike aksjekjøp (og nytegnning av aksjer) skal meldes til bystyret, fortrinnsvis i forbindelse med tertialrapporteringen.

Bystyrets budsjettfullmakter

Vedtatt av bystyret 28.05.2020, sak 169/20.

3.4 Kjøp og salg av eiendom og aksjer

3.4.2 Bystyret fatter vedtak om kjøp og salg av aksjer over 500.000 kr.

Oppgaver for Bergen bystyre 2019-2023

Vedtatt av bystyret i sak 299-19 den 23.10.19, sist endret i sak 378-20 den 16.12.20 og i sak 55/21 den 24.02.21.

Andre typer saker

Opprettelse og nedleggelse av kommunale foretak iht. § 9-1 i kommuneloven

Endringer av vedtekter til kommunale foretak iht. § 9-1 i kommuneloven

Opprettelse av aksjeselskaper og godkjenning av aksjeselskapers vedtekter ved opprettelse

4.4. Regionalt, interkommunalt og internasjonalt samarbeid

Strategier for og avtaler om regionalt, interkommunalt og internasjonalt samarbeid

Medlemskap i regionale, interkommunale og internasjonale organisasjoner som forutsetter politiske avveininger.

Andre rammer for kommunens eierskapsutøvelse

Lov om aksjeselskaper ([aksjeloven](#))

Aksjelovens bestemmelser vil, sammen med selskapets vedtekter, være en sentral lov i håndtering av aksjeselskapene. Loven regulerer bl.a. stiftelse av aksjeselskap (kap.2), forhold vedrørende selskapskapitalen (kap.3), forhold vedrørende generalforsamlingen (kap.5), forhøyelse og nedsetting av aksjekapitalen (kap.10 og 12), fusjon (sammenslåing av selskaper) (kap.13) og fisjon (deling av selskaper) (kap.14), samt salg, oppløsning og avvikling av aksjeselskaper (kap.16).

- **Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker ([forvaltningsloven](#))**

Det fastslås i § 6 at ingen kommunalt ansatt eller folkevalgt skal håndtere saker i kommunen som gjelder et selskap der de selv er styremedlem der selskapene er fullt ut offentlig eide. Dette innebærer at ledere og styremedlemmer i selskaper ikke kan delta når kommunestyret behandler saker hvor selskapet de er involvert i er part. Lovgiver har sett dette som et bidrag til at forvaltningens avgjørelser blir truffet av personer som har en fri og ubundet innstilling til partene i sakene som behandles.

- **Lov om kommuner og fylkeskommuner ([kommuneloven](#))**

§ 26-1. Eierskapsmelding

Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Eierskapsmeldingen skal inneholde:

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.

Definisjoner

Avkastning	Årsresultat delt på verdijustert egenkapital. Kan også måles etter bokført egenkapital.
Driftsresultat	Forskjellen mellom driftsinntekter og driftskostnader; resultat av driftsaktiviteten.
Driftsmargin	Driftsresultat delt på driftsinntekter.
Egenkapital	Kan ses på som enten forskjellen mellom eiendeler og gjeld til enhver tid, eller summen av opprinnelig innskutt kapital, eventuell ny tilført egenkapital og tilbakeholdt overskudd i bedriften siden etableringen.
Egenkapitalandel basert på bokførte verdier	Bokført egenkapital delt på bokført egenkapital pluss all gjeld.
Bokført egenkapitalrentabilitet	Årsresultat delt på gjennomsnittlig bokført verdi av egenkapitalen.
Konsern	Selvstendige juridiske enheter knyttet sammen ved aksjeeie, slik at de utgjør en økonomisk enhet. 1. Et morselskap utgjør sammen med et datterselskap eller datterselskaper et konsern. 2. Et aksjeselskap er et morselskap hvis det på grunn av avtale eller som eier av aksjer eller selskapsandeler har bestemmende innflytelse over et annet selskap. Et aksjeselskap skal anses å ha bestemmende innflytelse hvis selskapet: a) eier så mange aksjer eller andeler i et annet selskap at de representerer flertallet av stemmene i det andre selskapet, eller b) har rett til å velge eller avsette et flertall av medlemmene i det andre selskapets styre. 3. Et selskap som står i forhold som nevnt i annet ledd til et morselskap anses som datterselskap. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når selskapet eier mer enn 50 % av de stemmeberettigede aksjene.
Konsernregnskap	Gir det økonomiske helhetsbildet som om det var en enhet.
Ordinært resultat før skatt	Driftsresultat tillagt finansinntekter og fratrukket finansutgifter.
Prosentpoeng	Forskjellen mellom to prosentall.
Rentabilitet	Lønnsomhetsmål hvor resultat settes i forhold til kapital.
Soliditet	Egenkapitalforhold i %, uttrykt som egenkapital i forhold til summen av egenkapital og gjeld. Et annet ord for egenkapitalandel. Egenkapitalens andel av total kapital.
Tilknyttet selskap	Som tilknyttet selskap regnes selskap hvor den regnskapspliktige har betydelig innflytelse, men som ikke er datterselskap eller felles kontrollert virksomhet. Betydelig innflytelse anses å foreligge når den regnskapspliktige eier så mange aksjer eller andeler at det representerer minst 20 % av stemmene i foretaket.
Totalkapitalrentabiliteten	Årsresultat delt på gjennomsnitt av totalkapital.
Utbytte	Godtgjørelse til aksjonærene. I et konsern utbetales utbyttet av morselskapet.
Utbyttegrad	Utbytte målt i forhold til årsresultat. I et konsern måles utbyttet i forhold til konsernets årsresultat.
Verdijustert egenkapital	Egenkapital (eiendeler minus gjeld) når en legger til grunn dagsverdier for eiendelene (substansverdi).
Årsberetning	Styrets årsberetning hvis innhold er regulert i regnskapsloven.
Årsrapport	Vanlig betegnelse på den publikasjon foretaket årlig presenterer som ekstern økonomisk informasjon, dvs. det formelle årsregnskapet, årsberetning og eventuell tilleggsinformasjon.
Årsregnskap	Resultatregnskap, balanse og kontantstrømoppstilling, samt noter, eventuelt også konsernregnskap.
Årsresultat	Ordinært resultat etter skatt. Sluttlinjen i resultatregnskapet. Positivt resultat disponeres enten til utbytte eller holdes tilbake i bedriften som opptjent egenkapital.

